มหาวิทยาลัย

รวิวาร

กันยายน ๒๔๗๕

ใช้ยาหอมสุคนธโอสถ (ตราม้า)

แก้ลม

เป็นยาครรภ์รักษา เหมาะแก่สตรีที่มีครรภ์

ใช้ได้ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ จนกะทั่งคลอด

เป็นดีที่สุด

บำรุงสมองที่มึนงง หรือต้อตันให้ปลอดโปร่ง

เหมาะสำหรับผู้ที่ใช้ความ

คิดอย่างยิ่ง

ทำจำหน่ายมานานนม ด้วยความดี จนมีชื่อเสียง

ทั่วไป

บุญยะรัตเวช

ถนนตะนาว พระนคร

(ปีที่ ๙ เล่ม ๕ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๕)

มาสานุสสรณ์ . . . . . หน้า ๓๔๕

เรื่องเงิน . . . . . อัตถากร . . . . . „ ๓๔๖

หมอแจ่มจับผี . . . . . ดินสอ . . . . . „ ๓๕๐

ลอง_ลอง_ลองอีกที . . . เทพ มหาเปารยะ . . . „ ๓๗๐

ลูบคม . . . . . สัตย์ธรรม . . . . . „ ๓๗๔

อำนาจความรัก . . . . . ส. มิ่มุทา . . . . . „ ๓๘๐

บทละครพูดเรื่อง “ คืนวิวาห์” (ต่อ) เทพนม . . . . . „ ๓๘๗

พระราชนิพนธ์

รักชาติบ้านเมือง

เรานี้เกิดมาแล้วชาติหนึ่ง ควรคำนึงถึงชาติศาสนา ไม่ควรให้เสียทีที่เกิดมา ในหมู่ประชาชาวไทย แม้ใครตั้งจิตต์รักตัว จะมัวนอนนิ่งอยู่ไฉน ควรจะร้อนอก ร้อนใจ เพื่อให้ชาติตนจำเริญ อันคนที่คิดจิตต์แคบ คอยแอบเอาเปรียบไม่ขวยเขิน เหมือนหนึ่งกีดขวางทางเดิร ดูเผินก็ไม่กระไรนัก แต่คิดตริตรองมองดู จะรู้ว่าคิดผิดหนัก แม้ชาติเราไซร้เราไม่รัก เหมือนจักสังหารผลาญตน ชาติใดไร้รักสมัครสมาน จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล แม้ชาติย่อยยับอับจน บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร ใครมาเย็นเข้าเข้าครอง คงจะต้องยังคับขับไส เคี่ยวเข็ญเย็นค่ำกรำไป ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เย็นนาย เขาจะเห็นแก่หน้าค่าชื่อ จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย ไหนจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย ไหนจะอายทั่วทั้งโลกา เพราะฉะนั้นชวนกันสวามิภักดิ์ จงรักร่วมชาติศาสนา ยอมตายไม่เสียดายชีวา เพื่อรักษาอิสสระคณะไทย สมานสามัคคีให้ดีอยู่ จะสู้ศึกศัตรูทั้งหลายได้ ควรคิดจำนงจงใจ เย็นไทยจนสิ้นดินฟ้า

พระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เรื่องเงิน

'อัตถากร' เขียน

สมัยนี้เป็นสมัยเศรษฐกิจ หรือสมัยซึ่งเราถือกันว่าเงินเป็นพระเจ้า สามารถจะช่วยให้เราสำเร็จประสงค์ได้แทบทุกสิ่งทุกอย่าง เงินมีประโยชน์มากที่สุดสำหรับผู้ที่รู้จักใช้ แต่เช่นเดียวกัน เงินย่อมให้โทษมากที่สุดสำหรับผู้ที่รู้ไม่ทันมัน การเก็บเงินไว้เพื่อต่อสู้กับความยากลำบากอันจะมาข้างหน้านั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ยิ่งสำหรับผู้มีฐานะธรรมดาก็ยิ่งจำเป็นที่จะต้องถามตนเองก่อนที่จะใช้จ่ายเงินของตนเสมอ และทุกคราวว่า "ถ้าเราไม่ซื้อของสิ่งนี้ เราจะมีชีวิตอยู่ด้วยปกติได้หรือไม่?" ภาษิตบทหนึ่งว่า "เมื่อความจนเข้ามาทางประตู ความรักก็บินออกทางหน้าต่าง" จะเป็นสิ่งที่น่าสลดใจเพียงไรที่ท่านจะเป็นผู้สุรุ่ยสุร่าย ปล่อยให้ครอบครัวลูกเมียของท่านทางบ้านต้องขาดอาหาร, ขาดเสื้อผ้า และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ซึ่งถ้าท่านงดเสียเขาก็จะไม่ต้องเป็นเช่นนั้นเลย ท่านลืมเสียแล้วหรือว่าก่อนแต่งงานนั้น ท่านได้ทำสัญญาไว้ว่าจะเลี้ยงดูภริยาของท่านเป็นอย่างดีที่สุด? เศรษฐกิจเพื่อเห็นแต่แก่จะเก็บเงินไว้มาก ๆ ที่เรียกว่าตระหนี่นั้นไม่ดี แต่เศรษฐกิจเพื่อธิสสรภาพหรือการมัธยัสถ์นั้นดี จงจดรายจ่ายของท่านไว้ในบัญชีเสมอ เพื่อท่านจะได้ทราบว่าท่านได้ใช้เงินไปในทางใดบ้าง เมื่อสิ้นเดือนเห็นเงินหมดไปทางใดโดยไร้ประโยชน์ เดือนต่อไปเราก็จะได้งดหรือลดลงเสียได้ โดยวิธีนี้จะสอนให้ท่านเป็นคนประหยัดทรัพย์ ข้อสำคัญก็คือ อย่าใช้ให้มากกว่ารายได้ แม้จะเก็บได้เป็นจำนวนเล็กน้อยเพียง ๒๕ สตางค์ในเดือนหนึ่ง ก็ยังดีกว่าเก็บไม่ได้เสียเลย จงอย่าเป็นหนี้ ลอร์ดอเวบุรี กล่าวว่า "ไม่เป็นการรุนแรงเกินไปเลยที่จะกล่าวว่า การเป็นหนี้เท่ากับการเป็นทาส" คอยเดน ว่า "โลกเรานี้แบ่งมนุษย์ได้เป็นสองพวก คือ พวกหนึ่งเก็บ อีกพวกหนึ่งจ่าย ตึกราม, บ้าน, โรงสี ฯลฯ เหล่านี้ ล้วนสร้างขึ้นได้โดยพวกเก็บ, พวกมัธยัสถ์ และพวกที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

ย่อมเย็นทาสของคนพวกนี้”

จงอย่ายืมเงินใคร และอย่าให้ใครยืมเงินท่าน เว้นแต่การยืมนั้นจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ท่านอย่างแน่นอน และมีประกัน การให้คนยืมเงินท่านไป ท่านอาจจะไม่ได้มันคืนมาเลย แม้แต่คำว่า ‘ขอบใจ’ เพราะตามธรรมดา เมื่อเราไปทวงหนี้ ลูกหนี้มักคิดน้อยใจว่าเราเร่งรัดเขา และบางทีพาลโกรธเราโดยหาเหตุผลมิได้ หากเขามาขอยืมเงินท่าน ท่านจงพยายามช่วยเขาอย่างดีที่สุด ให้เงินเขาเปล่า ๆ ถ้าท่านทำได้ หรือหากถ้าท่านให้เขายืมไป ก็อย่านึกว่าท่านจะได้มันคืนมาเลย

ในครั้งแรกที่ท่านหาเงินได้แต่น้อย ก็ไม่ควรหมดมานะเสีย เพราะมันเย็นดังหนึ่งตรอกซึ่งไม่มีทางเลี้ยวกลับ และถ้าปรากฏว่าในครั้งแรก ๆ ท่านหาเงินได้คล่อง ท่านก็ไม่ควรใช้มันเสียให้หมด ต้องออมไว้สำหรับวันที่จะขาดเงินบ้าง พ่อค้าหลายคนต้องถูกความหายนะเข้าครอบงำ เพราะในครั้งแรกนั้นเขาเย็นผู้ที่ร่ำรวย จงอย่าเร่งรีบในความมั่งคั่งของท่านจนเกินไป รัสกินว่า “ถ้าท่านไม่ตีราคารูป ในมิช้ารูปนั้นก็จะตีราคาตัวมันเอง” ที่พูดเช่นนี้ก็คือ ท่านสอนให้รู้จักรอคอยผลของความดีซึ่งเราได้พยายามที่สุดแล้ว เรารู้อยู่ว่าคนที่มั่งมีได้โดยรวดเร็วนั้น มักไม่ใช่มั่งมีโดยสุจริต แต่ก็ควรเข้าใจต่อไปด้วยว่าการที่เราจะจนลงโดยรวดเร็วนั้น ก็ไม่อาจเย็นได้โดยความสุจริตของเราเลย ลอร์ดอเวบุรีว่า “คนจนไม่ใช่คนมีน้อย แต่คือคนที่ต้องการมีมาก ๆ” ความจริงเราไม่จำเย็นที่จะโลภเอาสิ่งต่าง ๆ นัก ธรรมชาติของเรานั้นมีความจำเย็นแต่น้อย ตามคติในพุทธศาสนาก็มี ๔ สิ่ง เท่านั้น (เครื่องนุ่งห่ม, ที่อาศัย, อาหาร, ยารักษาโรค)

จงอย่าพยายามเอาไข่สองใบใส่ในกะจาดใบเดียวกัน ไม่ว่าท่านจะมีวิธีวิเศษอย่างไร เพราะผลร้ายจะมีแก่ท่าน ท่านสอนไว้เช่นนี้ก็คล้ายกับสอนไม่ให้จับปลาสองมือนั่นเอง เมื่อเด็ก ๆ เรารู้ว่าสองกับสองเย็นสี่ แต่พอโตขึ้นเรารู้ว่าสองกับสองอาจเย็นยี่สิบสองก็ได้ การนำบทเรียนไปใช้ผิด ๆ นั้น เย็นการทำลายชีวิตซึ่งมีความหวังดี จงพยายามทำอะไรแต่เงียบ ๆ ทุกคนมีความคิดของตนเอง มีหน้าที่จัดบ้านเรือนของตนเอง สิ่งเล็กน้อยบางทีก็นำมาซึ่งความยุ่งยาก ความสำเร็จในการทำมาหากิน เช่น การค้าขายนั้นมาจากความคิดธรรมดา ความระมัดระวัง

หนังสือพิมพ์ไทยเขษม

กลัวมาก” คนที่หาเงินไว้มาก ๆ มักไม่หาไว้เพื่อตัวเอง ความร่ำรวยไว้ และไม่อาจขอกได้ว่าใครจะเป็นผู้รวบเอาความร่ำรวยนั้นต่อไป” ริวารอล ชาวฝรั่งเศสว่า “เงินเป็นอาณาจักรหนึ่งแห่งอาณาจักรทั้งหลาย” ข้อนี้จริงอยู่ แต่ก็ต้องมีเงื่อนไขอยู่ว่า การใช้เงินต้องรู้จักใช้ในทางที่ถูก

เป็นวิทยาทหนึ่งที่เราจะต้องเรียนในชีวิต คือเราต้องพยายามทำตนให้พ้นจากการรักเงินไม่ถูกทาง อันเป็นทางที่น่าสงสารที่สุดทางหนึ่ง คนชั้ตระหนี่ทรัพย์นั้น เป็นผู้มีเศรษฐกิจจนเลย เถิดไป สิ่งที่เราเก็บไว้ไม่ใช้, เราเสียไป; สิ่งที่เราได้ใช้เราได้มีจริงและเป็นสิ่งที่เรามีอยู่

เงินที่เราหาได้นั้น เป็นของเราจริง ๆ แต่มฤดกที่เราได้รับนั้น มิใช่ของเราคนเดียว เราต้องทำบัญชี และเราต้องดูแล เงิน เป็นสิ่งซึ่งคนไม่ควรภูมิใจ

กล่าวถึงเรื่องเงิน พอเห็นได้ว่าความจนหรือความมั่งมี เป็นสิ่งจำเป็นหรือสำคัญสำหรับชีวิต หรือไม่ เพียงไร บางท่านกล่าวว่าเงินเป็นสิ่งจำเป็นในการแต่งงาน จริง, ถ้าไม่มีเงินเสียเลย เราก็แต่งงานไม่ได้ แต่เงินนี้เรามิได้หมายถึงเงินเป็นก้อนซึ่งเรามีอยู่ แต่หมายตลอดไปถึงวิธีอันแน่นอนที่จะได้เงินมา ผู้ใหญ่โดยมาก ก่อนที่จะยินยอมให้บุตรสาวของตนแต่งงานกับใคร มักมีคำถามถึงฝ่ายชายว่า “เขาร่ำรวยหรือ? เขามีเงินเดือนเท่าใด?” แทนที่จะถามว่า “เขามีคุณสมบัติอะไรบ้าง?” สะไมลส์ กล่าวว่า “มีแต่คนชั่วเท่านั้น ที่นิยมชมชื่น ความมั่งคั่งว่าเป็นความมั่งมี” ดอนโจเส เดอ สาลามันกา ว่า เขาเองแต่เกิดมา ยังไม่เคยเห็นใคร สร้างอนุสสาวรีย์ไว้ให้คนมั่งมีเลย บางท่านถึงกับปฏิเสธที่จะรับเงินรางวัลในการกระทำของเขา อันเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ โดยกล่าวว่า “ความมั่งมีกว่านี้จะทำให้ข้าพเจ้าเสียความตั้งใจเดิม”

“บ้านซึ่งจะมีความสุขนั้น ไม่ใช่บ้านที่ร่ำรวยเลย แต่เพียงเป็นบ้านที่มีอนามัยดี, มีแม่บ้านมัธยัสถ์, สะอาดเรียบร้อยเท่านั้นก็พอ” นี่เป็นคำกล่าวของ แซมมวล สะไมลส์ และยังกล่าวต่อไปด้วยว่า “การที่แม่บ้านปรุงอาหารไม่ชวนรับประทานนั้นเป็นทางแห่งความไม่ผาสุกของครอบครัวโดยมาก” แม่บ้านของท่านมีคุณสมบัติเช่นนั้นหรือ? ถ้าเช่นนั้นครอบครัวของท่าน แม้ไม่ร่ำรวยก็อาจผาสุกได้

◎ ◎ ◎

เรื่อง

"หมอแจ่มจับผี"

โดย

ดินสอ

โดยมากมีคนกลัวผี แต่ไม่ค่อยจะปรากฏชัดว่ามีคนเห็นผี บางคนพยายามแสดงตนเป็นนักปราชญ์ผี มีความรู้ถึงฤทธิเดชของผี ว่ามันอาจแผลงฤทธิให้เป็นอะไร ต่อมิอะไรได้ต่าง ๆ ราวกับว่ามีสัมพันธมิตรกับผีเป็นอย่างดี แต่สังเกตว่า ตามฤทธิเดช ของผีที่พวกนักปราชญ์ผีแสดงสีย ๆ กันมานั้น ดูเหมือนว่ามันชอบจำแลงเป็นหมาดำ และทำให้ตาโตเท่าไข่ห่านลุกเป็นไฟมากกว่าอื่น ๆ เพราะพวกนักปราชญ์ผี เช่นที่ว่านี้ รายไหน ก็รายนั้นในการแสดงปาฐกถาเรื่องผีเป็นต้องกล่าวสอดคล้องต้องกันว่า เวลาผีจะหลอกคน มันทำเป็นหมาดำใหญ่ หรือเป็นคนสูงขนาดยอดไม้ เอาเท้าเกี่ยวยอดไม้ห้อยหัวลงมาถึงดิน ทำตาโตเท่าไข่ห่านลุกเป็นไฟทุกราย เท่าที่เคยได้ฟังมา ถ้าหากจะซักถามว่า เห็นที่ไหน เมื่อไร ก็มักจะได้รับตอบว่า ทิดอู๊ดเขาว่าทิดแอ๊ดเป็นคนเห็น แล้วมาบอกทิดอ๊อด หรืออะไรคล้าย ๆ ดังว่านี้ เป็นทำนองโยนกลองเสมอ แต่ถึงแม้ว่าความรู้ในเรื่องผีของพวกเรา จะได้เรียนรู้กันมาโดยวิธีโยนกลองดังกล่าวแล้วก็ดี ก็ยังมีนักเลงกลัวผีอยู่มาก ข้าพเจ้ามีสหายนักวิทยาศาสตร์คนหนึ่ง เขาเคยพูดกับข้าพเจ้าว่า สิ่งใดที่วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ สิ่งนั้นย่อมไม่มีจริง เช่นผี และคืนหนึ่งนานมาแล้ว เขากับข้าพเจ้าได้ไปธุระด่วนด้วยกัน ธุระด่วนนั้นก็คือไปตามหมอให้เพื่อนกัน ที่กำลังเจ็บหนัก เพื่อย่นหนทาง จึงพากันเดินลัดไป เมื่อมาถึงตอนหนึ่งมืดมาก ต้องค่อย ๆ เดินคลำทางไป พอเพื่อนข้าพเจ้าขีดไม้ขีดไฟเทียนไขขึ้น เพื่อจุดบุหรี่ซิกามวนเบื่องที่เขาชอบสูบเสมอขึ้น ก็พอเห็นหิบศพเก่า ๆ วางซ้อนกันอยู่ริมกำแพงกุฏิโบราณคร่ำคร่าหลายหิบ เขาหันมาถามข้าพเจ้าทันทีว่า "นี่เราเข้ามาสู่ส่วนไหนของโลกกันนี่" ข้าพเจ้าตอบว่า "เรากำลังเดินตัดเข้ามาทางหลังป่าช้าวัดพิกุล" เขา

ข่นพิมพัมว่า “ทางมิถมไปไม่เดิร จำเพาะจะดันทุรังเข้ามาทางบ่าช้า ทำเย็นเล่นกับผีกับสาง” ข้าพเจ้าแกล้งขัดว่า “ไหนแกว่าสิ่งใดที่วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ สิ่งนั้นย่อมไม่มีจริง เช่นผี ยังไงล่ะ” เขาทำเสียงเขียวเอากับข้าพเจ้าว่า “นั่นกันว่าริ – วิทยาศาสตร์มันว่าต่างหาก ซ้ำเดี๋ยวนี้เขาว่านักวิทยาศาสตร์ในอเมริกาเขาพิสูจน์ได้แล้วว่าในโลกนี้ผีมีแน่ แกยังทำอวดดีไปได้ – ถึงว่า – คนไม่รู้จักวิทยาศาสตร์ละก็เซ่อยังงี้แหละ” ข้าพเจ้ายั่วต่อไปว่า “ก็เขาพิสูจน์ได้ในอเมริกาต่างหาก เราอยู่ถึงสยามคนละมุมโลก จะต้องไปวิตกทำไม” “แกนี่จะเซ้ียวเสียแล้ว” เขาคำราม “ก็เขาพิสูจน์ว่ามันมีในโลก อเมริกากับสยามก็อยู่ในโลกเดียวกัน ที่นั่นมีที่นี่มันก็มีเหมือนกันน่ะซี” เมื่อเราเถียงกันเรื่อยมาสักครู่หนึ่งก็ออกถึงถนนในละแวกบ้าน ข้ญหาเรื่องนี้ก็เลยระงับไป

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าผีนี้เย็นของประหลาดมาก ผู้ที่เย็นนักวิทยาศาสตร์บางคนก็ยังชักคร้ามยิ่งทางชนบทก็ยิ่งเชื่อกันมากขึ้น และเขานิยมกันว่าคนตายแล้วเย็นผีหลอกได้ เมื่อยังมีชีวิตอยู่คุมาก ตายแล้วเย็นผียิ่งดุจัด ถ้าเย็นผีแม่ลูกอ่อน ละก็เย็นดุยอดเยี่ยมทีเดียว เช่นเรื่องอินาคพระโขนง ซึ่งใครๆ ก็ทราบมานานแล้วนั้น เย็นต้น ส่วนข้าพเจ้าไม่มีความเห็นว่าคนตายแล้วจะเย็นผีหลอกคนเย็นได้หรือไม่ เพราะข้าพเจ้าไม่มีภูมิรู้ในคัมภีร์แห่งผีศาสตร์ จะกล่าวได้ก็แต่เพียงว่า ตั้งแต่เกิดมาข้าพเจ้าไม่เคยเห็นผีเลย จะเย็นในรูปหมาดำใหญ่ หรือในรูปคนมีตาโตเท่าไข่ห่าน หรือรูปใดๆ ที่ผีจะพึงทำได้ก็ตาม แต่ถ้าท่านผู้ใดใคร่จะทราบเรื่องนี้ให้แน่ก็โปรดลองถามหมอแจ่มดู เพราะได้ไปสู้รบตบมือกับผีมาอย่างพิสดาร

ข้าพเจ้ากลับจากเล่นเท็นนิสเย็นวันหนึ่ง ราวเวลา ๖ ล.ท. เศษๆ พอเข้าในประตูบ้านเด็กคนใช้ก็เข้ามารายงานว่ามีคนมาหากำลังคอยอยู่ในห้องรับแขก ด้วยความกระหายอยากทราบว่าแขกของข้าพเจ้าเย็นใคร มาทำไมในเวลาซึ่งจะวันก็ไม่วัน และค่ำก็ไม่ค่ำเสียทีเดียว โดยกระหายอยากทราบดังกล่าวแล้ว ข้าพเจ้ามิได้ซักถามเด็กคนใช้อย่างไร รีบเดินไปที่เรือนและเลี้ยวเข้าห้องรับแขกซึ่งอยู่ทางขวามือโดยมิได้ขึ้นไปผลัดเครื่องเล่นเท็นนิสที่ข้างบนก่อน พอก้าวเข้าห้องรับแขกและแลเห็นเขาก็รู้สึกเต็มไปด้วยความตื่นเต้น

ยิ่ติ เพราะแขกของข้าพเจ้าที่มาคอยข้าพเจ้าอยู่นั้น นอกจากจะเย็นสหายที่ถูกคอกัน และนาน ๆ จึงจะพบกันสักครั้งหนึ่งแล้ว ยังเย็นผู้ที่ทุก ๆ ครั้งที่มาหา เย็นต้องมีของกำนัล คือเรื่องอะไรต่อมิอะไร ที่พอจะให้ท่านผู้อ่านใช้เย็นเครื่องดักตัวหาวนอนได้มาให้เสมอด้วย จึงร้องทักด้วยความดีใจว่า "อ้า ฮา ! คุณต่อง, โชคอะไรได้ บันดาลให้มาถึงส่วนนี้ของโลกในวันนี้ และในเวลาเช่นนี้ ผมดีใจจริงที่ได้พบ" คุณต่อง หัวเราะร่วนอย่างรื่นเริงตามเคย และตอบเร็วปรื๋อ พร้อมกับส่งม้วนกระดาษให้ข้าพเจ้าว่า — "หมอแจ่มของเราไปสำแดงวิชชาหมอผีที่นนท์ ผมมีโอกาสไปด้วย จึงบันทึกเรื่องนี้ส่งให้คุณนำลงไทยเขษมสู่กันฟังขัน ๆ ตามเคย" ข้าพเจ้ารับม้วนกระดาษที่คุณต่อง ส่งให้ด้วยความดีใจ และขอบใจคุณต่อง แล้วชวนให้คุณต่องรับประทานอาหารด้วยกัน โดยให้รอข้าพเจ้าผลัดเครื่องเท็นนิส และอาบน้ำ สักห้าหกนาที คุณต่องปฏิเสธ และอธิบายว่า "ผมนัดพบกับคน ๆ หนึ่งที่หนนพารัดทุ่มครึ่ง จะผ่านบ้านคุณจึงแวะส่งเรื่องนี้ให้ เพราะนั้น เวลามาหาคุณครั้งนี้จึงผิดปกติ เกือบถึงเวลาแล้ว ลาหละ" พอพูดขาดคำก็ลุกขึ้นจะไป ข้าพเจ้ากระหายอยากทราบว่าผีที่หมอแจ่มไปจับรูปร่างเย็นอย่างไร และจับได้หรือไม่ ขอให้อธิบายย่อ ๆ เพราะจะอ่านเรื่องไม่ทันใจ แต่คุณต่องไม่ตอบอะไรหมด เพียงแต่บอกว่าอยู่ในเรื่องแล้ว ดูเอาเองเถอะ แล้วก็เดินตุ๋ม ๆ ออกจากบ้านโดยไม่ปริปากอะไรหมด ซึ่งดู ๆ ก็ออกจะมีอาการคล้ายเซียน ข้าพเจ้าตามไปส่งถึงประตูนอกแล้ว ก็กลับเข้ามาริบผลัดเครื่องเล่นเท็นนิส อาบน้ำ รับประทานอาหาร และเริ่มอ่านเรื่องหมอแจ่มจับผีของคุณต่องทันที เรื่องนี้ปรากฏว่า หมอแจ่มได้ไป ทำการปราบยีศาจที่จังหวัดนนทบุรี โดยชาวจังหวัดนั้นได้ขอร้องและเชิญไปให้ต่อสู้กับผีซึ่งคะนองฤทธิ์หลอกหลอนผู้คนแถบนั้น แตกตื่นไปด้วยความเกรงขาม ไม่เย็นอันทำมาหากิน ยีศาจรายนี้นับว่าได้สำแดงอิทธิฤทธิ์เข้าขนาบหมอแจ่ม ๆ ยอมยาร์ดด้วยยี่นโคลด์คู่มือเย็นการต่อสู้ระหว่างมนุษย์กับยีศาจอย่างพิลึกกึกกือ ดังโปรดฟังเรื่องซึ่งคุณต่องได้บันทึกไว้โดยพิสดารต่อไปข้างหน้านี้ แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องนี้ ข้าพเจ้าขอกล่าวความเห็นของข้าพเจ้าฉะเพาะตัวหมอแจ่มสักหน่อยว่า ข้าพเจ้าออกจะรู้สึกว่าหมอแจ่มผู้นี้เย็นผู้มีความขวนขวายที่จะทำการงานทุกอย่างทุกประเภท เช่นอาสาทำงาน

หนังสือพิมพ์ ร.ร. ไทยเขษม

และความเอาใจใส่ มากกว่าความฉลาดโลดโผน สุภาษิตมีอยู่ว่า “จงรักษาร้านของท่าน และร้านของท่านก็จะรักษาท่านเอง” เซโนฟอน บอกเรื่องในทำนองนี้ว่า “พระราชาแห่งประเทศเปอร์เซีย มีพระประสงค์จะให้ม้าทรงอ้วนขึ้นโดยเร็วที่สุด จึงรับสั่งถามพนักงานที่รู้เรื่องม้าคนหนึ่งว่า ทำอย่างไรม้าจึงจะอ้วนขึ้นเร็วที่สุด ชายคนนั้นตอบว่า “พระเนตรของพระองค์เอง”

ไม่ว่าในกิจการใหญ่น้อย ระเบียบการและวิธีการเป็นสิ่งสำคัญที่สุด สิ่งดีบรรจุอยู่ในที่ดี เป็นหลักทองสำคัญ

เป็นสิ่งที่น่าประหลาดอยู่มาก ที่ผู้มั่งมีเป็นเศรษฐีใหญ่โตมักจะเป็นคนจนมาก่อน เสอร์ อาร์. เตมเบิล (R. Temple) ว่า “ถ้าเศรษฐีอยากมีสุขภาพดี ก็ต้องอยู่อย่างคนจน ๆ”

เมื่อพูดถึงในเรื่องว่า อะไรทำให้เราจนอาหารหรือ? อาหารธรรมดาดีกว่าอาหารที่มีราคาแพง และอาหารมิได้ทำให้เราจน ผลไม้ผิดหน้าคือ ไม่ใช่ฤดูของมันนั้น คงมีรสสู้ฤดูของมันไม่ได้ และดูจะเป็นการขัดต่ออนามัยของเราด้วย หนังสือหรือที่ทำให้คนจน? การซื้อหนังสือไม่ทำให้คนจนแน่ เงินอย่างเดียว พอหรือที่จะซื้อสุขภาพ, ความรู้ความฉลาด, เพื่อน, ความงาม และบ้านที่น่าอยู่? ขงจื๊อ ว่า “Duke of Tse มั่งมีมาก แต่ไม่มีใครรักเลย แต่ไปเกตายด้วยการอดอยากอาหาร แต่แม้จนกะทั่งบัดนี้ ประชาชนก็รักเขา และคิดถึงเขาอยู่” สุภาษิตพะม่าก็มีอยู่ว่า “ความคิดทั้งหลายแห่งใจของเขานั่นแหละเย็นความมั่งคั่งของเขา” เยกันพูดว่า “คนมั่งคั่งเย็นคนต่างหน้าของตัวเอง และในขณะเขาอยู่ในความพิศวงแห่งกิจการของเขานั้น เขาไม่มีเวลาพอที่จะเอาใจใส่ต่อสุขภาพทางใจและทางกายของเขาเลย” ลงได้เย็นนักโทษแล้ว แม้จะทำตรวนทองคำให้สวม เราก็ไม่ประสงค์ไม่ใช่หรือ? เงินเย็นสิ่งที่ทำให้คนเย็นคนโลภมาก ลอร์ดอเวบุรี ว่า “คนมั่งมีนั้น ความจริงเย็นทาสแห่งเงิน” มีคนเย็นอันมากที่ถูกทำลายเพราะเงิน และเงินอย่างเดียวไม่นำความสุขมาให้ รัสกิน ว่า “ดูเหมือนว่าการอยู่กะท่อม และมีปราสาทไว้ให้เราพิศวงนั้น จะมีความสุขกว่าที่จะอยู่ในปราสาท แต่ไม่มีอะไรสำหรับเราที่จะพิศวงกะมัง” ในทางที่จะใช้ความมั่งคั่งให้เย็นประโยชน์ ท่านสอนมิให้เอาใจใส่ต่อมันจนเกินไป เยกัน ว่า “มันเย็นสิ่งที่น่าเวทนาสำหรับใจที่มีสิ่งต้องการน้อย และมีสิ่งที่ต้อง

ในหน้าที่นักสืบเป็นพิเศษ โดยมิได้ครั่นคร้าม เบื่อหน่าย และหวังในลาภ อย่างใด และเป็นนักรบโดยนิสสัย ส่วนทางอาชีพเล่าก็เป็นทั้งอายุรแพทย์และศัลยแพทย์ และบัดนี้ปรากฏว่ากำลังพยายามจะตั้งตัวเป็นวิศาขแพทย์เพิ่มขึ้นอีกประเภทหนึ่ง และในการต่อไป ถ้าจะมีอะไรที่หมอแจ่มจะเป็นอีกได้ ก็คงจะพยายามเป็นทั้งหมด ตามความจริงเท่าที่กล่าวนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าหมอแจ่มเป็นผู้มีความกระตือรือร้นที่จะทำประโยชน์ให้แก่โลก โดยมิปล่อยให้ชีวิตเปลืองไปเปล่า ๆ ได้ น่าสรรเสริญ ส่วนผลของการในหน้าที่ต่าง ๆ ดังปรากฏข้างบนนี้ที่หมอแจ่มได้กระทำมาแล้ว ตามทรายกันนั้น มิภาวะเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าขอมอบให้เป็นหน้าที่ของท่านผู้อ่านดำริตามแต่จะพอใจ

เวลาประมาณ ๒๐.๐๐ นาฬิกาเศษ ๆ แห่งวันที่ ๑๐ ธันวาคม ศกก่อน อันเป็นขณะที่หมอแจ่มกับข้าพเจ้า (คุณต่อง) พึ่งอิ่มอาหารใหม่ ๆ กำลังสูบบุหรี่และเริ่มการสนทนาอยู่ณห้องรับแขกแห่งร้านขายยาของหมอแจ่ม การที่ข้าพเจ้าได้มารับประทานอาหารกับหมอแจ่มณราตรีกาลวันนี้ ก็เนื่องแต่โอกาสที่หมอแจ่มได้เชื้อเชิญโดยวาจาอ้างว่าเพื่อคุยกัน เพราะไม่ได้พบกันหลายสัปดาห์มาแล้ว แต่การสนทนาอันพึ่งเริ่มของเรานี้พลันชะงักลง โดยมีเสียงต่ำ ๆ เครือ ๆ เสียงหนึ่งแทรกขึ้นมาว่า "อ้า! ผมว่า นายทั้งสองนี้รู้จักทันหมอแจ่มมั่งไหมฮะ เขาว่ากันว่าอยู่ที่นี่ คือว่า ที่บ้านนี้ฮะ" เรา (หมอแจ่มและคุณต่อง) ต่างหยุดการสนทนาพร้อมกัน และหันหน้ามาทางทิศที่เสียงนั้นปรากฏขึ้นพร้อมกัน คล้ายกับว่านัดกัน ทันใดนั้นก็ประสพภาพแห่งชายผู้หนึ่ง คะเนอายุอยู่ในราว ๒๕ ปี ซึ่งนับว่าอยู่ในวัยหนุ่ม แต่ดูรูปร่างแก่กว่าอายุมาก แสดงว่าเป็นผู้ทำการหนัก ผิวเนื้อดำเกรียม แสดงว่างานที่ทำเป็นงานกลางแดด นุ่งผ้าพื้นสีม่วงแก่กลางเก่ากลางใหม่ ใส่เสื้อชั้นในผ้าขาวเทศ แต่สีขาวซักออกมัว ๆ แสดงว่าเจ้าของคงไม่สู้มีเวลาว่างที่จะทำการซักฟอกนัก ที่เอวมีผ้าขาวม้าลายไส้ปลาไหลขนาดใหญ่คาดไว้พองโตสูงขึ้นมาเกือบถึงอก เพราะความแข็งของผ้าโดยยังค่อนข้างใหม่ กำลังนั่งยอง ๆ อยู่ภายในธรณีประตูร้านขายยา ซึ่งตรงกับที่รับแขก ยกมือทั้งสองขึ้นประณมสูงได้ระดับกับลูกคาง ขณะที่ถามปัญหาดังกล่าวแล้ว คล้ายกับจะอาราธนาพระให้แสดงธรรมเทศนา กิริยาท่าทางและน้ำเสียงแสดงว่าเป็นคนซื่อโง่ เชื่ออะไรเชื่อจริง และบ้าระห่ำ

หน่อย ๆ ลักษณะต่าง ๆ ของชายนั้น ตามที่กล่าวมานี้เป็นความสังเกตของหมอแจ่มและคุยว่าเป็นความสังเกตตามหลักของนักสืบชั้นสูง "นี่_นี่_ท่านผู้นี้คือท่านหมอแจ่ม" ข้าพเจ้ารีบตอบและชี้ไปที่หมอแจ่ม "จริงเหลอฮะ" ชายแปลกหน้ากลับถามย้ำเพื่อให้แน่ใจ "จริงซิ" ข้าพเจ้ายืนยัน, "นี่แหละท่านหมอแจ่มนักสืบแห่งลานตากฟ้าหละ" พอขาดคำชายหนุ่มนั้นก็รีบเดินกัมตัวเข้าไปหาหมอแจ่ม นั่งพับเพียบลงบนพื้นแทบเท้าที่หมอแจ่มนั่งอยู่ และยกมือขึ้นประณมเช่นเดียวกับเมื่อแรกเข้ามาถามหาหมอแจ่ม พูดด้วยอาการดีใจที่ได้พบหมอแจ่มคล้ายกับได้พบเทวดาว่า "แหม! ท้นหมอฮะ! ผมดีใจจริงที่ได้พบท้นหมอ ผมเที่ยวสืบหามาสามวันแล้วฮะ พึ่งได้พบเดี๋ยวนี้เอง ผมมีธุระล้อนอยากพบท้นหมอฮะ ล้อนจริง ๆ ทีเดียวฮะ ล้อนยังกาไฟเชียวฮะ อี! ดูเหมือนล้อนก่าไฟฮะ เพลาะใคร ๆ ก็พากันเล่งให้ผมมาตามท้นหมอเล็ว ๆ แหละ บอกว่านอกจากท้นหมอแล้วไม่มีคนอื่นจะช่วยด้ายต้อง ตาม ท้นหมอให้ พบ และ ลับตัวไป ทันทีฮะ ขอท้นหมอช่วยซักหน่อย นะฮะ" "อูยะ! แกจาให้ช่วยยังไงน่าหว่า เมื่อแกไม่บอกว่าแกเปนใคร มาจากไหน เรื่องราวมันเปนยังไงกัน แกพล่ามขอให้ช่วยอยู่ตั้งครึ่งชั่วโมงแล้ว ยังไม่รู้เลยว่าจาให้ช่วยในข้อไร" หมอแจ่มเอ็ดลั่น "ยีดโอ่! ผมก้อกำลังจาบอกอยู่เดียวนี้ แต่ท้นหมอใจเล็วมาถามเสียก่อนนี่ฮะ" ชายแปลกหน้าเถียง "เอ้า! เรื่องราวมันเปนยังไงก้อว่าไปเถอะ เราคอยฟังอยู่พร้อมแล้ว และแกชื่อไรมาจากไหนกันล่ะ" ข้าพเจ้ารีบตัดบท เพราะกลัวจะต่อความยาวสาวความยืดกันไปอีก โดยเห็นหมอแจ่มตาเขียวท่าจะชักเฮียวอยู่แล้ว ส่วนพิทิดแปลกหน้าคนนี้ดูท่าทาง ก็ยอกย้อว่าออกจะทะลึ่งบ้องอยู่บ้าง ซึ่งเข้าเค้ากับที่หมอแจ่มทำนาย ลักษณะไว้ข้างต้น ว่าบ้าระห่ำนั้นด้วย "อ้า_อ้า! ผมเหลอฮะ ชื่อต้ฮะ เปนลูกพูใหญ่เพ็ง อำเภอนนท์ ท้นสมภารวัดลานงัวเปนอุบาซาฮะ" "อ้อ! แล้วแกมาหาท้นหมอเรื่องอาไรล่ะ" ข้าพเจ้าชิงตัดบท เพราะเกรงว่าจะต้องเปลืองเวลาฟังนายตู้แถลงประวัติส่วนตัวของนายตู้ อันไม่ใช่เรื่องที่ต้องการยืดยาวต่อไปอีก เพราะนายตู้นี้ นอกจากจะมีลักษณะบ้าระห่ำดังหมอแจ่มว่าแล้ว ยังดูท่าทางจะช่างพูดอีกด้วย "ออ! เรื่องที่ผมต้องมาหาท้นหมอน่ะลิฮะ คลือเปนยังงี้ฮะ

หะแลกเลิ่มเดิมทิน่ะฮะ พี่ทิดโมมาบอก พูใหญ่เพ็ง _ คลื้อ _ เอ๊ย _ จิงช้ายให้ผมมา พูใหญ่เพ็ง ๆ คลื้อพ่อผม พูใหญ่เพ็ง มิลูก คนเดียว คลื้อตัวผม และผม คลื้อลูกพูใหญ่ เพ็งฮะ คลื้อ บอกว่าที่บ้าช้าวัดลานงัว เกิดมิผิยักษ์กินคนขึ้นฮะ พี่ทิดโมว่า แม่ค้าขายคาหนม ถูกผิยักษ์ กิน เสีย แยะตาแย๊ะ เชียวฮะ จนพวกแม่ค้าหายไปหมด ไม่มิมาขายคาหนมอิก พี่ทิดโม เห็นท่าไม่ดิจิง มาบอก พูใหญ่เพ็ง ๆ คลื้อพ่อผม แหละผม คลื้อลูกพูใหญ่เพ็งฮะ คลื้อบอกว่าขอให้ช่วยหาหมอที่เก่ง ๆ มาจับผิยักษ์นี้ไปถ่วงทะเลเสียฮะ มิดชานั้นลาดช่าฎร าไม่เปนสุขฮะ _ พูใหม่เพ็ง คลื้อพ่อ _ ” “ อ๋าย ! อ้ายคำว่า พูใหญ่เพ็งเปนพ่อแกและแกเปนลูกพูใหญ่เพ็งน่ะ เลิกเสียทีเถอะน่ะ ฉันจำด้ายตั้งแต่แกบอกทีแรกแล้ว” หมอแจ่มรำคาญ “ อ้อ ! จริงลาฮะ _ พูใหญ่เพ็ง คลื้อ _ เอ๊ย _ พูใหญ่เพ็งเห็นว่าเปนราดช่าการงานเมืองสำคัญจิงหาหมอผิไปปลายผิยักษ์นี้หลายคนฮะ แต่หมอเหล่านั้นถูกผิยักษ์มันคาหนายเอาเจ็ง ต้องเจ๊าโล่หมดทุกคนฮะ ผ่ายหลังใค ๆ เขาบอกว่า ถ้าด้ายท่านหมอแจ่มมาละก้อเปนสำเหล็จ เจ้าผิยักษ์นั้นคงอยู่มือท้นหมอ เพลาะท้นหมอมิลิทธิมาก มิดชานั้นคงจับพูล้ายที่เก่ง ๆ ไม่ด้าย มิคนพูดยังงั้น พี่ทิดโม มาบอก พูใหญ่เพ็ง _ คลื้อ _ เอ๊ย _ จิงช้ายให้ผมมา เทียวสิบหาท้นหมอ ถ้าพบก้อให้ลัยตัวท้นหมอไปช่วยจับผิยักษ์ให้ด้ายฮะ ผมเทียวสิบหาบ้านท้นหมออยู่สามวันถึงด้ายมาพบที่นี่ เดียวนี้แหละฮะ ขอท้นหมอโปลดไปช่วยสักหน่อยเถอะฮะ ถ้าไม่ไปลาก้อพวกลาดช่าฎรแถบนั้นคงแย่ตาลักแน่เชียวฮะ ” หมอแจ่มนั่งฟังนายตู้เล่าเรื่องประหลาดน้อย่างเอาใจใส่ พอจบก็ถามด้วยอาการทำหน้าย่น และทำเสียงกะโชก ๆ คล้ายกับจะขู่ให้นายตู้สารภาพว่าเรื่องเหล่านี้เย็นเรื่องเท็จว่า “ นี่แกเอานิทานอาไรมาเล่าให้ฉันฟัง ดูมันเปนเรื่องโกหกเด็กอยู่นี่ ” “ เรื่องโกหกเด็กเหลอฮะ ” นายตู้ถลึงตาตอบ คล้ายกับจะหาว่าหมอแจ่มหมิ่นประมาท “ เอาเหลอ _ ท้นหมอ ขาพานันกาผมเหลอ _ ว่าจริงเหลอไม่จริง _ บุ้ทอ่อ ! ผมด้ายไปกาพวกหมอที่ไปปลายแลผมได้เคยวิ่งหนิอย่างปล่อยตินหมามากาเขานี่นา ผมด้ายเห็นกาตาเชียว _ ให้ตกกาลก ! ท้นหมอหาว่าเปนเรื่องโกหกเด็กด้ายนี่ ”

เมื่อพิเคราะห์ดูตามเรื่องราวและกิริยาอาการของนายตู้ที่ได้แสดงมาแล้วทั้งหมดนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าต้องมิเหตุการณ์อย่างใดอย่าง

หนึ่งเกิดขึ้นจริงดังนายตู้เล่า แต่จะใช่ผีบักษ์กินคนหรือไม่นั้น เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ในชั้นนี้ข้าพเจ้าใคร่จะลงความเห็นว่าคงจะมีพวกทุจริตคิดอุบายขึ้น เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง จึงกล่าวแก่หมอแช่มว่า “ทันหมอ ลองซักไซ้ดูก่อนเถอะน่ะ อาจมีอะไรสักอย่างเกิดขึ้นจริงตามนายตู้ว่าก็อาจเป็นได้” “จริงซะผมลัยปากกัน ถ้าไม่จริง ทันหมอจาทำยังไง ๆ ผมยอมหมดซะ ขอทันหมอไปลองดูเถอะซะ” นายตู้รีบรับรอง ทำหน้าตาเคร่งขรึม เพื่อให้หมอแช่มเห็นว่าเรื่องของตนเป็นเรื่องจริงที่สุด “อา!” หมอแช่มร้องเสียงเครือ ๆ อยู่ในคอ “คิละ! แกว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริง และแกด้ายไปเห็นกับพวกหมอผีที่ไปปราบ แกลองชี้แจงดิว่าผีบักษ์กินคนที่แกเล่านี่น่ะ มันอยู่ที่ไหน มีรูปร่างยังไง กินคนไปกี่คน” “ด้ายซะผมยอกด้ายลาเอียดเชียวซะ คลือว่าที่บ้าช้าวัดลานงัวในบ้าละเมาะน่ะซะ มีกุฏิเก่า ๆ หลังนึงซะ ในกุฏินั้นแหละซะมีบักษ์มันอยู่ พี่ทิดโมเป็นคนบอกว่า ใคเดิรผ่านมามันจับกินเสีย แต่ผมไม่เห็น เวลามันจับคนกิน และกินซิคนก้อไม่ทราบ พี่ทิดโมเป็นคนทราบ และว่ามันกินพวกแม่ค้าขายคาหนมหมดแล้วซะ เพลาะคนที่เคยมาขายแต่ก่อน ๆ นั้น เดียวนี้หายไปหมด ไม่มีใคมาเลยซะ พี่ทิดโมว่ายังงี้จริง ๆ ซะ” “ก้อที่แกว่าแกไปกาพวกหมอผีน่ะ แกเห็นเป็นยังไงล่ะ” หมอแช่มซักต่อ “อ้า—อ้า! คลือว่าเป็นยังงี้ซะ มีพวกหมอผีหลายคนไปปลาย แต่ก้อเบิ่งผีมาหมดซะ ผ่ายหลังมีหมอคิคนหนึ่ง ชื่อหมอบึ่งซะ ว่าเป็นหมอปลายผีชามากนัก มีกาถาอาคมในพุงแยะ มาลัยอาสาต่อพูใหญ่เพ็ง ๆ คลือ—เอ๊ย—ก้อให้ไปปลาย แหละให้ผมไปด้วยซะ เมื่อไปถึงกุฏิเวลาควายเข้าคอกแล้วซะ หมอบึ่งก้อเข้าไปข้างใน ว่าไปนั่งชามาธิเสกกาถาซากดผีตั้งใจจาจับเอาไปซะ ส่วนผมอยู่ข้างนอก พอเวลาปลามาณซักเคี่ยวหมากแหลกได้ซะ หมอบึ่งก็ตาลีตาลานวิ่งออกมาหน้าตาเลิกลั่กบอกว่า ‘เบิ่ด—เบิ่ด’ ผมไม่ฟังอีล้าค่าอีลมซะ เห็นหมอวิ่งอ้าวและล้อง เบิ่ด ๆ ลั่นทุ่ง ผมก้อปล่อยตีนหมาแน่วไปด้วยกันซะ หมอบึ่งบอกกาพูใหญ่เพ็งว่า ไม่ไหว มันดุยิ่งกว่าผีใด ๆ ที่เคยเห็นมาแต่ก่อนซะ คลือว่าเมื่อเข้าไปนั่งเสกกาถาซากดมันยังไม่ทันขยับดี มันก้อโผล่ออกมาจากโลงผีที่มันอาศัยอยู่เป็นสีดำมืดตาลุกโพลง ซาหว่างลาวกาพลูหลัง มันทำลิทธิ์โลงสั่นเทิ้มเป็นจ้าวเข้า หมอบึ่งยิ่งว่ากาถามันยิ่งโผล่ออกมาสูงขึ้น ๆ

หมอยิ้ง เอาทรายซัด มันกลับทำลิทธิ์โลงส่น หมอฮะ ผมไม่มีที่พักที่ไหนเลย ลาหว่าง กาเทือนดังยิ่งขึ้น ทำท่าคล้ายขาเผ่นออกมา ที่ผมเที่ยวสืบหาบ้านทั่นหมอยังไม่พบ ผมต้อง ตาคลุบหมอกินเสียฮะ ซากดไม่ลง หมอเลย ไปอาศัยวัดฮะ พระท่านให้อาศัย" นายตู้พูด ต้องถอยฉะห้อเสียอกตั้งไม่เหลียวหลังเชียวฮะ ประณมมือแต้ด้วยความรู้สึกคุณหมอแจ่มที่ เลื่องมันเปนยังงี้ฮะ ใคๆถึงให้มาลับทันหมอ ให้พักที่บ้าน ไปช่วยปลายฮะ เขาว่าถ้าด้ายทันหมอลา

เจ้าผีนั่นเปนอยู่มือแน่ โปลดหน่อยเถอะฮะ" พอรุ่งขึ้นข้าพเจ้ามาถึงบ้านหมอแจ่ม เวลา "ฮึม! แปลก—แปลก, มันคงต้องมีการเข้าใจ ๙.๐๐ นาฬิกาเย็ง ตามนัด ส่วนหมอแจ่ม ผิดอาไรกันสักอย่าง" หมอแจ่มพูดทำเสียง กับนายตู้ก็เตรียมตัวพร้อมที่จะออกเดินทางได้ ต่ำๆ ปากเบ้ หน้าผากย่น นัยน์ตาคว่ำ เย็น เช่นกัน วันนี้เป็นวันที่ ๑๑ ธันวาคม และ อาการที่ผู้ใช้ความคิดมาก กระทำในเวลาตริก อากาศค่อนข้างหนาวกว่าวันเดือนเดียวกัน ใน ตรอง เล่นเอานายตู้ชักคร้าม เมื่อเห็นท่าทาง ปีก่อน หมอแจ่มจึงได้แต่งตัวให้ต้องกับ ขรึมอย่างที่มๆ ของหมอแจ่มเข้า ของอากาศ คือ สวมกางเกงสักหลาดสีเทา

ในที่สุด หมอแจ่มกล่าวแก่ข้าพเจ้าว่า แก่หุ้มเข่า มีเข็มขัดรัดที่ใต้เข่า แยบกางเกง เรื่องนี้คงมีอะไรแปลกๆ สักอย่าง ควรจะไปดู เดินทาง แต่ขาค่อนข้างลิบมากไปสักหน่อย และชวนข้าพเจ้าๆ ก็คิดเช่นเดียวกับหมอแจ่ม สวมเสื้อแยะคอแบบสปอร์ต ผ้าและสีอย่างเดียว จึงตกลงไปด้วยทันที หมอแจ่มจึงหันมาทาง กับกางเกง และมีผ้าขนสัตว์สีไข่ไก่กลางเก่า นายตู้ และพูดด้วยเสียงห้าวๆ ว่า "อ้า— กลางใหม่พันคอ สวมถุงเท้าสักหลาดสีตุ่นๆ นี่แน่นายตู้—เรื่องนี้ฉันกับคุณต้อง (ชี้มาที่ ลายงูหลามอย่างนักกอล์ฟ พับขอบขึ้นมาทับ ข้าพเจ้า) ยินดีจะไปช่วยกันปราบอ้ายที่แกว่า กางเกง ตรงที่มีเข็มขัดรัดโดยเรียบร้อย สวม ผีสางอาไรนั่น แต่วันนี้ค่ำมากแล้ว ไปไม่ รองเท้าบู๊ตสีน้ำตาลหนังลายเย็บหนังจระเข้ ศีรษะ ซาดวก พรุ่งนี้ช้าวถึงไปกัน แกพักที่ไหนล่า แว่นตาดำกะจกโตเบ้อเร่อตามเคย และไม่ทิ้ง หรือจาพักด้วยกันก็ด้าย พรุ่งนี้จาด้ายไป ไม้ตะพดคู่มือ ซึ่งมีขนาดราวๆไม้กระบอง พร้อมกันทีเดียว" "ผมขอพักที่บ้านทั่น แขกยาม สวมหมวกกันแดดชะนิดยกเขื่อง หน้าปีย อย่างที่เคยเห็นพวกหมออเมริกันใช้

สำหรับหมอแจ่ม เมื่อสวมแล้ว ดูเหมือนตัวหมอแจ่ม จะหายเข้าไปอยู่ในหมวกหมด หมวกกันแดดใบนี้ เป็นข้าหลวงเดิม ของหมอแจ่ม โปรดปรานมาก ไปไหนทิ้งไม่ได้ หรือจะว่าอีกนัยหนึ่ง ก็แปลว่าที่ทิ้งใบนี้ไม่ได้ เพราะไม่มีใบอื่นแทน ในกะเป๋ากางเกงข้างขวา มียี่ห้อโคลท์ ขนาดย่อม บรรจุลูกเต็มหนึ่งกะบอก ยืนคอยข้าพเจ้าอยู่ที่หน้าร้านขายยาของหมอแจ่ม

"อาฮา! ตรงเวลาดีจริงนะ และแต่งตัวราวกับจะไปโอพีดเชียว" หมอแจ่มกล่าวทัก

"หึ! ตามเคย แต่ทันหมอน่ะเตรียมข้อพร้อมสำหรับพะยูเชียวนะ" ข้าพเจ้า กล่าวตอบ

"อ๊ะ! นักรบนี่" หมอแจ่มคุย "แต่กางเกงออกจะเล่นรูปมากไปหน่อย สำหรับนักรบ เกรง

ดูตระหง่านและยังใหม่ โซเฟอร์แต่งตัวเรียบร้อย หมอแจ่ม กับข้าพเจ้าขึ้นนั่งข้างหลัง นายตู้ขึ้นนั่งข้างหน้าคู่กับคนขับ พอหมอแจ่มออกคำสั่งว่า "ท่าบางกระบือ" รถก็แล่นฉิวไปไม่นานเท่าไรก็ถึงท่าบางกระบือ และลงไปนั่งในเรือยนตร์ของ บริษัทแม่น้ำโมเตอร์โบต จนได้เวลา เรือก็ออกจากท่าแล่นขึ้นไปตามลำแม่น้ำเจ้าพระยา แวะรับส่งผู้โดยสารไปตลอดทาง เมื่อเวลาล่วงไปได้ประมาณครึ่งชั่วโมงเศษ ๆ ก็ถึงท่าศาลาโรงธรรม จังหวัดนนทบุรี นายตู้ก็เชิญให้เราขึ้นที่นั่น แล้วทำหน้าที่มัคคุเทศก์นำเราออกเดินไปตามทางสวน ประมาณ ๑๕ นาที ก็ถึงบ้าน ๆ หนึ่ง ซึ่งนายตู้แจ้งว่า เป็นบ้าน ผู้ใหญ่เพ็ง บิดานายตู้ และเชิญให้ราวขึ้นไปยังบ้านนั้น ซึ่งขณะนี้ตู้

ตรงข้ามกับประตูบ้านยกเย็นครัว ขนาดของบ้านนี้คิดคล่าว ๆ อยู่ในราวกว้างสี่วายาวห้าวาเศษ ๆ หลังคามุงกะเบื้องไทย มีต้นมะม่วงอยู่รอบบ้าน ดูครึ้มเย็นสบายดี เก็บกวาดสะอาดพอใช้สำหรับบ้านสวน ๆ ใต้ถุนเย็นพื้นดิน กวาดเตียน มีสุ่มไก่ครอบไก่อยู่ไว้หลายสุ่ม เรียงเย็นแถวห่าง ๆ กัน ไก่เหล่านี้ดูเย็นไก่ชนก็มี และไก่พลก็มี เห็นได้ว่าเจ้าของบ้านเย็นผู้มีอันจะกิน ตามฐานะของภูมิประเทศ และถ้าไม่ใช่ตัวผู้ใหญ่เพ็งก็บุตรชายคือ นายตู้ คงเย็นนักเลงไก่

ขณะเรากำลังขึ้นบันไดเรือนอยู่นั้น ก็มีชายคนหนึ่งอายุอยู่ในเรือน ๖๐ ปี แต่ร่างกายยังบริบูรณ์แข็งแรง นุ่งผ้าตาสีสมอแก่ มีผ้าขาวม้าโพกผืนใหญ่ พาดบ่าแทนสวมเสื้อชั้นใน ท่าทางกะปลีกะเปลี้ และสุภาพอย่างโบราณ ๆ แบบชาวนอกกรุง ซึ่งภายหลังทราบว่าเย็นตัวผู้ใหญ่บ้านเพ็ง รีบออกมารับรองเราด้วยอาการอันเต็มไปด้วยความเคารพ เมื่อได้รับรายงานจากนายตู้บุตรชาย ว่าเรามาถึง กล่าวคือทำอาการโค้งตัว และยกมือขวาขึ้น ๆ ลง ๆ ทำนองคำนับ ตลอดเวลาที่พูดว่า

“อ้อ! เชิญ – เชิญท้นหมอ แหละคุณ – (คุณ – หมายความว่าข้าพเจ้า) ผมคลือพูใหญ่เพ็ง – เชิญพักที่ลาเบียงครับ – วันนี้ยังเอิญพวกผมกำลังปลาชุมกัน ปลาลภอยู่ทีเดียวว่าให้เจ้าตู้เขาลงไปเชิญท้นหมอที่กลุงเทพ ฯ ถึงสี่วันเข้านี่แล้ว ยังไม่เห็นมา จะหาพยหลือไม่พบก้อไม่ด้ายข่าว แต่ผมเห็นว่ายังไง ๆ ก้อต้องพบ เพราะเปนพูมีชื่อปลากฏโด่งดังโขอยู่ พอดีวันนี้ท้นหมอกาคุณก้อมาถึง ผมยิ่งดีมาก – เชิญ ๆ – ขออาภัย – เชิญให้ซาบาย – นี่ ๆ – ที่ลาเบียงนี่คลับ”

พอหมอแจ่มกับข้าพเจ้ามานั่งที่ระเบียงตามคำเชิญ ผู้ใหญ่บ้านเพ็งก็รีบแนะนำเราแก่คณะของผู้ใหญ่บ้านเพ็งทันที “นี่คลือท้นหมอแจ่มนักสืบลานตากฟ้า เพลานี้นับว่าเย็นเยียมไม่มีตัวจับ แหละนี่คลือ คุณต่องเพื่อนของท้นหมอ พวกเลาควรรู้จักท้นไว้เผื่อว่ามีอู่ละปะบังจาด้ายพึ่งท้น” ตามที่ผู้ใหญ่บ้านเพ็งทราบถึงเรื่องราวส่วนตัวของหมอแจ่มดีเช่นนี้ เห็นได้ว่าชื่อเสียงเกียรติคุณของหมอแจ่มในทางสืบก็ได้อุโฆษแพร่หลายมาถึงจังหวัดนี้ด้วยอีกจังหวัดหนึ่ง แต่ที่กล่าวถึงข้าพเจ้าข้างนั้น คงเพียงแต่พึ่งทราบจากรายงานของนายตู้บุตรชายในวันนี้เท่านั้น

“สันซือกวงคุ้ย ต้างโหลงสีฟายอยู่โคงโอ้มเมืองนนท์ มาเหมืองทายล่ายซิบก่าปี

เลี่ยว หวันนี่ล่ายลู้จักทันโหม สันดิ่ใจ” พอผู้ใหญ่บ้านเพ็ง แนะนำเรา แก่คณะ ของผู้ใหญ่บ้านเพ็งขาดคำ คนหนึ่งในคณะนี้รูปร่างอ้วนเตี้ยท้องพลุ้ยหน้ากลมดิก ตัดผมสั้นเกรียนกันหน้าและคิ้วไว้โง้ง ซึ่งตามรูปร่าง และสำเนียงพูด บอกชัดว่าเย็นจินไหหลำ ได้แนะนำตนเองแก่หมอแช่ม ดังข้างบนนั้น “อา ! ฉันก้อดีใจมากที่ด้ายมีโอ้กาสมารู้จักกับเถ้าแก่หนวันนี้” หมอแช่มตอบ และเถ้าแก่กวงคุ้ยชมือไปทางสุภาพบุรุษคนหนึ่งที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ตนแต่งตัวอย่างฝรั่งเก๊กเหม็ง อายุราว กลางคน หน้ายังมีเค้าเหลืออีกเล็กน้อย ที่แสดงว่าสืบเนื่องมาแต่บรรพชนอันเย็นชาติเดียวกับเถ้าแก่ และกล่าวว่า “ขนนี่เย็นคนซอยกัน ซื่อหมิดสิเตอร์โย้เสกโคัวโง่วเหยียงตุ่ย นับถูศาคสานาฝาหล่าง พูดฝาหล่างเก่ง แต่พูดทายม่ายขอยดี เย็นกัมย่าโลของเบ้งก์หังเค่า – ยั่งโกก” โดยที่เถ้าแก่กวงคุ้ยแจ้งว่านายโยเสฟ นับถือทางฝรั่ง หมอแช่มจึงคำนับเมื่อถูกแนะนำและกล่าวว่า “อ้า_มิดซาเตอร์ _เอ้อ _ มิดซาเตอร์โยเสบ ฉันยินดีมากที่ด้ายมารู้จักกันวันนี้” หมอแช่มคงรู้สึกยากและเย็นที่จะเรียกนามทั้งหมด หรือตอนที่เย็นภาษาของชาติ นายโยเสฟ โคัวโง่วเหยียงตุ่ย จึงเรียกแต่เพียงตอนต้นที่เย็นภาษาแห่งศาสนาของเขาเท่านั้น ซึ่งข้าพเจ้าเห็นด้วยกับหมอแช่ม เพราะถ้าจะเรียกให้เต็มยศตามที่เถ้าแก่กวงคุ้ยบอก ตลอดเวลาที่สนทนากันแล้ว น่ากลัวว่าจะเมื่อยขากรรไกรเต็มทน “อา ! ด็อกเต้อร์ _ ไอ. แอมแกลด _ ฉันเปนยินดีเหมือนกันที่พบท่าน_เปนซาย่าย” นายโยเสฟกล่าวเย็นภาษาไทยแกมอังกฤษ โดยดัดเสียงให้แปร่งทำนองฝรั่งพูดไทย แต่ฟังดูค่อนข้างจะเย็นสำเนียงเก๊กปนแขกมากกว่า “อ้า_ซายาย_ขอยใจย่ะ, การงานของแยงก์หันเค้า _ บางกอก ที่ท่านเปน กอมปราโด ตามเถ้าแก่กวงคุ้ยว่า ตำเนิรเปนยังไงมั่ง เวลาที่เศรษฐกิจกำลังตกต่ำนี้” “โอ ! เปนดีเสมอ_เศรษฐกิจตกต่ำจริ๊ง แต่แยงก์ไม่ตก” พอการปฏิสันถารและสนทนา ระหว่างหมอแช่มกับนายโยเสฟ ดำเนิรมาถึงเพียงนี้ ผู้ใหญ่บ้านเพ็ง ก็สอดขึ้นว่า “นี่คลับ_นี่พวกเราอีกคน _คลือนายโมซึ่งเปนผู้ทรายเลื่องผีและนำฟามมาแจ้งกาผม” นายโม ยกมือไหว้หมอแช่มกับข้าพเจ้า และเรารับไหว้ ตามธรรมเนียม “ดีทีเดียว” หมอแช่มกล่าวขึ้น “ฉันอยากสอบถามปากคำถึงความยางข้อในเรื่องนี้ก่อนที่จะไปสืบค้นยังสถานที่ที่ว่ามีผี” “ด้าย

ควับ_ผมเต็มใจเว่าอาไว ๆ ที่ผมวู้เห็นในเวื่องนี้ ให้ท้นหมอพั่งให้หมดพุงเชียวควับ” นายโม ตอบ นายโมคนนี้คือคนที่นายตู้เรียกว่าพิทิดโม เมื่อเล่าเรื่องผิรายนี้ให้เราพั่งที่บ้านหมอแจ่ม เป็นคนรูปร่างอ้วนตุ๊ตะ อายุไม่เกิน ๓๕ ปี่ นุ่งผ้าโจงกระเบนเริยบร้อย สวมเสื้อชั้นในขาว ซึ่งซุ่มไปด้วยเหงื่อ เพราะขี้ร้อน พูดเร็วลิ้นไก่สั้น ออกเสียง ร. กับ ล. เป็น ว. หมด และเป็นผู้ที่ทรายเรื่องผิรายนี้ก่อนเพื่อน และเห็นว่าตามที่ทรายมาเป็นความจริงทั้งหมด ท่าทางบอกชัดว่าออกจะตาขาวในเรื่องผีมากทีเดียว ทันใดนี้ผู้ใหญ่บ้านเพ็ง ซึ่งได้เลี่ยงเข้าไปข้างใน สักครู่ใหญ่ ๆ และพึ่งกลับออกมานั้น กล่าวขัดขึ้นว่า “เพลนานแล้ว บ่านนี้เห็นจะน้อง ๆ เที่ยงค้าย ผมขอเชิญลับปลาทานอาการกลางวันแล้วพักผ่อนให้ซาบายเสียก่อนจะดีก่า เลื่องผีควรไว้สอบถามภายหลัง ยังมีเวลาอีกมาก เพลาะผีลายนี้ปลากฏว่ากลางวันไม่ทำอิทธิลิทธิอย่างไล ต้องตาวันยอแสงลงไปแล้วถึงจะอาลาวาด” นายโมรับรองว่าจริง พอขาดคำก็มีเด็กหญิงและชายสองสามคนมีนายตู้เป็นหัวหน้า ยกสำรับกับเข้าเดินตามกันเป็นแถวมาวางลงบนระเบียงที่เราพัก นายตู้เป็นคนจัดตั้งให้เป็นระเบียบผู้ใหญ่บ้านเพ็งเชิญให้บรรดาผู้ที่ประชุมอยู่นี้รับประทานอาหารพร้อมกัน ซึ่งไม่มีใครปฏิเสธ หมอแจ่มได้ขอให้ผู้ใหญ่บ้านเพ็งรับประทานด้วย ชั้นต้นออกจะอิดออด อ้างว่าจะคอยปฏิบัติแต่หมอแจ่มไม่ยอม ในที่สุดก็เข้าร่วมวงด้วยรวมหกคนด้วยกันทั้งหมด

การเลี้ยงอาหารนี้ได้เป็นไปอย่างแยบสวน ๆ กล่าวคือ ใช้ชามใส่เข้ารับประทานแทนจาน และใช้มือเบียข้าว และหยิบกับแทนช่อมช้อน เว้นแต่อาหารที่เป็นแกง มีช้อนกะเบื้องประจำเป็นช้อนกลางใช้รวมกันทุกคน แต่สังเกตว่าภาชนะที่ใช้ทุกอย่าง ขัดล้างสะอาดหมดจด เช่น ขันน้ำ พานรอง ลงหินที่ใช้ใส่น้ำแทนถ้วยแก้วนั้น ขัดขึ้นเงาวับ กับเข้ามีรวมหกชาม คือ ปลาแห้งผัด แตงโม ปลาร้าหลน ผักสดต่าง ๆ เนื้อโคเค็มทอดฉีกเป็นฝอย และแกงไก่ อาหารที่รับประทานวันนี้รู้สึกว่าอร่อยทุกอย่าง เว้นแต่ปลาร้าหลน จะมีรสชาติอย่างไรไม่ทราบเพราะไม่ได้ลอง โดยข้าพเจ้าไม่ใช่คอปลาร้า แกงไก่นับว่าที่หนึ่ง ผู้แกงปรุงรสกลมกล่อมดีมาก ส่วนไก่สงสัยว่าน่าจะเป็นตัวใดตัวหนึ่งในพวกที่ครอบสุ่มไว้ใต้ถุนบ้าน เพราะสังเกตว่าจัดทำแกงนี้ขึ้นรวดเร็วมาก และไม่ปรากฏว่ามีไก่อื่น ๆ อีกในบริเวณบ้าน นอกจากเจ้า

พวกที่ครอบไว้ในสุ่ม ของหวานมีสี่ชาม เย็นลูกไม้สดสองชาม คือ ขนุน และ ละมุดฝรั่ง และเย็นของแห้ง สองชาม คือ ทุเรียนกวน และเปลือกส้มโอแช่อิ่ม

การเลี้ยงอาหารที่กล่าวนี้ รู้สึกว่าเย็นที่พอใจแก่ทุก ๆ คน เว้นแต่แขยที่เลี้ยง คือ เลี้ยงอย่างแขยไทยชาวสวน ใช้รับประทานด้วยมือนั้นทำให้เถ้าแก่กวงคุ้ย และนายโยเสฟมีอาการงุ่มง่ามไปสักหน่อย แต่สังเกตว่าเถ้าแก่กวงคุ้ยงุ่มง่ามอย่างเจ็กจริง ๆ ส่วนนายโยเสฟงุ่มง่ามอย่างฝรั่ง หรือถ้าจะพูดให้ถูกก็ต้องว่าพยายามจะให้งุ่มง่ามอย่างฝรั่ง แต่ทั้ง ๆ ที่มีอาการงุ่มง่าม ประกอบกับมีท่าทางว่ารับประทานอาหารไทยไม่เย็น เพราะเย็นฝรั่ง หรืออะไรก็ตาม ก็ยังปรากฏว่าเย็นผู้ตักเข้าถี่กว่าเพื่อน และสังเกตว่าเข้าที่ตักมาสุ่ม ๆ ชามนั้น ได้เรียบวุธไปรวมเย็ดเสร็จถึงห้าชามโดยลำดับ

ครั้นภัตตกิจเสร็จแล้ว ต่างก็รับประทานน้ำชา และสนทนาต่อกันและกันด้วยอาการอันรื่นเริง แล้วผู้ใหญ่บ้านเพ็ง เจ้าของบ้านกล่าวเย็นเชิงแสดงสุนทรพจน์ขึ้นก่อนว่า “วันนี้ผมมีฟามยินดีอย่างมากที่ด้ายโอ้กาสลู้จักมักคุ้นกาท่านหมอและคุณ กับทั้งที่ด้ายมาปลาชุมพล้อมญาติโยโหติกันยังงี้ แต่ถ้าอาไลยกพล่องมั่งก้อต้องขออาภัยย่าโทษ แหละหวังว่าท่านหมอ กาคุณ คงไม่ลังเกียจที่มารู้จักสนทนาปลาสัย กาผม ซึ่งเย็นชาวเลือก ชาวสวน”

“นี่แน่—พูหญ่ายเพง ฉานขอกล่าวตามความจริงจายว่า ฉานยินดีที่สุดที่ด้ายมารู้จากกายพูหญ่ายเพงคร้างนี้ การซาหมาโคมฉานนี่โยมมาก ม่ายเลือกซ้านแลซาติ ถือตามพระคามภีร์ของพระพุ๊ทธ่าโองค์ที่ว่า—วิสาสา ป่ารามาญาติ” หมอแข่มกล่าวสุนทรพจน์ตอบ เย็นธรรมดาของหมอแข่มที่จะพูดลากก้ามเช่นนี้เสมอ เมื่อประสงค์จะให้คำพูดของตนพ้งศักดิ์สิทธิ์ “คล่าย—ท่านหมอ เทศซาหนายังงี้ถูกมาก ทางพละก้อสั่นลาเสริญ สำหลับตัวผม ถ้าท่านหมอมีอู่ละปะป้งอาไล ขอให้ซ้ายผม ๆ ยินดีซาเหมอ” ผู้ใหญ่บ้านเพ็งชักจะศรัทธาหมอแข่ม จะเย็นด้วยความศักดิ์สิทธิ์แห่งการพูดยานคางของหมอแข่ม หรือจะด้วยอะไรก็บอกไม่ถูก กล่าวได้แต่ว่ายิ่งคุยกัน ผู้ใหญ่บ้านเพ็งก็ยิ่งโปรหมอแข่มมากขึ้นเย็นลำดับ “อ้า! ฉันก้อเหมือนกัน—ผู้ใหญ่เพ็ง—ถ้าเจ็บไข้ด้ายพายาธิอาไรก้อขอให้บอกกัน ฉันช่วยเต็มกำลัง ไม่ต้องหาคนอื่น พวกเราทุกคนที่อยู่นี่ ฉัน

นัยถืออย่างญาติ ตามทางพระศาสซาหนา ศาสซาหนาไทย สอนไม่ดี เรื่องยังงี้ ต้องสอน
ที่ว่าไว้ในพระคัมภีร์ดังฉันกล่าวแล้ว” ที่นี้ ให้ฆ่าทันที เมื่อแลเห็น จริงมั๊ะ” ตามที่
หมอแห่ม กล่าวทำเสียงเด็ดขาด ไม่ลากก้าม นายโยเสฟ อธิบายดังนี้ นายโมมิท่าทางโกรธ
“คล่าย_เปนพล่ะคุณมาก” ผู้ใหญ่เพ็งกล่าว ผู้ใหญ่บ้านเพ็งไม่พอใจ แต่ไม่ทรายว่าจะแก้
“ขอวัย _ โมทานาสาธุ _ ที่ท่านหมอถือทาง ปัญหาของนายโยเสฟ อย่างไร ส่วนเถ้าแก่
ศาสซาหนามั่นยังงี้เปนกุศลดีมาก” นายโม กวงคุ้ย นั่งยิ้มเฉย เข้าใจว่าคงจะไม่รู้ต้นสาย
กล่าวโดยมิสู้เอาใจใส่ในข้อใหญ่ใจความว่า ปลายเหตุกับเขามากนัก แต่หมอแห่มกล่าว
เขาพูดกันถึงเรื่องอะไรนัก แต่พอถึงตอนที่ ขึ้นช้า ๆ ว่า “นี่แน่_นายโยเสย ที่ท่าน
เกี่ยวกับศาสนาโดยหมอแห่มยกบทพุทธภาษิต อธิบายมานี้ ฉันรู้สึกว่าเหตุผลน่าฟังมาก แต่
ขึ้นอ้าง ก็โมทนาเลย เพราะนายโมออกจะ ยังไม่ยอรับรู้นั่นทีเดียว เพราะท่านยกตัวอย่างหมา
สัตบุรุษคัดอยู่สักหน่อย “ศาสซาหนาไทย หมาที่ตกลงมาขาหักดังท่านว่านั้น มันจะชอบให้
จะว่าเปนดีที่เดียวไม่ด้าย” นายโยเสฟ ขัด เรายิงหรือไม่เราไม่รู้แน่ เพราะมันพูดไม่ด้าย
เมื่อได้ยินพูดกันถึงศาสนาซึ่งตรงข้ามกับนายโม ถ้ามันพูดด้ายมันอาจขอกไม่ให้ท่านยิงก้อเปนด้าย
“ออ! นายเห็นเปนยังไงถึงพูดยังงั้น” นายโม เพราะการขาหักอาจเจ็บมาก แต่อาจไม่ถึงตาย
ซึ่งเป็นคนนับถือพุทธศาสนาเคร่งครัดกว่า ท่านควรยกตัวอย่างคน เมื่อคนตกลงมาขาหัก
เพื่อนในพวกนี้ถามขึ้นด้วยอาการออกจะฉุน ๆ เรายอกเขาว่าเราจะยิงซ้ำให้ตายเสีย เพื่อไม่ให้
“ฉันหมายความยังงี้” นายโยเสฟ อธิบาย ลำยาก ท่านคิดว่าเขาจะยอมหรือไม่ ฉันคิด
“คือว่า ศาสซาหนาไทย ห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์ที่ ว่าเขาคงไม่ยอม ถ้าท่านขึ้นยิง เขาคงพ้องท่าน
เดียว แต่ฉันเห็นห้ามยังงี้ไม่ถูก ต้องฆ่ายังที่ ฐานฆ่าคนเปนแน่ กับถ้าท่านเห็นว่าการขาหัก
เช่นหมาตัวหนึ่งตกลงมาจากบ้านสูงขาหัก เจ็บ เปนการลำยากควรตายเสมอไปแล้ว ท่านคง
มาก ลุกไม่ไหว ร้องดัง ๆ เปนน่าเวทนายังงี้ จะไม่เคยเห็นคนขาหัก และหมาขาด้วนเที่ยว
ต้องยิงให้ตายทันที ไม่ต้องให้หมาลำยาก เดินและวิ่งขวักไขว่อยู่ตามถนนในทุกวันนี้ จริง
แต่คนไทยไม่ยิง เปนแต่ยืนดูหมาลำยาก ไหม” “น่าน_น่าน_ยางง้าน ท่านหมอ
เท่านั้น เปนใจเหี้ยมโหดมาก ฉันคิด ท่านเทศซาหนาของท่านถูกมาก” นายโมตอบ

หัวเราะร่วน และเอามือตบกระดานดังป้าบ ๆ ขณะพูดด้วยความดีใจที่เห็นหมอแจ่มแก้ปัญหาของนายโยเสฟตก “ทั่นหมอทั่นอธิบายของท่านตามหลักธัมมะถูกต้องทุกปลาการ ควรจำเปนฟามลู้ไว้” ผู้ใหญ่บ้านเพ็งเสริม ส่วนนายโยเสฟเห็นเสียท่าเลยดุษณีภาพ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตั้งแต่ได้ยินหมอแจ่มแสดงสักรวาทีและปรวาทีมาไม่เคยเห็นมีครั้งไหนเฉียบแหลมเหมือนครั้งนี้เลย เล่นเอานายโยเสฟอยู่หมัด ไม่กล้าพูดเรื่องศาสนาต่อไปอีก ทำให้การสนทนาชะงักเงียบลงชั่วขณะ “อ้อ—พูใหญ่เพ็ง ทางแถบนี้มีน้ามประปาใช้กันไหม” หมอแจ่มทำลายความเงียบขึ้นก่อน เพราะเป็นแพทย์ย่อมมีนิสสัยที่จะถามถึงสิ่งที่เกี่ยวกับอนามัยของมนุษย์เสมอ “ไม่มีเลยคลับ—การประปายังไม่มาถึงนี่ ต้องซ้ายน้ามในว่ายน้ามลำคลองกันท้างน้าน บ้านที่มีหลังคากาเบื้อง หลือสังกาสีและมีโอ่งให้ก้อลองน้ำฝนไว้ลับปลาทานบ้าง แต่บ้านในแถบนี้เปนบ้านหลังคาจากเสียแหละมาก น้ำฝนลองจากหลังคาจากไม่ซาอาด ซ้ายไม่ด้ายน่าล้อนจัดมักเปนโลคกันมาก เพลาะไม่มีน้ำซาอาดลับปลาทาน” ผู้ใหญ่บ้านเพ็งตอบ “อ้อ—ลำยาก เรื่องน้ำนี่ลำยากมาก แต่ทนเอาหน่อยเถอะ ผู้ใหญ่บ้าน ไม่ช้านักคาราทรจาตัดทาหนนจากกรุงเทพ ฯ มาถึงจังหวัดนี้ เมื่อมีทาหนนหลวงมาก็คงมีประปามาด้วย แหละเขาคงต่อแย่บเข้ามาถึงหมู่บ้านเหล่านี้หมด” หมอแจ่มบอกข่าวการตัดถนนแก่ผู้ใหญ่บ้านเพ็ง “คำ ‘แย่บ’ นี้เปนคำอิงลิษ อ่านว่า ‘ไย้ป์’ ไม่ใช่ ‘แย่บ’ คนไทยเอาคำอิงลิษมาใช้แต่อ่านไม่ถูก” นายโยเสฟติภาษาของหมอแจ่มเพื่อแก้ตัวเรื่องศาสนาที่เสียท่าหมอแจ่มเมื่อกี้นี้ “หีย ! อิงลิดอิงแล็ดอาไร้ คำ ‘แย่บ’ เปนปาษาสากล หากจะมาจากคำอังกลิดว่า ‘ไย้ป์’ หรือ อาไรก้อตาม แต่คาณะนักปราชญ์ทางอักข้าระศาสตร์เขาได้ประชุมตัดสินรับรองคำ ‘แย่บ’ นี้ให้ใช้เปนปาษาสากลสำหรับกรุงซาหยามแล้ว เจ๊กแย่ะรู้จักหมด ทั่นรู้แต่ภาษาอังกลิด แต่ไม่รู้ปาษาสากล และไม่รู้ว่าคำอังกลิดคำใดมั่งที่เขานำมาซ้าย เปนปาษาสากลแล้ว นับว่าความรู้ทั่นยังแคบอยู่ ถ้าทั่นไปตามร้านต่าง ๆ ในสำเพ็งในกรุง ฯ ต้องการซื้อแย่บ แหละมัวไปอังกลิดจัดถามหาไย้ป์—เย้ยป์อยู่หละก้อเปนจบเห่ สามวันสามคืนก็ไม่ด้ายแย่บตามต้องการแน่” หมอแจ่มตอบด้วยโวหารอย่างคันทุรัง เล่นเอานายโยเสฟมึน เพราะ

หมอแจ่มอ้างภาษาสากล ซึ่ง นายโยเสฟไม่แน่ใจว่าตนมีความรู้ในทางนี้ จึงต้องทำอาการดุษณีภาพเย็นคำรพสอง อันเป็นเหตุให้ผู้ใหญ่บ้านเพ็ง กับ นายโม พอใจ และบูชา หมอแจ่มยิ่งขึ้น ชวนกันซ้องสรรเสริญความรู้ของหมอแจ่มอย่างขนานใหญ่ "เอ๊ะ! นี่เข้าไปบ่ายซาหนัดใจ มัวมาเถียงกันเพลินอยู่นี่เอง จนเกือบจะลืมเรื่องผีเสียแล้ว ยังไงพูใหญ่เพ็งช่วยชี้แจงเรื่องผีอาไรนั่นให้เข้าใจหน่อยเถอะว่ามันไปยังไงมายังไงกัน แล้วจะได้จัดการให้เสร็จไป" หมอแจ่ม กล่าวเมื่อได้ควักนาฬิกา พก ตรา สมอ ชะนิด เก่าโบราณ เรือนเบ้อเหิ่ง ซึ่งเย็นข้าหลวงเดิม แต่ครั้งเริ่มทำการเย็นนักสืบออกมาดู "อ้า—หะแลกเลิ่มเดิมทีเลื่องมันเป็นยังงี้คลับ คลือ เมื่อสักสามสิบปีก่อนนั้น พี่ชายเถ้าแก่กวงตุ้ยนี่แหละคลับ มาตั้งโลงสีไฟอยู่ที่ คลองอ้อม ล่ำลวยมาก มีเมียคนหนึ่ง เป็นชาวคลองอ้อมนั่นเอง อยู่ด้วยกันหน่อยก้อมีบุตร แต่ขณะคลอดบุตรนั้นได้ถึงแก่กรรมเสีย ทั้งแม่แหละทาลก สามีจึงค้ายนำมาไว้ที่บ้าช้าวัดลานงัว ซึ่งตั้งอยู่ที่ชายบ้าละเมาะลิมทางเดิร สร้างเป็นตึกเตี้ย ๆ หนาทึบ เก็บหีบศพบุตร กับ ภันลายาไว้ด้วยกัน แต่ตัวได้กลับไปเมืองจีนเสียเมื่อสักสิบปีมานี่แล้ว ส่วนโลงสีได้ให้เถ้าแก่กวงตุ้ยน้องชายออกมาดูแลแทนจนเดี๋ยวนี้ เมื่อคลั้งยังมีหวย เคยมีคนมาเส้นวักตั๊กกาแตนขอหวย ก้อไม่ปลากฏดุลาย กินผู้ กินคน อย่างไล เดี๋ยวนี้มาเกิดเฮี้ยนขึ้น เล่นเอาชาวบ้านแถบนั้นพากันกลัวหมด แต่ในตอนนี้ต้องโปลดถามนายโม ซึ่งเป็นพูลู้เลือง แหละมาแจ้งฟามแก่ผม" ผู้ใหญ่บ้านเพ็งแถลงประวัติของผีรายนี้ "อ้า—นายโม ไหนลองเล่าตอนที่ว่าดุกินคนให้ฟังทีถิ มันทำยังไง ฉันยังสงสัยมาก อิตอนที่ว่ากินคนนี่" หมอแจ่มถามนายโม ตามคำแนะนำของผู้ใหญ่บ้านเพ็ง "วัยปาทานเรื่องผีรายนี้ เมื่อแวกเริ่มจาเกิดดุขึ้นน่ะขอวัย เขาว่าคนขายของ คนนึงเดิรผ่านกุฏินี้จะกลับบ้านเวลาตาวันยอแสงลงมากแว้ว พอถึงหน้ากุฏิก้อด้ายยินเสียงดังกึงกัง จึงมองเข้าไปดูทางปาตูที่แง้มอยู่ ทันใดนั้นขอวัย—ออ—แหม—ขอวัย เว่าแว้วขนลุก—ก้อเห็นเป็นดวงไฟซาหว่าง มี แสง เขียว แดง เหวือง สองดวง โตเท่าไข่ห่าน ทีแวกคิดว่าเป็นตาเกียง เมื่อมองเข้าไปอิกที จึงเห็นเป็นวูบนัยน์ตายังกั๊ะตาคนเวานี่เองควัย พอเห็นเท่านั้นก้อเป็ดห้อไม่คิดชีวิต ของข้าวทิ้งหมดควัย ต่อมามีคนเห็นอิก แว้วคนที่เห็นก้อหายไปหมด ไม่เห็น

มาขายของอีก ชาวบ้านเขาว่าผีกินหมด เรื่องมันเปนยังงี้ขอวัย” นายโมเล่าถึงอาการของผี เวลาเล่ามีอาการขนลุกขนพอง ตลอดเวลา เห็นได้ว่ากลัวมาก

ตามที่ นายโม แถลงถึงอาการของผีรายนี้ ไม่ได้เหตุผล พอที่จะสันนิษฐานได้ว่า อะไร เป็นอะไร หมอแจ่มนั่งฟังอย่างเอาใจใส่ พอจบก็สั่นศีรษะกล่าวว่า “ต้องไปตรวจด้วยตนเอง มิฉะนั้น คงไม่ด้ายเรื่องว่าอาไร เปนอาไรแน่” “ถูกคลับ, ท้นหมอ ต้องโปลดไปกลวจ และปลาบปลามเสียให้ลายคายเถอะคลับ เพื่อช่วยชาวบ้านเหล่านี้ให้พ้นภัยต่อไป นึกว่าเอาบุญเถอะคลับ แต่เห็นจาต้องขออานุญาตเถ้าแก่กวงคุ้ยเสียก่อน เพราะเปนที่ไว้ศพของญาติเขา” ผู้ใหญ่บ้านเพ็ง กล่าวโดยรอบคอบ “อย่ากลัว—พูใหญ่บ้าน—ฉันต้องช่วยเต็มที่—ยังไง—เถ้าแก่กวงคุ้ย จะอานุญาตให้พวกเราไปทำการไต่สวนเรื่องผีรายนี้ ในที่เก็บศพญาติของเถ้าแก่ไหม แหละเถ้าแก่จะไปกับเราด้วยไหม” หมอแจ่มกล่าว “สันอะนุญาตแต่สันเสียใจไปด้วยไม่ด้าย สันมิธุระ ต้องกั๊บข้านบ่าเดียว” เถ้าแก่กวงคุ้ย ขอตัว อ้างธุระ “อ้า—มิดซาเตอร์โยเสบล่ะ จะไปกับเราไหม” หมอแจ่มหันไปถามนายโยเสฟ “โอ! ฉันอยากไปมาก แต่เสียใจศาดซาหนาของฉันห้ามไม่ให้เกี่ยวข้องกับผี ฉันต้องกลับพร้อมกับเถ้าแก่กวงคุ้ย” นายโยเสฟเลี่ยงโดยอ้างศาสนา ตกลงเวลานี้เหลือแต่หมอแจ่ม ผู้ใหญ่บ้านเพ็ง นายโม และข้าพเจ้า รวมสี่คนที่จะไปปราบผี โดยขัดเย็นขะยวนดังนี้ นายโมเย็นกองหน้า นำหน้า ชั้นต้นชักอิดเอือนโดยเกรงว่าอยู่หน้าผีจะขับกินเสียก่อนเพื่อน แต่เมื่อ หมอแจ่ม คะยั้นคะยอ หนักเข้า จึง ยอมรับหน้าที่ หมอแจ่ม กับข้าพเจ้า เย็นกองกลาง ผู้ใหญ่บ้านเพ็ง เย็นกองหลัง และขออนุญาตเอานายตู้บุตรชายไปด้วยอีกคนหนึ่ง พอถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ก็ออกเดินขะยวนไปที่ไปย่ายดังนี้ เพราะปรากฏว่าผีจะสำแดงฤทธิ์ฉะเพาะแต่ในเวลาสายัณห์

ฝ่ายกองปราบผีซึ่งมีหมอแจ่มเย็นประมุขนั้น เมื่อเดินทาง ผ่านสวน ข้ามทุ่งต่าง ๆ ไปได้พักใหญ่ ๆ พอร่วมจะเข้าเขตต์วัดลานวัว นายโม

หมายเหตุ — ผีรายนี้ที่ว่ากินคนนั้น เป็นความคาดคะเนของนายโมและชาวบ้านแถบนั้น โดยรู้สึกว่าคนขายของบางคน เมื่อลือกันว่าถูกผีหลอกแล้วก็หายหน้าไป ไม่มาขายของอีก จึงเชื่อว่าถูกผีจับกินหมด ซึ่งภายหลังได้ความว่าคนขายของเหล่านั้นเมื่อเดินทางนี้ถูกผีหลอกก็เข็ดไม่มาอีก เลยเปลี่ยนไปขายเสียที่ตำบลอื่น

ก็ชักจะเดินก้าวขาไม่ค่อยออก แต่เมื่อถูกคนอื่น ๆ คอยปลุกใจอยู่ ขวัญก็ค่อยดีขึ้นบ้าง แต่ไม่วายครั่นคร้าม พอเข้าเขตต์วัดลานวัวก็จ้องมองไปทางป่าช้าทางทิศที่กุฎีเก็บศพบุตรและภรรยาของพี่ชายเถ้าแก่กวงตุ้ยตั้งอยู่ มิได้กะพริบตา พอถึงป่าช้าก็แลเห็นกุฎีนั้นอยู่ห่างจากทางเดินอันเป็นทางป่าประมาณสิบวา ทำเป็นตึกเล็ก ๆ เก่าคร่ำคร่า สูงประมาณแปดศอก กว้างสักหกศอก แต่ยาวสักสิบศอกได้ ไม่มีหน้าต่างหรือช่องลมอย่างใดเลย ปกคลุมไปด้วยเถาวัลย์และไม้เลื้อยต่าง ๆ จนเกือบไม่เห็นกะเบื้องหลังคาและผนัง กองปรายผีก็หยุดปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร หมอแจ่มเห็นว่าต้องตรงเข้าไปในกุฎีนั้นพร้อมกัน โดยหมอแจ่มจะเป็นผู้นำออกหน้าเพื่อน เพื่อดูให้เห็นเท็จและจริงว่าจะมีผีเช่นว่านั้นหรือไม่ ซึ่งเป็นการตกลงจึงออกเดินตัดตรงไปทางประตูกุฎีทันที เวลานี้ยังไม่ย่ำค่ำแต่มืดมาก เพราะเป็นฤดูหนาวตะวันอ้อมเข้ามืดเร็ว พระอาทิตย์ได้อัสดงคตลับดวงลงไปแล้ว แต่โดยเหตุที่เป็นทุ่งว่าง จึงยังคงเห็นแสงอยู่บ้างเพียงหลัว ๆ พอเดินขยวนมาอีกสักสิบก้าว จะถึงประตูกุฎีก็ได้ยินเสียงดังผลุ ๆ ตึด ๆ กันหลายที เหมือนมีผู้เอาอะไรขว้างลงมา ประเดี๋ยวหมอแจ่มรู้สึกว่าไหล่ซ้ายของหมอแจ่มได้สัมผัสส์วัตถุอย่างหนึ่งแข็งมากจนเจ็บ พอวัตถุนั้นกะทบไหล่หมอแจ่มแล้วก็ตกลงยังพื้นดิน จึงมองตามลงไปดูก็เห็นว่าเป็นกะเบื้องชะนิดเดียวกับที่มุงหลังคากุฎี ทุกคนตกตะลึง เมื่อได้เห็นเหตุ ผู้ใหญ่บ้านเพ็ง สงสัยว่าจะเป็นด้วยอำนาจผี แต่นายโมเชื่อแน่ว่าผีแผลงฤทธิ์ เลยยืนประณมมือหลับตาสวดมนตร์บทวิรูปักเข ซึ่งเป็นบทขับผีศาจเสียงพิมพัม ประเดี๋ยวการยอมยาร์ดด้วยกะเบื้องนี้ก็สงบ และพวกเราเดินตรงไปที่ประตูกุฎีข้าง ๆ กุฎีมีเด็กวัดคนหนึ่ง ขุงลิงตัวหนึ่ง ซึ่งเห็นได้ว่าในมือลิงนั้นยังถือกะเบื้องชะนิดที่หมอแจ่มถูกขว้างอยู่อีกชิ้นหนึ่ง วิ่งหลุน ๆ ตรงไปที่กุฎีพระ ปากก็บ่นว่า อ้ายนี่พอหลุดด้ายละเป็นขึ้นหลังคานี่เสมอเชียว พอพวกเราถึงประตูกุฎีก็หยุดพิจารณาดูตึกนั้น เห็นเป็นตึกเก่าทึบ กำแพงหนาสักหนึ่งศอก ประตูกว้างประมาณสองศอก บานทำด้วยไม้หนา และยังมีกะเบื้องหน้าววัตอกติดกับบานไม้ ดูแข็งแรงคล้ายกับจะให้ทนอยู่ได้สักร้อยปี กุฎีนั้นหลังไปทางทิศตะวันตก และตูอยู่ทางทิศตะวันออก เพราะฉะนั้นเมื่อพระอาทิตย์เดินไปสู่ทิศตะวันตกแล้ว ก็ไม่มีแสงอะไรที่จะส่องเข้าไปในกุฎีนั้นเลย ทั้งหน้าต่างก็ไม่มีด้วย ดังนั้น

เวลานี้ภายในกุฏิจึงมืดต้อประตูถ้ำ หมอแก่มองเข้าไปดูภายในกุฏิพร้อมกัน แต่มิได้เห็นค่อย ๆ พยายามผลักประตูที่แง้มอยู่ให้กว้างออกไปอีก ทุก ๆ คนมีใจคอเต้นตึกตักว่าจะมิเหตุอะไรเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง ประเดี๋ยวก็มีลมพัดมาฮือใหญ่ ทำให้ต้นไม้แกว่งไกวอยู่โอนเอน พวกพงอ้อและแขมก็พากันลู่ไปตามลม ทุก ๆ คนรู้สึกหนาวเย็นจนขนลุกขณะที่ลมกำลังพัดอู้อยู่นั้นก็เกิดมีเสียงอย่างหนึ่งครางกระหึ่มอยู่บนอากาศแซงขึ้นมา แต่ดูเหมือนว่าอยู่ไกลที่สุด นายโมว่าเสียงนี้เย็นไปด้วยอำนาจยิ่งกว่า ไม่ช้าคงจะทำให้เกิดอันตรายอย่างน่าหวาดเสียว และตะโกนบอกให้ทุก ๆ คนระวังตัว ส่วนตัวนายโมเองริบกระทำอาการหลับตาประณมมือสวดมนต์เสียงพึมพัมคล้ายกับจะแข่งขันกับเสียงครางที่ได้ยินอยู่นั้น เวลานี้ถ้าผู้ใดผู้หนึ่งจะแหงนหน้าขึ้นดูบนท้องฟ้าทางทิศที่ค่อนเมืองตั้งอยู่ ก็จะเห็นวัตถุอย่างหนึ่ง เย็นสายดำ ๆ โค้งเป็นรูปยักกาอยู่ไกลลิบ แทบจะติดกับขอบฟ้า กำลังเคลื่อนไปข้างหน้าได้ระยะเย็นระเบียบ ด้วยอาการดูเหมือนว่าช้า ๆ ถึงแม้กระนั้นก็ยังสามารถส่งเสียงมากระทบกระเทือนปอดนายโมได้เย็นอันมาก ระหว่างนี้หมอแก่มได้เบิดประตูกุฏิออกไปกว้างแล้ว และทุกคนต่างมองเข้าไปดูภายในกุฏิพร้อมกัน แต่มิได้เห็นอะไรนอกจากความมืด ทันใดนั้นได้ยินเสียงภายในกุฏิดังลั่นครืด ๆ ทุกคนสะดุ้ง นายโมมีอาการเกือบสลบ ร่างกายอ่อนระทวยเข็นนางระบำ ทำท่าจะล้มลง นายตู้เข้าประคองไว้ได้ ทันท่วงที ด้วยมืออันสั่นเทาประคองเข้าเข้าประเดี๋ยวมีแสงเขียว ๆ เหลือง ๆ เย็นประกายวาวปรากฏขึ้นทางด้านสุดภายในกุฏิ มีลักษณะเกือบเย็นวงกลมสองดวงลอยคู่กันอยู่ในท่ามกลางแห่งความมืด นายโมกับนายตู้ทำท่าจะเบิด ข้าพเจ้าดึงไว้และปลกใจว่า ท่านหมอแก่มผู้วิเศษของเราอยู่นี่ทั้งคน ไม่ต้องกลัวอะไรหมด จึงค่อยมีสติดีขึ้น เพราะคนเหล่านี้กำลังศรัทธาหมอแก่มเต็มที่ ส่วนหมอแก่มมือหนึ่งชักยื่นพกออกมาง้างนกเล็งปากกระบอกไปทางแสงสว่างสองดวงนั้น อีกมือหนึ่งก็เบิดไฟฉายส่องปราดไปยังที่หมายแห่งเดียวกับที่เล็งยิง แต่แสงสว่างประหลาดนั้นก็หายวับไปทันที ทุกคนรู้สึกประหลาดใจ และแสงไฟฉายของหมอแก่มทำให้ทุก ๆ คนเห็นหีบศพใบใหญ่ตั้งขวางห้อง มีม้าไม้รองหัวท้ายหนึ่งหีบ และมีใบเล็กอีกหนึ่งหีบตั้งอยู่ข้างหน้าใบใหญ่ มีม้าไม้รองเช่นกัน แต่ต่ำกว่า และหีบใบใหญ่นั้น

กำลังมีอาการสั่นกระเทือนเยือก ๆ คล้ายกับว่า ผู้ที่ตายไปนานแล้ว และ บรรจุอยู่ภายในหีบได้ กลับเย็นขึ้นมาอีก และกำลังพยายามจะออก จากหีบอันคับแคบนั้นอยู่ เมื่อนายโมได้ประสพภาพดังกล่าวแล้ว และคงจะคิดว่าผีที่อยู่ในหีบจะออกมาเล่นงานพวกเรา หรือ อย่างใด อย่างหนึ่งในทำนองนั้น และทั้งประกอบกับเย็นคนตาขาวในเรื่องผี ๆ สาง ๆ อยู่ด้วย จึงยังคับเส้นประสาทไม่อยู่ ร้องตะโกนลั่นออกมาว่า “พวกเรา เย็ดเว้ว — ท่าทีนหมอ จาไม่ไหวเสีย แว้ว” แล้วทำท่าจะออกวิ่ง นายตู้ซึ่งนับว่าเย็นสมาชิกคนหนึ่งในที่ประชุมนี้ ได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับนายโม จึงหันไปทางประตูจะเอาอย่างนายโมทันที หากแต่หมอแจ่มตวาดแหวออกมาว่า “ยะ! แล้วกัน ทำใจเสาะเย็นปลาซิวไปด้าย กันอยู่นี่ทั้งคน จาต้องกลัวอาไรนะ” คนทั้งสองจึงได้สติ ส่วนหมอแจ่มก็ดับไฟฟ้าเสีย ทำให้ภายในกุฏิกลับมืดดังเดิม ทุกคนตั้งใจจ้องดูไปทางหีบศพ มิได้กะพริบตาประเดี๋ยวก็รู้สึกว่าที่ตรงหีบศพนั้น มีเงาดำ ซึ่งดำกว่าความมืดในกุฏินั้นลอยขึ้นมาทีละน้อย ๆ ประเดี๋ยว ก็เห็นแสง เขียวเหลือง สองดวง ลอยตามเงาดำนั้นขึ้นมาอีก หมอแจ่มริบเอาไฟฟ้า เดิรทางส่องไปอีกทันที แสงนั้นก็หายวับไปกับตา และคงเห็นหีบศพสั่นกระเทือนอยู่เหมือนเมื่อครั้งแรก พอหมอแจ่มดับไฟฟ้าเสีย สิ่งอย่างเดิมก็ปรากฏขึ้นมาอีก ครั้นหมอแจ่มเย็ดไฟฟ้าขึ้น ก็หายไป หมอแจ่มทำดังนี้อยู่สองสามหน ก็ไม่ได้ผลว่า แสง ประหลาด สองดวงนั้น คือ อะไร ในที่สุดหมอแจ่มชักขัดใจ พอดับไฟฟ้ามืด แสงสว่างคู่นั้นลอยขึ้นมา ก็เล็งยื่นพกไปที่แสงนั้น ลั่นไกปั๋ง ทันใดนั้นได้ยินมีเสียง “อืด” แต่บางคนว่าเสียง “วืด” ก้องขึ้นครั้งหนึ่ง แล้วก็เงียบหายไปทันที แสงสว่าง ก็หายไป พร้อม กับเสียงนั้น ทั้ง สองดวง หมอแจ่มเดิรตรงไปที่หีบศพ ส่องไฟฟ้าเดิรทางลงไปดูในหีบ ทันใดนั้น ได้ยินเสียงหมอแจ่มร้อง “อ้าย้โอ่” แล้วริบก้มหน้าเดิรคุ่ม ๆ ออกจากกุฏิตรงไปบ้านผู้ใหญ่บ้านเพ็ง ตามทางเดิม ไม่ปริปากว่าอะไรสักคำเดียว ทุก ๆ คน ก็ออกตามมาทั้งหมด ข้าพเจ้าพยายามถามอยู่เย็นนานว่าพบอะไรในหีบศพนั้น หมอแจ่มจึงบอกอย่างคุ ๆ ว่า “ผีหมา ผีหมู อาไรก้อไม่รู้ — ข้ากันไปด้าย”

จบ

ลอง–ลอง–ลองอีกที !

เทพ มหาเปารยะ

ในสมัยนี้ – คือ เวลาที่พระอาทิตย์ส่องแล้วก็ส่องอีก และส่องบ่อย ๆ สัตว์เลื้อยคลานและวิ่งเดิรหันหน้าเข้าปรึกษากันถึงเรื่องเปลี่ยนวิธีหาอาหาร เพราะการเงินและการงานของมนุษย์กำลังฝืดเคือง เป็นเหตุให้กระทบกระเทือนถึงตัวมันด้วย โดยหากินไม่ทันความหิว เพราะเศษอาหารของมนุษย์ที่เคยพุ่มเพื่อยทิ้งเกลื่อนกลาดบัดนี้เตี้ยนโล่งแห้งแล้ง มนุษย์ผู้ชายหน้าตายิ้มแย้มอ่านข่าวดุลย์ของข้าราชการ ซึ่งได้ตกแต่งเกลาลงสำนวนไว้อย่างเพราะพริ้ง – น่านิยมเห็นอกเห็นใจที่ยิ้มมากก็คือ ท่านที่ได้เกี่ยวเก็บพืชผลบรรจุยุ้งไว้จนอุ่นใจแล้ว ยิ้มน้อยคือ พวกหวังพึ่งรัฐบาลเป็นพ่อเป็นแม่ ยำเพ็ญตัวเป็นลูกไม่รู้จักโต ไม่เคยคิดจะใช้สมองของตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง แต่ทั้งสองพวกปรึกษาใจตกลงแล้วว่า ไม่มีอะไรจะดีเท่าการยิ้ม ฉะนั้นต่างคนจึงต่างยิ้ม !

ขอกล่าวถึงจำพวกยิ้มน้อย ที่มีครอบครัวจงรักภักดี มีภรรยาเป็นประธาน ภรรยาของท่านเห็นว่าถึงคราวแล้วที่นางจะต้องแสดงความกตัญญูให้ท่านเห็น ยอมเปลื้องความอัยอายขายขี้หน้า รับขนมเขาไปหายคอนขายเพื่อเลี้ยงชีวิตของนาง ของท่าน และของ ๆ ลฯ น่าชมน้อยไปหรือนั่น ? แต่ท่านจะคัดค้านจะขู่เข็ญไม่ยอมให้ภรรยาออกประกอบการอาชีพ "น่าขัดสี" อย่างนั้น ท่านผิดเสียแล้วสหาย เอ๋ย ! ไม่ใช่อะไรดอก ความเห็นแก่ตัวของท่านมันมีอยู่เหลือล้น พ้นประมาณเท่านั้นเอง ยอมกะซิบสารภาพออกมาดีกว่าว่าท่านเกรงจะให้ความสุขกับตัวเองได้ไม่เท่าการปรนนิบัติของภรรยา อย่างนั้นละก้อ ขอยิ้มหูท่านสักสองสามนาฑีเถิด ข้าพเจ้ามีคำแนะนำที่ท่านควรพึงไว้บ้าง

เย็นความจริง ผู้ชายทุกคนกลัวงานในบ้านของผู้หญิงนักหนา จึงได้พากันตำหนิหญิงที่ออกทำงานนอกบ้าน และเสียเวลาจาระไนหน้าที่ของผู้หญิงโดยไม่เสียดาย ราวกับว่าตัวจะเย็นหญิงเสียเอง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่า อย่าไปตำหนิเหน็บแนมเขา

เลย เราลูกผู้ชาย มา _ มาลองหัดเย็น ยิดห้อยไว้ในที่ ๆ ได้ระดับกับสายตาไม่ต้องเงย
แม่บ้านกับข้าพเจ้าดูสักตั้งเถิด หรือก้ม

ในขั้นต้นข้าพเจ้าจะสมมติว่า บ้านท่าน ควรจดจำให้แม่นยำไว้ ด้วย ว่า เศรษฐภัย
ที่ยังมีน้อยไม่มีคนใช้ เพราะแม้ว่าสาวใช้ ก็ ลุกลามไปถึงแม่พระเพลิงด้วยในยุคนี้ ท่าน
เปรียบเหมือนเอวเสื้อของผู้หญิง วันนี้คงที่ ทนหิวมานานแล้วจึงมักกินจุ และกินไม่รู้จัก
อยู่เพียงตะโพก พรุ่งนี้เลื่อนปรู๊ดขึ้นไป อยู่ เวลา ดังได้เคยเห็นมาแล้วระหว่าง สอง สาม
ท้องน้อย อย่างน่าใหาย มะรืนนี้ลดลงไป เดือนนี้ แต่สำหรับท่านที่ยังมีน้อยนั้นระวังภัย
เกือบถึงน่อง ดังนี้คนใช้ก็รู้จักหลักตอที่จะ แต่ที่มือ และเมื่อผู้ยิ้มมาก ๆ หยุดยิ้มกัน
เคาะว่าคนไหนยิ้มมาก และคนไหนไม่ค่อยยิ้ม
ออกเหมือนกัน การที่ต้อง จัดหา อาหาร ไว้คอยท่า ภรรยา
ในตอนเย็นนี้ ทำให้เรา_ลูกผู้ชายหน้าดำ
ภรรยาคงจะสั่งท่านก่อนไปทำงาน (ที่ท่าน ไปตามกัน แต่อันที่จริงตื่นกันไปเปล่า ๆ ไม่
ทำไม่ได้) ว่าอย่าลืมคลุกข้าวให้แมว อย่า ยากเย็นอะไรเลย ในข้อนี้ ข้าพเจ้าจะพูดตาม
เผ็ดกรงนกทิ้งไว้ ล้างถ้วยชามในครัวให้ ที่ข้าพเจ้า หาข้าว กินเอง โดย ปราศจาก ความ
สะอาด ดังนี้เหลือวิสัยที่เรา_ลูกผู้ชายจะ ช่วยเหลือของคนครัว หรือเมียได้ ที่สัตย์
จดจำใส่สมองไว้ ได้หมด คงจะมีสักวันหนึ่ง จริงนั้นข้าพเจ้าทำกับข้าวได้ทั้งสามเวลา หรู ๆ
ดอกที่ท่านเบื่อบ้าน ต้องออกไปหาเพื่อนคุย_ และอร่อย เช้าไข่เจียว กลางวัน กุนเชียง
ถึงการงานที่ท่านผ่านขาดตอนมาแล้ว ถึงมวย กับไข่เจียว เย็น ไข่เจียว กับ กุนเชียง ใส่ แตง
ม้า จิปาถะ_ ครั้นกลับมาอาจจะเห็นว่าความ กวาหั่น อะไรเล่า จะอร่อย และ ขึ้น หน้าใน
หิวของแมว ทำให้มัน ต้องเพียรแกะ กรงนก ที่ ขัญชีอาหารเท่ากับไข่เจียว แม้ที่สุดต้ม หรือ
ท่านเผลอแง้มไว้ และขยกัดผู้อาศัยในกรงกิน ต้มก็มีรสแพ้หลุดลุ่ย
เสียหมดสิ้นแล้ว และถ้วยชามก็ยังรอให้ ข้าพเจ้ารู้ว่าลูกผู้ชายบางคนมีฝีมือทางเบ็ด
ท่านลงมือล้างอยู่ ด้วยนัยดังนี้ ผู้เริ่มหัดควร กะย่อง ปลาซาดิน และ กินปลา ซาดิน เป็น
จะมีสมุดเก็บเศษ กระดาษ มา เขียน คำสั่ง ของ อาหารได้อย่างสามารถ แต่เสียงที่เบ็ดปลา
ภรรยา_ลงที่ฉะเพาะ ทั่วไป และวันเดือนปี ซาดินนั่นแหละ มักจะทำให้ เพื่อนบ้าน ที่ ใคร่ รู้

ใคร่เห็น ต้องชะโงกหน้าถัง ห้องแถว ออก มา มองไปทางท่อประปา โดยหวังว่าจะได้เห็น ผู้รองน้ำทะเลาะวิวาทกัน อันจะเป็นประโยชน์ แก่เขาในการจดจำภาษาที่เธรจากันนั้นไว้ ใช้ในอนาคตกาล

ข้าพเจ้า ปรุง อาหารได้ โดย ไม่ ต้อง พลิก ตำรา หรือใช้ครู "ครัว" ของหนังสือพิมพ์ใดๆ โดยได้เรียนมาด้วยตนเอง ทางหู จาก คำสั่งสอนของภรรยา ข้าพเจ้า จะขอชักตัวอย่างข้อยกพร่องของการใช้ตำรา คือครั้งหนึ่ง มีเพื่อนชาย คนหนึ่ง ชะนิด หาข้าว กินเอง ได้อย่างข้าพเจ้า นำตำรามา จะปรุงอาหาร ที่ห้องข้าพเจ้า เขาแกงเนื้อปรุงจนเสร็จสรรพ และลองรับประทานดูแล้ว จึงพบว่า เครื่องปรุง นั้นเป็นยาถ่ายประจำบ้านแผนโบราณ ทั้งนี้ เป็นด้วยความพลั้งเผลออ่านข้ามไป ได้ความ เอาตอนตำรับยานั้นเข้า

บัดนี้ ข้าพเจ้า จะเริ่มจาระไนกิจวัตร ของ ท่านที่ภรรยาทิ้งให้ปรนนิบัติตนเอง ตอนเช้า ท่านไม่ต้องวิตก จงตื่นพร้อมกาเมื่อมันออก หากิน แต่ควรพิถีพิถันเลือกกาตัวที่ตื่นราว ๙.๓๐ ก.ท. เพราะข้าพเจ้าเชื่อว่าตอนเช้า ระหว่างนี้ไม่มีหน้าที่สำคัญอะไรเลย

ถ้าเป็นคนสะอาดควรริบอาบน้ำ แต่ไม่ต้อง ริบร้อนก็ได้ ลุกขึ้นนั่งพอให้เส้นสายตื่นเสียก่อน จึงจะถูกอนามัย ไม่ควรใช้เสื้อกางเกงเปลี่ยงเปล่าๆ ผ้าขาวม้าก็ดีพอแล้ว ต่อจากนั้น ถึงเวลาที่จะปรุงอาหาร ถ้าหิวจัด ข้าพเจ้าขอแนะนำให้จุดไฟสองเตา เตาหนึ่งหุงข้าว เตาหนึ่งต้มไข่—ไม่ใช่เจียว ไข่ตามจำนวนที่ต้องการใส่ในกาน้ำร้อน เพื่อใช้น้ำชงชาอีกต่อไป ตั้งพร้อมกันทั้งสองอย่าง ถ้าหม้อข้าวเดือดอย่าเปิดฝา จะเห็นว่าภายหลังก็เคย ไม่กล้าปล่อยฟองออกมานอกหม้อเลี่ยวไปจนได้กลิ่นไหม้จึงยกลง ขณะนั้นควรหันไปเขย่าไข่ในกาให้สุกทั่วกัน ทิ้งไว้อีก ๕ นาทีจึงจะใช้ได้ ยกลง คดข้าวใส่ใบตองหรือกระดาษแข็งก็ได้ แทนจาน ปอกไข่ใส่ในน้ำปลา หากว่าข้าวสุกส่งกลิ่นไม่ชวนกิน หรือลักษณะของเมล็ดข้าวไม่น่าคบก็ดี หรือไข่กะโดดออกจากชามน้ำปลาไป กริ๊กกราย เล่นตัวกวนโทโษอยู่กลางกะดานก็ดี ขอแนะนำให้รวมๆ กันทั้งไข่และข้าวสุกแล้วโยนไปเสียทางหลังห้องเพื่อนบ้าน วานเด็กข้างห้องที่ว่างง่ายไปซื้อเข้าต้มร้านข้าวแกงมากินแทน

อาหารกลางวัน ถ้ามีของหายผ่านมาก็ควรกินเสีย ถ้าไม่มีจงตุ๋นไข่ดังต่อไปนี้ ต่อยไข่ผะสมกับน้ำปลา น้ำตาล น้ำส้ม พริกไทย

เม็ด และพริกขี้หนูบุบลงด้วยกันในชาม แล้วยีดฝาตั้งไฟไว้ ระหว่างนี้รอตู้กับข้าว หยิบข้าวตังออกมา ใช้ไม้บรรทัดวัดให้ได้ฉาก บิเอาขนาดคะเนพออิ่ม เสร็จแล้วใช้แปรงนุ่ม ๆ (ควรใช้แปรงสีฟัน เพราะไว้ใจได้ว่าสะอาด) แปรงผุ้นออกจนหมด แล้วแช่น้ำให้นุ่มประมาณ ๓๐ นาที หยิบขึ้นผึ่งลม พอดีไข่ที่อยู่ในไฟสุก ถ้าเห็นสีและได้รสไม่ชอบมาพากลเหมียวแมวมากินเสีย ส่วนข้าวตังตากแดดให้แห้ง แล้วเก็บเข้าสะเบียงกรังต่อไป

ไม่มีอาหารชะนิดใดจะง่ายและอร่อยเท่าไข่ดาวกับหมูแฮม แต่เพราะเคี่ยวนี้เบื่อสมัยตัดรอน ท่านที่เคยชอบแฮมจะเปลี่ยนเบื่อเนื้อเค็มหรือกุนเชียงเสียบ้าง นานไปก็คงจะเคย ๆ กับรสปากเข้าเอง วิธีทำ :— ตั้งกะทะบนไฟแรงให้ร้อน เทน้ำมันหมูสัก ๑๐ หยดลงในกะทะ เคี่ยวจนควันขึ้น ต่อยไข่เอาหน้าลง แล้วหั่นเนื้อเค็มหรือกุนเชียงโรยหน้า ใช้ตะหลิวกดให้แน่นอยู่กับไข่ กลับหน้ากลับหลัง สองสามหน ถ้าเห็นว่าดำเกินไปเก็บห่อกระดาษไว้ใช้ดักหน แล้วจงรีบเปิดกะบ๋องปลาซาดินกินไว ๆ

อาหารเย็น ควรใช้เนื้อผัด หั่นเนื้อเค็มเบื้นชิ้นบาง ๆ ขนาดสามนิ้ว แล้วขัดในกะทะเติมเกลือ น้ำปลา น้ำตาลปี๊ก กะเทียมกลิบพริกบ้น คนเรื่อย ๆ ไปจนกรอบ ถ้าไม่กรอบถูกใจ เก็บเข้าตู้ไว้ปรึกษาภรรยาเมื่อนางกลับจากขายของ — ควรสังเกตให้ตระหนักแน่เสียก่อนว่า อารมณ์นางกำลังเยือกเย็นหรือร้อนรุมดังนี้ จะได้ชื่อว่าท่านมีสติปัญญาเฉียบแหลมยิ่งนัก

◎ ◎ ◎

ในโอกาสหน้า ข้าพเจ้าจะได้บรรยายการปรนนิบัติตัวเองอย่างอื่น และวิธีจัดการบ้านช่องเพื่อประโยชน์แก่เรา—ลูกผู้ชายต่อไปอีก

ลูบคม

สัตย์ธรรม เขียน

ณที่ขอบสระอันกว้างใหญ่ด้านหนึ่งในบริเวณเนื้อที่อันไพศาลของท่านเจ้าคุณนิติธรรม ฯ ผู้พิพากษาผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง ซึ่งมีผู้นิยมนับถือว่าเป็นผู้พิพากษาผู้ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมอย่างเลอเลิศ ยากจะหาผู้เสมอเหมือน ชายผู้หนึ่งแต่งตัวเรียบ ๆ นั่งผิวปากถือคันเบ็ดตกปลาอยู่อย่างเพลิดเพลิน นาน ๆ เขาก็ตวัดคันเบ็ดขึ้นครั้งหนึ่ง แล้วก็หย่อนกลับลงไปดังเดิมด้วยสีหน้าแสดงความไม่พอใจ เขาพยายามตวัดคันเบ็ดขึ้นเป็นหลายครั้ง แต่ก็ไร้ผล ไม่มีปลาเคราะห์ร้ายตัวใดติดเบ็ดมาเลย ซึ่งทำให้เขาต้องกล่าวคำผรุสวาทออกมาเบา ๆ ในทุกคราวที่ตวัดคันเบ็ดขึ้น

"ไง! ได้กี่ตัวแล้ว?" มีเสียงร้องทักขึ้นทางเบื้องหลัง

เขาสะดุ้งน้อย ๆ และเหลียวหลังไปทางผู้เป็นเจ้าของเสียง ซึ่งมีอายุอยู่ในวัยกลางคน ดวงหน้าเป็นสง่าน่าเคารพยำเกรง ดูเหมือนว่าดวงหน้าของเขาแสดงอาการตื่นตกใจอยู่บ้าง แต่อาการปรากฏนั้นได้หายไปโดยพลัน มิทันที ผู้ทักทายจะสังเกตเห็น

"ยังไม่ได้เลยครับ" เขาตอบ

"เห็นจะมาตกบ่อย?"

"มิได้ครับ ผมพึ่งมาตกเมื่อวานนี้เอง"

"อ้อ!" ผู้ทักทายพะยักหน้าและยกมือขึ้นลูบคางอยู่ไปมาเป็นเชิงตริกตรอง "เมื่อวานล่ะเป็นอย่างไร?"

"ได้เทโพไป ๕—๖ ตัวครับ" เขาตอบเมื่อได้คิดอยู่ครู่หนึ่ง

"ถ้าฉันจำไม่ผิด" ผู้ทักทายกล่าว "ดูเหมือนฉันเคยเห็นหน้าแกมาครั้งหนึ่งแล้ว แต่จำไม่ได้ว่าที่ไหน"

เขาสะดุ้งน้อย ๆ อีกครั้งหนึ่ง และพูดว่า "จริงของท่าน และผมก็คิดว่าเคยเห็นหน้าท่านมาแล้วครั้งหนึ่ง แต่ก็นึกไม่ออกว่าได้พบท่านที่ไหนเหมือนกัน"

"และถ้าฉันจำไม่ผิดอีก" ผู้ทักทายกล่าวต่อไปด้วยน้ำเสียงอันปกติ "ฉันก็คิดว่าฉันเคยเห็นหน้าแกที่ศาล ยังงั้นไม่ใช่หรือ?"

เขาลังเลใจอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูดออกมาว่า

"ถ้าความจำของผมไม่ผิด ผมคิดว่าท่านจำผิด เพราะผมไม่เคยไปศาล——"

เขาหยุดกลืนน้ำลายชั่วขณะหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้ทักทายต้องจ้องมองดูเขาแทบว่าจะไม่กะพริบตา

"แกไม่เคยไปศาล!" ผู้ทักทายร้องออกมาคล้ายกับว่าจะไม่ได้ตั้งใจ "ไม่น่าเชื่อ"

"ท่านฟังคำพูดของผมยังไม่จบ" เขายิ้มอย่างมีชัย "ผมตั้งใจจะพูดว่า ผมไม่เคยไปศาล นอกจากจะจำเป็นจริง ๆ!"

คำพูดของเขาทำให้ผู้ทักทายต้องยืดตัวตรงและกล่าวว่า

"ในขณะใด?"

"ขณะที่ผมถูกศาลเรียกตัวไป" เขาตอบสวนทันควัน

"เป็นพะยานหรือ?"

"มิได้"

"ถ้ายังงั้นเป็นทนาย?"

"มิได้"

"เป็นจำเลยหรือ?" ผู้ทักทายถามด้วยเสียงอันหนักแน่น

"เป็นจำเลย!" เขาอุทานออกมา "นี่ท่านถูกผมหรือนี่?"

"เปล่า, เปล่าเลย!" ผู้ทักทายสั่นศีรษะไปมาอย่างช้า ๆ "ที่ฉันพูดเช่นนั้นก็เพราะฉันเห็นว่าไม่มีทางอื่นที่ศาลจะเรียกตัวแกไป"

"ถ้าผมจะตอบท่านว่า ผมถูกเรียกตัวไปเป็นจำเลยจริง แล้วท่านจะว่ากะไร?"

"ถ้าเป็นเช่นนั้น" ผู้ทักทายยิ้ม "ฉันก็จะถามแกต่อไปว่า เป็นจำเลยในคดีแพ่งหรือคดีอาชญา?"

"ที่จริง ท่านไม่มีสิทธิจะถามผม" เขาหัวเราะออกมาเยา ๆ "แต่อย่างไรก็ดี ผมจะตอบท่าน และจะตอบว่า ผมถูกศาลเรียกตัวไปเป็นจำเลยในคดีอาชญา เมื่อผมตอบท่านเช่นนี้แล้ว ท่านจะว่ากะไรอีกเล่า?"

"คำตอบของแกช่างถูกใจฉันเสียจริง ๆ" ผู้ทักทายยิ้มอย่างมีนัย "และเพื่อจะรวบรัดคำถามคำตอบให้สั้นเข้า ฉันอยากจะถามแกอีกข้อเดียวว่า จะเป็นแกใช่ไหมที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ๓ ปี ฐานปลอมหนังสือยักยอก และฉ้อโกง ในคดียอกย้อนซ่อนเงื่อนอย่างประหลาดที่สุด และน่าตื่นเต้นที่สุด เมื่อ ๒ ปีกว่ามาแล้ว?"

ผู้ถูกถามสะดุ้งน้อย ๆ ดวงตาจ้องดูผู้ถามอย่างจริงจัง ดวงตาลุกโพลงเป็นประกายและกัมศีรษะแสดงความเคารพเป็นคำรับอยู่ในตัวอย่างไม่ตั้งใจ

"ถ้าเช่นนั้น ใต้เท้าก็คือ เจ้าคุณนิติ-

ธรรม ฯ ———!”

“———ผู้เย็นเจ้าของสระนี้” เจ้าคุณนิติธรรม ฯ ต่อ “แกล่ะชื่อไร, ฉันลืมเสียแล้วละ ?”

“ชื่อเดิมของผม คือ สนัด เมื่อไปศาลครั้งแรก ผมเปลี่ยนเย็น ถนัด ต่อมาเปลี่ยนเย็น ขนัด จาก ขนัด เปลี่ยนเย็น ขขัด และจาก ขขัด เปลี่ยนเย็น สงัด——”

“ฉันต้องการทราบชื่อที่แกใช้อยู่ขณะนี้” เจ้าคุณนิติธรรม ฯ ขัดขึ้นกลางคัน

“สหัศ ครับ” เขาตอบ

เจ้าคุณนิติธรรม ฯ พะยักหน้า และกล่าวว่า “ชื่อเพราะพอใช้ แต่จำยาก”

“แต่อย่างไรก็ดี ความหวังของใต้เท้าเหลวหมด” เขาพูดและยิ้มน้อย ๆ

“เอ๊ะ! แกเดาความคิดของฉันออกด้วยหรือ ?” เจ้าคุณนิติธรรม ฯ หัวเราะ “เก่งมาก! แต่ทำไมมันจึงจะเหลวเล่า ?

“เพราะผมไม่ได้บอกความจริงให้แก่ใต้เท้า”

“คำไหนที่ไม่จริง ? ฉันมองไม่เห็นเลย”

“คำพูดของผมที่ไม่จริง ก็คือ คำพูดที่ผมพูดว่า เมื่อวานนี้ผมได้ปลาเทโพไป ๕—๖ ตัว”

“แกหมายความว่ากะไร ?” เมื่อวานนี้แกไม่ได้เทโพไปดอกหรือ ?”

“ครับ”

“เพราะอะไร ?”

“เพราะเมื่อวานนี้ ผมไม่ได้มา ผมพึ่งมาวันนี้เย็นครั้งแรก”

“นี่เย็นคำกล่าวแก้ตัวของแก” เจ้าคุณนิติธรรม ฯ พูดออกมาด้วยความหัวเสียเล็กน้อย

“ถ้าใต้เท้าจะคิดเช่นนั้นก็ได้” เขายัว

“แกคิดว่า คำแก้ตัวอันง่าย ๆ ของแกจะทำให้แกพ้นผิดไปได้กะนั้นหรือ ?” เจ้าคุณนิติธรรม ฯ พูดด้วยเสียงอันดังและเน้นคำ

“ผมคิดเช่นนั้น”

“คิดดูซิ แม้ถึงว่าแกจะไม่ผิดฐานลักปลาของฉัน แกก็ยังมีผิดฐานพยายามลักปลาคันเบ็ดที่ยังอยู่ในมือแก เย็นพะยานได้ดี ๆ ทีเดียวหนา” ท่านเจ้าคุณขู่

“ครับ” เขาตอบเออย ๆ คล้ายกับว่าไม่สะทกสะท้านต่อการกระทำที่เขาไม่แน่ใจว่าจะผิดหรือไม่ “แต่ถ้าผมจะทิ้งมันให้จมลงไปนอนอยู่ก้นสระ——” เขาแย้ง

“การกระทำของแกก็ไม่มีผลอยู่นั่นเอง” เจ้าคุณนิติธรรม ฯ พูดเน้นคำ “เพราะฉันจะให้คนของฉันลงไปงมเอาขึ้นมาได้”

ดูเหมือนเขาชักจะลังเลใจอยู่ครู่หนึ่ง

ดวงหน้าที่แช่มชื่นก็สลดลง แต่ในทันใดนั้น เขาถามก็กลับสดใสดังเดิม

"ตูซิครับ ใต้เท้า!" เขายิ้มอย่างมีชัย "ตูคันเบ็ดของผมบ้าง ปลาของใต้เท้ากลืนเอาเบ็ดของผมเข้าไปแล้วละ ถ้าและผมจะปล่อยคันเบ็ดให้หลุดไปจากมือผมเสีย มันก็จะพาเอาคันเบ็ดของผมวิ่งฉุยฉายไปอย่างสบายใจ สระของใต้เท้ากว้างออกอย่างนี้ ใต้เท้าจะหาคันเบ็ดซึ่งเป็นของกลางอันเดียวมาได้อย่างไร?"

พอพูดจบเขาก็ปล่อยคันเบ็ดให้หลุดไปจากมือโดยมิยอมให้คู่สนทนามีโอกาสขัดขวางอย่างไรได้ทันท่วงที คันเบ็ดก็ถูกปลาเทโพตัวใหญ่ดึงลงใต้ผิวน้ำหายไปโดยปราศจากร่องรอย

เขาลุกขึ้นและหัวเราะดังก้อง เสมือนว่าได้ฟังคำพูดอันขบขันของนักตลกผู้เชี่ยวชาญ

"แต่แกก็ยังไม่พ้นผิดอยู่นั่นเอง"

"เพราะอะไร?" อาการหัวเราะของเขาหายไปอย่างปลิดทิ้ง

"เพราะแกเข้ามาในที่ของฉันโดยไม่มีเหตุผล" เจ้าคุณนิติธรรมฯ ตอบด้วยสำเนียงอันกังวาน หางเสียงแสดงความมีชัย

ใต้เท้าจะหาว่าผมบุกรุกละนั้นหรือ?"

เจ้าคุณพะยักหน้ารับคำ และพูดว่า

"ยิ่งกว่านี้ แกยังมีผิดฐานหลบหนีจากที่คุมขังอีก จริงหรือไม่เล่า? แกถูกพิพากษาจำคุก ๓ ปี แต่นี่พึ่งได้ ๒ ปีกว่าๆ เท่านั้น"

"ใต้เท้าจะปล่อยผมไปไม่ได้เชียวหรือ?"

"เสียใจ"

"แต่ใครจะจับผม?"

"คนใช้ของฉันมีแยะ เรียกใช้เมื่อใดก็ได้"

"ผมคิดว่าใต้เท้าคงคิดผิด เพราะที่นี่ห่างจากตีกใต้เท้ามาก ผมเชื่อว่าเขาคงจะไม่ได้ยินคำร้องเรียกของใต้เท้า"

"แต่ถ้าฉันจะตะโกนดังๆ เขาคงได้ยิน"

"แต่ใต้เท้าคิดบ้างหรือเปล่าว่า ก่อนที่ใต้เท้าจะตะโกนเรียกหรือขณะที่ตะโกนเรียก คนของใต้เท้า ผมอาจจะผลักใต้เท้าตกลงไปในสระก็ได้"

คำพูดของเขาทำให้เจ้าคุณนิติธรรมฯ สะดุ้ง ซึ่งเขาสังเกตเห็นได้ดี

"สระนี้ลึกพอใช้ ผมคิด" เขากะทุ้งต่อไป

"แกตั้งใจจะผลักฉันลงสระจริงๆ หรือนี่? ฉันว่ายน้ำไม่ได้ดอกหนา" เจ้าคุณนิติธรรมฯ

ลดเสียงพูดลงเล็กน้อย

"ดีทีเดียว!" เขาหัวเราะ "แต่ผมจะยังไม่ผลักใต้เท้า จนกว่าจะถึงคราวจำเป็น"

"ความจำเป็นจะเกิดขึ้นเมื่อไร?"

"เมื่อใต้เท้าร้องเรียกคนขับผม" เขาตอบอย่างเอางานและเด็ดขาด

"แต่แกไม่กลัวถูกคนของฉันขับตัวหรือ?"

"เขาจะไม่ขับผม"

"เพราะอะไร?" เจ้าคุณนิติธรรมฯ ถามด้วยความสงสัย

"เพราะผมจะทำเย็นลงไปช่วยเอาใต้เท้าขึ้นมา และยิ่งกว่านี้ ผมยังจะได้รับเงินรางวัลในการช่วยชีวิตใต้เท้าด้วย แล้วผมก็จะเดินออกไปได้อย่างสบายใจ"

"ถ้าฉันไม่ให้ล่ะ?"

"ถ้าใต้เท้าไม่ให้ ใต้เท้าก็อายคนใช้ของใต้เท้าเอง แต่ผมคิดว่าใต้เท้าต้องให้ เพราะใต้เท้าต้องรักษาเกียรติยศของใต้เท้า"

เจ้าคุณนิติธรรมฯ ยืนอึ้งอยู่ครู่หนึ่ง แต่ในที่สุดก็ชี้มือไปทางตำรวจผู้หนึ่ง ซึ่งเดินเที่ยวไปเที่ยวมาอยู่แถวนั้น

"ถ้าฉันจะร้องให้ตำรวจนั่นจับแก?"

"ผลก็คงเย็นเช่นเดียวกัน"

"ฉันจะลองดู"

พอพูดขาดคำ เจ้าคุณนิติธรรมฯ ก็อ้าปากหมายจะตะโกนเรียกตำรวจผู้นั้น ยังมิทันที่จะได้ตะโกนเรียก เจ้าคุณนิติธรรมฯ ก็ถูกผลักลงไปในสระดังตูมใหญ่ ในขณะเดียวกันนั้น สหัศก็กะโดดลงไปหวังจะช่วย และตำรวจก็ยืนรั้วเหล็กเข้ามาดูเหตุการณ์

ดูเหมือนการกระทำของสหัศจะเย็นผลดังที่สหัศนึก เพราะเจ้าคุณนิติธรรมฯ ยอมให้สหัศช่วยพาเข้าฝั่งโดยมิได้ขัดขืน

"ในนามแห่งกฎหมาย" เจ้าคุณนิติธรรมฯ พูดและชี้มือไปทางสหัศ "ขอให้จับผู้นี้!"

"จะจับผมอย่างไรได้! ผมช่วยใต้เท้าให้รอดพ้นจากการจมน้ำตายไม่ใช่หรือ?"

"แกน่ะหรือช่วยฉัน?" เจ้าคุณนิติธรรมฯ หัวเราะ "ตรงกันข้าม แกผลักฉันตกน้ำต่างหาก!"

"เอ๊ะ! ก็ใต้เท้าตกลงไปเอง และผมเห็นใต้เท้าว่ายน้ำไม่เย็น ผมจึงกะโดดลงไปช่วย แล้วใต้เท้ายังจะข้ายร้ายให้แก่ผมอีกหรือ?"

"ใครบอกแกเล่าว่าฉันว่ายน้ำไม่เย็น ดูนี่ท่านผู้กล้าหาญ!" พูดพลางเจ้าคุณนิติธรรมฯ ก็ลงไปในสระ และว่ายน้ำให้บุคคลทั้งสองดูอย่างร่าเริง ทำให้สหัศมองดูแทบไม่กะพริบตา

"ขับไปได้!" ท่านเจ้าคุณขัญชา ควงหน้าของสหัศสลดลงเล็กน้อย แต่ยังมีแววร่าเริงอยู่ เขายื่นมือทั้งสองให้ตำรวจเพื่อใส่กุญแจมือโดยปราศจากอาการขัดขืน

ตำรวจผู้นั้นจึงเอามือล้วงลงไปในกะเป๋ากางเกง ดูเหมือนเขาพยายามค้นหาอะไรอยู่ เย็นครู่ด้วยสีหน้าแสดงความตื่นเต้น และในที่สุดก็ร้องออกมาอย่างใจลอยว่า

"กุญแจมือหายเสียแล้ว!"

"ลองล้วงดูในกะเป๋ากางเกงข้างขวาของฉันซิ" สหัศพูดแล้วหัวเราะ

ตำรวจมองดูหน้าสหัศเย็นเชิงสงสัย แต่แล้วก็เอามือล้วงลงไปในกะเป๋ากางเกงของสหัศ พอชักมือขึ้นมา ทั้งเจ้าคุณนิติธรรมฯ และตำรวจต่างก็อ้าปากด้วยความประหลาดใจ แต่สหัศยังคงหัวเราะร่วนอยู่ และหันหน้าไปพูดกับตำรวจว่า

"ท่านยังไม่มีไหวพริบพอ ควรฝึกฝนเสียอีก"

ตำรวจผู้นั้นขบเขี้ยวเคี้ยวฟัน ตรงเข้าใส่กุญแจมือสหัศด้วยความแค้นเคือง ที่ถูกลูบคม แล้วกล่าวคำอำลาเจ้าคุณนิติธรรมฯ คุมนักโทษของตนไป

"ผมกราบลาใต้เท้าละ" สหัศหันมาพูดและกัมศิรยะแสดงความเคารพ

เจ้าคุณพะยักหน้าและกล่าวว่า

"แล้วไปพบกันที่ศาลนะ"

"ครับ" สหัศสนองรับ "แต่ใต้เท้าจะไม่เอานาฬิกาของใต้เท้าคืนหรือครับ?"

"นาฬิกาอะไร?" ท่านเจ้าคุณถามด้วยความสนเท่ห์ใจ และก้มลงมองดูที่หน้าอก

ทันใดเจ้าคุณนิติธรรมฯ ก็ผงะหงายเซถอยหลังไป เพราะนาฬิกาพก พร้อมทั้งสายสร้อย ที่โยงระเกะระกะอยู่ได้หายไปจากกะเป๋าเสื้อเสียแล้ว

"เอาไปแล้วหรือ?"

"ครับ" สหัศกัมศิรยะรับคำ และเอามือล้วงลงไปในกะเป๋ากางเกงข้างซ้าย ควักเอานาฬิกาขึ้นมาส่งให้เจ้าคุณนิติธรรมฯ

เจ้าคุณนิติธรรมฯ เกาศีรษะอันค่อนข้างไร้ผม ด้วยความหัวเสีย และยื่นมือไปรับนาฬิกามาใส่กะเป๋าดังเดิม พลางอุทานออกมาเบาๆ ว่า

"ไวจริง!"

สหัศกัมศิรยะแสดงความเคารพอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็ถูกคุมตัวไป

ขบแล้ว

อำนาจความรัก

ส. มีมุทา แต่ง

มีท่านพ่อและท่านแม่ ของ คุณสาว ๆ อีก หลายที่ไม่ยอมให้ ความ อิสสระ อันพอควร แก่ บุตรีของท่าน และยังคงคิดว่าการ กวดขัน ห้ามปรามมิให้เธอ เหล่านั้น ได้ มีโอกาส เบิดหู เบิดตาใน เรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ เสีย บ้าง เลย นั้น ยังเป็นวิธีที่คง ใช้ ได้ ดีในสมัยนี้

หลวงบรรลือยุทธศาสตร์ นาย ทหาร กอง หนุน ซึ่งบัดนี้เป็นพ่อค้าใหญ่คนหนึ่งในจังหวัด นครสวรรค์ เป็นคนหนึ่งในจำนวนท่านพ่อ ๆ ที่ มีความคิด อย่างที่ กล่าวไว้ ย่อ ๆ ข้างบน นั้น ท่านมีบุตริงามแฉล้มแช่มช้อยน่ารักอยู่คนหนึ่ง ชื่อ บรรจบ บรรจบเป็นหญิงสาวรุ่นกำดัด งาม ต้องตา ชน ทุกชั้น ใน จังหวัด นครสวรรค์ งามรูป, งามวิชชา, ความประพฤติตลอดจน ฐานะ อาจกล่าวได้ว่า เวลานี้เธอคือ ดาราดวง ที่มีรัศมีสุกใสที่สุดในจังหวัดนั้น เมื่อหลวง บรรลือ ฯ เกิดมีลูกสาวสวยระคน กับความ คิด เห็นอย่างสมัยโบราณเต็มทนี้ ท่านจึงกล่าว กับบรรดามิตรสหายชาวเกลอของท่านว่า บุตร เขยของท่านจะต้องเป็นคนที่ท่าน หรือคุณนาย ภรรยาของท่านเลือก ไม่ใช่คนที่ บรรจบเลือก เอาเอง

แต่นั่นเป็นความเห็นอย่าง คริ ๆ คนเดียว ของท่าน ไม่ใช่ความเห็นของบรรจบ ท่านจะ ห้ามการเกิดขึ้นของความรักได้หรือ—มันเกิด ขึ้นได้ไม่ว่าในที่แห่งหนตำบลใด—และ มันอาจ เกิดขึ้นได้อย่างโอ่โถงในที่ซึ่งมีบุคคลชังมัน— เช่นในครัวเรือน ของ หลวงบรรลือ ฯ นี้ เป็นต้น เวลานี้มันเกิดขึ้นกับ บรรจบ—บรรจบ กำลังรู้จัก รัก เป็นความรักครั้งแรกที่หนักแน่น เด็ดเดี่ยวและมั่นคงเสียด้วย เธอรักอยู่กับ สนอง วงศ์งาม ฐานะเพียงหัวหน้ากรรมกรป่าซุงคน หนึ่งของบริษัทป่าไม้บอเนียว เขาเป็นยอด เสน่หา—ยอดชีวิตจิตต์ใจของเธอ เธอเคย ปฏิญาณต่อเขาแล้วว่า จะเป็นของเขา ผู้เดียว— จะไม่ยอมให้สิ่งใดในโลกมาแยกความรักของ เธอออกจากเขาได้ นอกจากความตาย !

คืนวันหนึ่ง เป็นคืนที่หลวงบรรลือ ฯ จะได้ ทราบเรื่องอันเป็นปฏิปักข์ต่อความตั้งใจของท่าน หลวงบรรลือ ฯ ได้รับเชิญไปในงานทำบุญ วัน

เกิดของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งท่านบอก กับภรรยาและบุตรีทางบ้านว่า จะกลับบ้านใน ราว ๒๔ นาฬิกา เพราะในงานนี้มีละครร้อง แสดงเพื่อความครึกครื้นด้วย และท่านจำเป็น จะต้องอยู่จนกว่าละครจะเลิก ทั้งนี้เป็นโอกาส อันดีของบรรจบที่จะลงไปพบกับสนอง—ยอดชีวิตจิตต์ใจของเธอในสวนหลังบ้าน

หลวงบรรลือ ฯ เผอิญ กลับ แต่ เพียง ๒๑ นาฬิกากว่า ๆ เพราะท่านรู้สึกเวียนศีรษะใน การพลุกพล่าน ของ บรรดาแขกเหรื่อนับร้อย ๆ ของงาน เมื่อท่านพูดขอตัวจากเจ้าภาพของ งานมาแล้ว จึงรีบเดินกลับมาอย่างเร่งร้อน ตั้งใจว่า จะเข้านอน พัก ผ่อน เสียให้ หาย เหน็ดเหนื่อย พอมาถึงหัวมุมสวนหลังบ้าน คุณ หลวงชะงักทันที เพราะท่านได้ยินเสียงหนุ่ม สาวกำลังพลอดกันอย่างสุขเกษมใจ อาการ วิงเวียนศีรษะเกือบจะหายไป เมื่อได้ยินเสียง ซึ่งปรากฏว่าเป็นเสียงที่ท่าน เคย ชินหู อยู่เสมอ คือ บรรจบ บุตรีหัวรักหัวใคร่ของท่าน ซึ่งท่าน หมายมั่น อยู่ แล้วว่า จะไม่ ให้เกิด การณ์เช่นนี้ขึ้นได้

เข้าประตูข้างหน้าบ้านแล้ว หลวงบรรลือ ฯ ก็เดินพรวด ๆ ไปยังสวนหลังบ้าน เสียง ฝีเท้าทำให้หนุ่มสาวทั้งสองรู้สึกตัว ผละจากกัน แต่ ก็ พอ ดี หลวงบรรลือ ฯ ไป ถึง ตัว เสีย แล้ว สนองยืนขึ้นทำความเคารพท่าน อย่างอ่อนน้อม หลวงบรรลือ ฯ คงยืนนิ่ง ตัวสั่นด้วยความโกรธ ถ้าไม่ใช่ในที่ค่อนข้างมืด แล้ว จะเห็นดวงตาอันเขียวขุ่นของหลวงบรรลือ ฯ ได้ชัด

"บรรจบ ทำไมลูกจึงรีบอ่านประพฤติเช่นนี้หะ?" ท่านตวาด

"คุณพ่อขา โปรดยกโทษให้ลูกด้วย เถิด" บรรจบวิงวอน "ลูก——มา——สุจริต และเธอก็มาหาลูกโดยสุจริต"

"ผมขอประทานโทษ ที่ได้ นำความ ขุ่นเคืองให้เกิดขึ้นกับใต้เท้า" สนองพูดขึ้นบ้าง "เป็นความสัตย์จริง ผมไม่ได้คิดที่จะทุจริต หรือทำให้ ใต้เท้าได้รับความไม่พอใจเลย"

"แต่การมาของคุณ ดูไม่สุจริต เลยนี่?" คุณหลวงสวนขึ้น "คุณว่าคุณสุจริตทำไม ไม่เดินให้ถูกทางล่ะ อย่างนี้ใช้ ได้หรือ?"

"โธ่ เพราะความจำเป็น——"

"จำเป็นอย่างไรกัน?"

"ใต้เท้าอยากทราบก็ได้ แต่ใต้เท้าต้อง สัญญาว่าจะไม่กราดเกรี้ยวต่อผมหรือแม่บรรจบต่อไป"

"อย่างไรก็ช่างเถอะ เมื่อคุณยังมีความ จำเป็นอยู่ คุณก็ไม่ควรจะริในเรื่องเช่นนี้ ฉัน

ไม่ต้องการให้ลูกสาวของฉันลงมาเกลือกกลั้วกับคนที่มีความจำเย็น”

“โธ่ คุณพ่อขา โปรดอย่าพูดเช่นนั้นซิคะ__” บรรจบค้านขึ้นโดยรู้สึกสงสารชายคนรักของเธอ”

“หยุด! บรรจบ ลูกจะทำรู้ดีกว่าพ่อไม่ได้ ทางที่ดีที่สุดลูกควรขึ้นไปขนบ้านเสีย พ่อจะพูดกับเขาเอง ไงเล่า?”

บรรจบเย็นเด็กหญิงที่ไม่ดื้อกับพ่อแม่มาแต่ไหนแต่ไรแล้ว แม้เธอจะมีความหนักใจและเย็นห่วงเขาอยู่มาก เธอก็หักใจเดินกลับหน้าขึ้นเรือนไปด้วยความอาลัยอย่างยิ่ง

“จะว่ายังไง พ่อหนุ่ม คุณมีความจำเย็นอย่างไรจึงต้องเข้ามาพบกับ บรรจบ ด้วย อาการเช่นนี้” ท่านลงมือเล่นงาน สนอง

“ผมและเธอรักกันมาก_รักกันเพียงชีวิต แม้ใต้เท้าจะไม่กรุณาก็ไม่ทำให้เราเลิกรักต่อกันได้”

“ไม่ต้องพรรณนาอีกหรอก ต่างว่าฉันเชื่อคุณละ อยากรู้แต่เรื่องจำเย็นของคุณเท่านั้น”

“คือ ผมรักแม่บรรจบโดยสุจริต ต้องการปฏิบัติให้ถูกต้องด้วย ขนบธรรมเนียมประเพณีเสมอ แต่เวลานี้ผมกำลังจน นอกจากนั้น บิดาของผมก็พึ่ง ถึงแก่กรรมไปยังไม่ทันได้ปลงศพ และมารดาก็ยังเจ็บออดแอดอยู่ ผมมาพบกับแม่บรรจบก็เพื่อปรับทุกข์ให้เธอฟังด้วยความจริงใจ”

“ฉันออกจะเห็นอกคุณ แต่นั่นแหละเมื่อคุณยังมีความจำเย็นอยู่ คุณก็ไม่ควรจะคิดวุ่นวายในขณะนี้ อาจทำให้ลูกสาวฉัน ตลอดถึงพ่อแม่ของเขาพลอยมัวหมองไปด้วย”

“ผมเย็นผู้ที่รับการศึกษามาดีแล้ว คงไม่เลวพอที่จะทำความเหลวไหลถึงเช่นนั้นได้หรอกครับ”

“ดีแล้ว แต่ฉันขอห้ามว่าต่อไปนี้คุณอย่าได้มากล้ำกรายที่บ้านฉันนี้อีกได้จะดียิ่งขึ้น ทั้งฉันก็จะห้ามบรรจบอย่างเด็ดขาดเหมือนกัน”

“โธ่ ใต้เท้าอย่าทำอย่างนั้นเลยครับ มันเย็นการฆ่ากันทางอ้อม ทั้งแม่บรรจบและทั้งตัวผมเองด้วย”

“เย็นไปไม่ได้ คุณเชื่อฉันดีกว่า”

“ใต้เท้าก็เย็นลูกผู้ชายเหมือนกัน ไม่ลองนึกดูถึงเมื่อครั้งใต้เท้ายังเย็นหนุ่ม ๆ อยู่บ้างนี่ครับ”

หลวงบรรลือ ฯ นิ่งอั้นไปเย็นนาน แต่ท่านก็คงยืนกรานต่อไปอีกว่า ท่านจะไม่ยอมให้บรรจบกับเขาได้มีโอกาสพบกันได้อีกเลย ซ้ำ

ยังพูดเย็นเชิงว่า หรือมิฉะนั้นท่านอาจพรากบรรจบไปเสียยังจังหวัดอื่นก็ได้

"ใต้เท้าอย่าทำเช่นนั้นเลยครับ" สนองอ้อนวอนอย่างน่าสงสาร "ผมได้ยืนยันต่อใต้เท้าแล้วว่า เรารักกันอย่างแน่นแฟ้นไม่มีสิ่งใดในโลกนี้จะแยกได้ หากใต้เท้าพรากแม่บรรจบไป เธออาจเจ็บไข้เพราะความตรอมใจระทมทุกข์ และอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตก็ได้"

"พอทิเถิดคุณ ฉันขอให้คุณเชื่อฉัน คุณก็ไม่เชื่อ แล้วจะมีประโยชน์อะไรเล่า ถ้าฉันจะพูดต่อไป" พลางคุณหลวงผู้มีทิฏฐิก็หันหลังเดินกลับจะขึ้นบ้าน แต่กะนั้นก็ยังได้ยินเสียงชายหนุ่มพูดตามมาอีกว่า "ดีแล้ว ขอให้ใต้เท้าจำคำพูดของผมไว้บ้างก็แล้วกัน ต่อไปถ้าไม่ไปอ้อนวอนผมมาบ้างก็ลองดู"

◎ ◎ ◎

ต่อมาอีก ๒—๓ วัน หลวงบรรลือยุทธศาสตร์ก็พาบรรจบลงมากรุงเทพ ฯ เป็นการพรากไม่ให้คู่รักที่น่าสงสารได้มีโอกาสพบกันอีก พอสนองทราบข่าวนี้ เขากลุ้มแทบเป็นบ้า เขาไม่ได้คิดเลยว่าหลวงบรรลือ ฯ ซึ่งเป็นลูกผู้ชาย และครั้งหนึ่งก็ได้เคยเป็นหนุ่มรุ่นกะทงมาแล้วเช่นเดียวกับเขา จะเป็นผู้มีน้ำใจอำมหิตโหดร้ายถึงเช่นนี้ บรรจบก็เช่นเดียวกัน เธอได้แต่ฟูมฟายน้ำตาน่าเวทนา แต่เธอพูดไม่ออก กะนั้นก็ดี ความรักของเธอยังแน่วแน่อยู่กับสมองเสมอ เธอยังไม่ลืมตา เธอตั้งใจว่าจะต้องเป็นของเขาแต่ผู้เดียวเท่านั้น

เวรกรรมของบรรจบหาได้หมดลงแต่เพียงเท่านี้ไม่ คุณพ่อของเธอยังบีบคั้นหัวใจเธอต่อไปยิ่งขึ้นอีก คือได้ยกเธอให้กับนายร้อยตรีประดิษฐ์ ผู้ซึ่งเธอทราบแต่เพียงว่าเป็นบุตรชายของหลวงฉกาจยุทธสิทธิ์ เพื่อนหัวรักหัวใคร่ของคุณพ่อเธอมาแต่เล็กแต่น้อย เป็นผู้ที่คุณพ่อของเธอได้เลือกแล้วในตำแหน่งบุตรเขย สมดังที่ท่านได้กล่าวยืนยันไว้แต่แรก

ชื่อว่าความรักแล้ว เมื่อลงได้เกิดขึ้นอย่างไรบอกใครแก่หนุ่มสาวผู้ใด ก็ยากยิ่งนักที่จะถอนขึ้นได้ นอกจากไม่ใช่ความรักที่แท้จริง — เป็นความรักชั่วคราว — ชั่วแล่น สำหรับความรักของบรรจบนั้นไม่ใช่เป็นความรักอย่างประเภทหลัง ความรักของเธอเป็นความรักที่แท้จริง และเด็ดเดี่ยว เธอจึงต้องระทมทุกข์ทรมาน คะนึงถึงสนองของเธอไม่เว้นวาย เข้าปลาอาหารเธอรับประทานไม่ได้ นอนไม่หลับ เพราะดวงจิตต์คอยส่งความใฝ่ฝัน

ไปถึงเขาอยู่เสมอ เธอคิดถึงเขาขึ้นมาคราวไร ง้องอนสนอง ข้าง ร้อยตริ ประดิษฐ์ ก็ยิ้น เธอก็ได้แต่ร้องไห้ ด้วยความปวดร้าวซอกซ้ำ ตรองนิ่ง, เม้มปาก, แสดงว่ากำลังคิดอะไรยุ่ง หัวใจ อาการเหล่านี้ไม่เปลี่ยนแปลง ใน อยู่ในใจ

ที่สุด เธอก็เจ็บ — และทรุดลงเป็นลำดับ — เธอเพ้อถึงสนอง — เธอเรียกชื่อเขาดัง ๆ — บางที เธอก็ลุกขึ้นนั่งกางแขนออกทำท่าเหมือนกับจะโผเข้าไปในวงแขนของเขา — ซึ่งเส้นประสาทของเธอให้เห็นเป็นไปเช่นนั้นเอง—แล้วเมื่อรู้สึกตัวว่าไม่มีอะไรอยู่เลย — เธอก็ร้องไห้ซบหน้ากับหมอนสะอึกสะอื้น ดูเป็นที่น่าเวทนายิ่ง

หลวงบรรลือ ฯ กับ ภรรยา และ ร. ต. ประดิษฐ์ คู่มั่นของเธอ มีความตกใจไม่น้อย จึงได้ไปเชิญ พระชำนาญเวชชกิจ นายแพทย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดังผู้หนึ่งในพระนคร มาตรวจอาการของ บรรจบ

"บุตรสาวคุณหลวง เป็นโรคเกี่ยวกับเส้นประสาท เนื่องจากใช้ความคิดมาก และเชื่อว่า คง จะได้ รับเรื่อง กระทบกระเทือนหัวใจบางอย่าง ต้องคอยผ่อนผันให้ได้รับความพอใจ จึงจะค่อยยังชั่ว ผมหมายความถึงว่าให้เธอได้พบกับคนที่ชื่อ สนอง นั้นได้ สักหน่อยจะดี"

"นอกจากนี้แล้ว ไม่มีหนทางอื่นอีก หรือครับ" หลวงบรรลือ ฯ ถามโดยไม่อยากไป "ผมยังมองไม่เห็น" คุณพระ นายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญว่า "โรคพรรค์นี้เกิดขึ้นก็ฉะเพาะหนุ่มสาวโดยมาก วิธีนี้ผมรู้สึกว่าดีที่สุดแล้ว"

หลวงบรรลือ ฯ คอตก เสียงคราง และเสียงเพ้อของบุตรีสุดสวาท ทำให้ท่านหมดทิฐิความรักและสงสาร วิตกว่าจะเป็นอันตรายถึงชีวิต ทำให้ท่านริบหยิบกระดาษเขียนคำโทรเลขขอให้สนองมากรุงเทพ ฯ เร็ว แล้วมอบให้คนใช้ไปส่งโทรเลขนั้นโดยด่วน ส่วนสนอง นั้น แม้ว่าเขาจะมีความแค้นใจ หลวงบรรลือ ฯ อยู่เพียงใด ความรัก บรรจบก็ทำให้เขาหมดความอาฆาต แม้หลวงบรรลือ ฯ จะได้พูดจาก้าวร้าวต่อเขาเพียงใด เขาหาได้มีความโกรธท่านไม่ เพราะคิดเสียว่า ดิ ๆ ชั่ว ๆ ท่านก็เป็นบิดายังเกิดเกล้าของหญิงคนที่เขาแสนรัก

หลังจากที่ได้นอนหลับไปพักใหญ่ เพราะความอ่อนเพลียละเหี่ยใจ บรรจบลืมตาขึ้นดูผู้พยาบาลข้างเตียงนอนของเธอ เธอได้แลเห็น สนอง วงศ์งาม ชายที่เธอใฝ่ฝันคลั่งเพ้อถึง

ยิ้นละห้อยอยู่กับหลวงบรรล้อฯ และร้อยตริประดิษฐ์คู่มั่น เธอยิ้มให้เขาอย่างอ่อนแอ และเขาก็ยิ้มรับเธออย่างหงอยเหงาเต็มที

"คุณพระ! นั่นพี่สนองของน้องหรือ?"

"จ๊ะ, พี่เอง" เขาตอบคล้ายๆ กับว่าในห้องนั้นมีแต่เขากับบรรจบอยู่ด้วยกันสองต่อสองเท่านั้น

บรรจบน้ำตาไหลอาบแก้ม ด้วยความปีติปราโมทย์ สนองทรุดกายลงนั่งคุกเข่าข้างเตียง ยื่นมือออกไปกำแขนของเธอไว้

"บรรจบ, น้องเจ็บเอามากมายเพียงนี้เทียวหรือ?" เขาถาม "โถ! น่าสงสาร"

"พี่เกือบจะไม่ได้เห็นหน้าน้องทีเดียว ถ้าพี่ทอดทิ้งน้องไปนานกว่านี้"

"น้องรู้สึกเย็นยังไงบ้าง?"

"น้องดีใจที่ได้เห็นหน้าพี่ รู้สึกหัวใจสดชื่นขึ้นอีกมาก"

"ขอน้องจงหายวันหายคืนเถิด พี่จะยังไม่ละน้องไปจนกว่าน้องจะหายดี แต่ทว่า__"

เขาพูดพลางชายตาไปดู ร. ต. ประดิษฐ์ ซึ่งยืนเหม่อมองออกไปทางหน้าต่าง _ แล้วก็ชะงักนิ่ง

อาการป่วยของบรรจบทุเลาขึ้นเย็นลำดับจนหายสนิท สนองยังคงพักอยู่ในบ้านหลวงบรรล้อฯ แต่เขาไม่มีความสุขใจเลย เพราะเขาทราบแน่นอนว่า ร. ต. ประดิษฐ์นั้นคือคู่มั่นของบรรจบ มารู้สึกแปลกใจเพียงว่าตั้งแต่บรรจบหายจากการเจ็บป่วยแล้ว เขาไม่เห็นหน้า ร. ต. ประดิษฐ์ ที่บ้านนั้นอีกเลย

เมื่ออาการป่วยของบรรจบหายแล้วได้หนึ่งสัปดาห์ สนองรู้สึกว่าเขาไม่ควรอยู่ในบ้านนี้ต่อไป เขาอยากจะหนีไปเสีย เพราะนอกจากจะได้รับความช้ำใจจากความไม่สมหวังแล้ว เขายังไม่ไว้ใจตนเองในการเกี่ยวข้องกับบรรจบอีก เพราะเธอมิใช่คนเปล่าเปลี่ยวเหมือนก่อนแล้ว ดังนั้นตอนกลางคืนวันนั้น ขณะที่ฝนกำลังตกหนัก สนองก็รวบรวมเสื้อผ้าใส่กะเป๋าเดินทาง เอาเสื้อฝนคลุมดูกะฉับกะเฉงดีแล้ว ค่อยๆ ลัดเลาะออกมาตามระเบียงบ้าน พอจะก้าวลงบันไดก็พอดีพบกับหลวงบรรล้อฯ ซึ่งนั่งเก้าอี้พ่นควันบุหรี่โขมงอยู่คนเดียว ท่านสะดุ้งเมื่อได้เห็นสนอง

"อ้าว! นั่นคุณสนองไม่ใช่หรือ?"

"ครับ, ผมเอง!"

"คุณจะไปไหนเล่า, ดูหอบหิ้วพะรุงพะรัง"

เขานิ่งอึ้ง แล้วตอบท่านว่า "ผมตั้งใจว่าจะกลับนครสวรรค์ครับ"

"อ้าว! ทำไมล่ะ เกิดเรื่องอะไรขึ้นรึ? แล้วฝนฟ้ากำลังตกอย่างนี้__"

"ไม่มีเรื่องอะไรหรอกครับ ผมเห็นแม่บรรจบหายแล้ว ผมก็จะกลับเสียที เพราะ__เอ้อ__ผมจะมาบอกท่านก็กลัวจะขัดข้อง จึงคิดจะหนีไปขณะที่ฝนกำลังตก"

"แล้วหนูบรรจบล่ะ?"

"ผมก็ต้องไปโดยไม่ต้องบอกให้เธอทราบแต่ผมขออวยพรฝากใต้เท้าไว้ด้วยในวันสมรสของเธอ" สนองพูดเสียงชักสั่น ๆ

หลวงบรรลือฯ ตบอกผาง "เอาแล้ว เกิดวุ่นกันใหญ่ เธอคงเข้าใจผิดมากมาย อ้อ, แต่เห็นจะเย็นเพราะยังไม่รู้เรื่อง ถ้าจะยังไม่ได้พบกับแม่หนูเลยซินี่?"

"เปล่าเลย, ทำไมครับ?"

"คือเดี๋ยวนี้ทางผู้ใหญ่ฝ่าย ร. ต. ประดิษฐ์เขาได้ถอนมั่นไปแล้ว เพราะเท่าที่เขาได้ทราบเรื่องราวความเย็นไประหว่างเธอกับหนูบรรจบเขาพากันสงสารมาก ฉันเองก็เช่นเดียวกัน อีกประการหนึ่ง ร. ต. ประดิษฐ์ เขาก็ยังไม่ชอบพอแม่หนูเท่าใดนัก เย็นแต่ความเห็นชอบของฝ่ายผู้ใหญ่ของเขาเหมือนกัน___

"ฉันเองก็พึ่งมารู้สึกตนถึงเรื่องอำนาจของความรักเมื่อคราวหนูเจ็บคราวนี้ และยังรู้สึกเสียใจเหลือเกินเท่าที่ได้ทำไป กับที่ได้พูดว่าเธอเสียมากมาย ไม่พอที่เลย ซึ่งถ้าฉันไม่ได้ตัวเธอมานี่ แม่หนูจะเย็นยังไงแล้วก็ไม่รู้บ้านี้ ฉันขอขอบใจเธอ กับขอโทษต่อเธอเสียด้วยพร้อมกัน"

สนองยืนฟังด้วยความปลาบปลื้ม หัวใจซึ่งเศร้าสลดก็ค่อยเบิกบานแช่มชื่นขึ้น เกือบไม่เชื่อตนเองว่า ผู้ที่กำลังพูดกับเขานั้น คือหลวงบรรลือยุทธศาสตร์__บิดาของสาวคนรักยิ่งชีพของเขา ในขณะที่กำลังเบิกบานปลื้มอกปลื้มใจอยู่นี้ ได้ยินท่านพูดต่อไปอีกว่า "และฉันหวังใจว่า เธอคงจะริบจัดแจงให้เย็นการเรียบร้อยถูกต้องตามประเพณีเร็ว ๆ นี้นะ"

"ครับ" เขารับคำ พลางวางกะเบ้าก้มลงกราบแทบเท้าของท่านผู้จะเย็นพ่อตาในอนาคต "เย็นพระเดชพระคุณของใต้เท้าอย่างล้นพ้น"

จบ

บทละครพูดชวนหัว

เรื่อง

"คืนวิวาห์"

๓ องก์

"เทพนม"

เรียบเรียงจากเค้าเรื่อง

"OH, I SAY"

(ซึ่งเป็นบทละครภาษาอังกฤษ)

(ต่อจากหน้า ๓๒๔ สิงหาคม ๒๔๗๕)

ฉากองก์ที่ ๒

องก์ที่ ๒

เย็นฉากบ้านเช่าที่เพื่องและตรุณีจะไปชื้นหอ_การตบแต่งอย่างเก่_ทางด้านหลังมีประตู สามประตู_ประตูขวาเย็นประตูของห้องพัสดุ ประตูกลางไปห้องนอนใหญ่ ประตูซ้ายไปห้องอาบน้ำ ผนังข้างขวามีประตูเดียว ซึ่งเย็นประตูไปห้องรับประทานอาหาร เหนือประตูนี้เย็นมุขยื่นออกไป และมีหน้าต่างรอบ ผนังข้างซ้าย และในเข้าไปในเวที มีประตูโค้ง เย็นหนทางเข้า เครื่องประดับ มีโต๊ะกลมตั้งอยู่ตรงกลาง และมีเก้าอี้ ๓ ตัว ข้างขวา มีเก้าอี้นวมนอกนั้น มีเก้าอี้, ตู้, โต๊ะ และแจกัน ประดับอย่างสวยงาม มีพรมปูกลางห้อง รูปภาพอย่างชะนิดสมัยใหม่ ติดข้างฝาพอสมควร และมีไฟฟ้ากิ่งจุดอยู่ ตรงมุขยื่น มีผ้าห่มของนางจันทร์วางอยู่ข้างหน้าต่าง

เวลา_ห่างจากองก์ที่ ๑ ประมาณ ๔ ชั่วโมง

(พอเยิดม่าน มีเจ้าแจ่ม ซึ่งเย็นคนใช้อยู่ในบ้าน นอนหลับอยู่บนเก้าอี้นวม_กรนอย่างดัง_และมีผ้าเช็ดหน้าคลุมหน้าอยู่ ไม่ช้า นางจันทร์ซึ่งเย็นแม่บ้านและคนใช้_แต่งตัวด้วยเครื่องแต่งตัวอย่างงามของดาวเรือง เข้ามาจากห้องอาหารทางขวา ในมือมีเบียร์ ๔ ขวด)

จันทร์ _ (ไปจับเจ้าแจ่มสั่นปลุก) ฮึย! แจ่ม! แจ่ม! ตื่น ตื่น

แจ่ม _ (ละเมอ) ยุ่งใหญ่น่า_บอก แจ่ม _ ไม่เชื่อ

จันทร์ _ แจ่ม! แจ่ม! (สั่นตัว)

แจ่ม _ (ละเมอ) ผมสารภาพครับ จันทร์ _ ผมยอมรับผิด

จันทร์ _ (ปลุก) นี่แกพกบ้าอะไรนี่นะ แจ่ม _

ตื่นซิ_ตื่น! (พลางเอาขวดเหล้าวางบนโต๊ะหลังเก้าอี้)

(สะดุ้งตื่น) แหม! ให้ลากซิ! จันทร์ ข้าฝันร้ายอย่างกับมะให้ตกรกซิ

ข้าสงสัยอยู่แล้วเชียว เห็นเองทำเสียงโครกคราก

นี่! นี่_ข้าฝันไปว่าเองกับข้าน่ะ

เข้าร้ายใหญ่เที่ยว เพราะอ้าย
เรื่องบ้านเช่านี่แหละ

จันทร์ – แก อย่าเย็นข้าไปหน่อยเลย

แม่ – (ลุกขึ้นจากเก้าอี้นวม–ยืนกอดอก) ยิ่งขวนเวลาเข้า เส้นประสาทข้ายิ่งสั้นมากเข้า มันสังหรณ์ยังไงไม่รู้แฮะ ว่าคุณจะต้องโผล่เข้ามาอย่างไม่นึกไม่ฝัน (พอดีเสียงกะดิ่งเรียกที่ประตู) แน่ะ–แน่ะ– มาจริง ๆ น่ะแหละเอ้า (ทรุดลงนั่งตาตั้งบนเก้าอี้นวม)

จันทร์ – อ้ายแกนี่เซ้ียวใหญ่แล้ว พ่ีย่าคุณไปกรุงเก่าเมื่อเช้านี้ จะมาอย่างไรได้– แต่นั่นก็คงไม่ใช่คู่ย่าวสาวที่เราให้เช่าบ้าน เย็นแน่ เพราะยังหัวค่ำอยู่นี่ แม่ แกไปดูทีไ๊ซ่ ว่าใครมา แต่เดียว! ข้าต้องซ่อนเหล้าของคุณเสียก่อน ไม่งั้นพวกนี้กินหมด

แม่ – (ลุกช้า ๆ และเดิรเอ๋ือย ๆ ไปทางประตูทางเข้าซ้าย) บอกจริงนา ให้ตกรก– ข้าไม่ชอบอยู่แล้ว–ไม่ควรเลย ให้ตกรก ซี้ (ออกซ้าย)

จันทร์ – เย็นข้า! แกรู้ไหมว่าเราจะได้แบ่งกันคนละ ๕๐ บาท– และ ๕๐ บาทไม่ใช่ขี้ไก่ (จันทร์จัดแจงหมอนที่เก้าอี้นวม)

(เสียงของยายเขียวแม่ครัวของครูณีได้ยินจากข้างใน แล้วเดิรถือดอกกุหลาบพุ่มหนึ่ง เข้ามา แม่มตาม)

เขียว – แน่– แม่จันทร์– คนที่เขามาว่าเช่าบ้านนี้น่ะ เขาส่งดอกกุหลาบมาให้คู่ย่าวสาวย่ะ

จันทร์ – (รับดอกไม้) แม่เจ้าโว้ย! งามพิลึก ต้องจัดให้หรูเที่ยววันนี้ (เอาดอกไม้ไปใส่แจกัน) แม่! ขอน้ำมาใส่นี่หน่อย

(แม่ไปตักน้ำมาให้หนึ่งขันจากข้างนอก)

เขียว – แหม! วันนี้แม่จันทร์ใส่เสื้อตัวดีของคุณ ฉันเห็นคุณใส่ตัวนี้ละฉันชอบชอบ– แต่ยังไม่แน่ว่าจะเหมาะกับแม่จันทร์ หรือจะเหมาะกับคุณมากกว่า ดู ๆ เห็นจะเหมาะกับคุณมากกว่า สี

มันลัยปะทานกับผิวเนื้อของคุณ
คืนนี้ถ้าแม่จันทร์จะออกโชว์กับ
คุณพละทุจริตละซินะ แกจะ
พาไปไหนแน่? ถ้าจะไปที่
เพี้ยกลัส์

จันทร์ — เปล่า! คืนนี้ขี้เกียจไปเที่ยว
เลยตกลงว่าจะพาตาพระนั่นแก
ไปเลี้ยงกันที่บ้านถนนสาทรกัน
เงียบ ๆ (เขียวเหลือบเห็น
ขวดเบียร์บนโต๊ะ เลยงัดที่เปิด
ขึ้นมาจากชายพก)

เขียว — อ้อ! แม่จันทร์นี่นิวแฟสชั่น
อุตส่าห์หาเหล้ามาดื่มอวยพรให้
คู่หนุ่มสาว (ว่าพลางเปิดขวด)

จันทร์ — เอ๊ะ! นั่นน้ำเขียวยุ่งอะไรนั่นน่ะ?

เขียว — อ้าว! ก็เลาะดื่มอวยพรไม่ใช่
เหลอ?

จันทร์ — ปล่าวเลย_ฉันตั้งใจว่าจะเอาไป
เก็บต่างหาก

เขียว — อ้าว! มันเปิดเสียแล้ว ถ้าไม่
ดื่มมันก็จะเสีย ๆ ข้าวไม่เข้าการ
(ว่าพลางเดินไปหยิบแก้วมา ๓
ใบ) แน่พ่อแก่มยะ พ่อแก่ม
แฉล้มพักตร์ เชิญดื่มสักอัก
เพื่ออวยพรคู่ย่าวสาว (รินเหล้า)
พอละก็ยอกนะ พ่อแก่มยิ้มแฉ่ง
ฉันลู้เหมือนกันว่าพ่อแก่มก็คอย
(ยกแก้วไปนั่งที่เก้าอี้) นี่!
สำหลับความสุข ของพู่ที่จะได้ลับ
ความสุข_อ้า_ชื่อไลลืมไปแล้ว

แก่ม — เพื่อง มุสตานนท์ (ไปเอาแก้ว
มานั่งที่เก้าอี้อีกตัวหนึ่ง)

เขียว — (ชูแก้ว) นี่สำหลับ คุณเพื่อง
ทุสมานนท์ ขอฟามสุขสวัสดิ
งลันประดุจเหล้าแก้วนี้ (ดื่ม
รวดเดียวหมด) อา!_เย็น
ฟามคิดที่ดี ของ แม่จันทร์ที่ดำลิ
เอาเคหะสถานนี้ให้ผู้อื่นเช่า ใน
ขณะที่เจ้าของเหย้าคือคุณไม่อยู่
ไปแสดงละครต่างจังหวัด อ้าย
เหล้านี่ก็โอชาประดุจกัน ได้ลิ้ม
อีกสักนิดเห็นจะดี (ช่วยตัวเอง)

จันทร์ — เชิญเถอะค่ะน้ำ เชิญให้เต็มที่
วันนี้คุณท่านเลี้ยง (ค้อน)

เขียว — อ้อ! งั้นเหลอะ? ยังงั้นก็ต้อง
ดื่มให้ฟามสุขคุณด้วยจึงจะงาม
(ชูถ้วย) นี่สำหลับ นางสาว
ดาวเลือง เหลืองอล่าม งาม

อล่องฉ่อง (ดื่มหมดแล้วรินอีก)
และสำหลับแก้วนี้ สำหลับ จันทร์ แม่จันทร์ผู้มีสติปัญญาอันเลิศ (ดื่ม) จริงนา! แม่จันทร์น่ะช่างฉลาดฉลาด พอมีโอกาสก็ไม่ละทิ้ง — ฉวยโอกาสที่เดียว (ฉวยขวดเหล้ามาถือ) อิตาพระทุจริตอาฆาตนั้น แกเขาปัญญาไม่ใช่น้อย ที่เชื่อเอาจริง ๆ จัง ๆ ว่า แม่จันทร์ คือ คุณคาวเรือง

จันทร์ — ป้านี่พล่ามใหญ่แล้ว (เวลานี้เสร็จจัดดอกไม้แล้ว และเดินไปเอาผ้าห่มที่หน้าต่างมุข)

เขียว — บ่าว! บ้าไม่แก้งว่าหลอก แต่ฟามจริงน่ะ พี่แกออกจะเบา ๆ อยู่หน่อย จริงมะละ? เคาะห์คี สำหลับแม่จันทร์ ที่อภิลัฐบาล ท่านจะย้ายไปอยู่เสียที่เชียงใหม่

จันทร์ — พู! ถ้าฉันไม่รู้ว่าแกจะต้องถูกย้ายไปเร็ว ๆ นี้ ข้างฉันก็ไม่ปลอมตัวเป็นคุณคาวเรือง

เขียว — ยังไง ยังไง แม่จันทร์ แต่งงานพลุ่งนี้ — ควรส่งบัตรเชิญบ้าด้วย — ฟามจริงบ้าควรจะเป็นเพื่อนสาว (นาฬิกาตี ๗ ครั้ง)

จันทร์ — ตายจริง ฉันต้องไปแล้ว เดี๋ยวไม่ทันนัดกับคุณพระทุจริต ฯ บ้าเขียวอยู่ทางนี้ก็ช่วยดูแลคู่บ่าวสาวด้วยนะ ยิ่งทำให้เขาได้รับความสุขมาก เราก็ยิ่งได้รับเงินมาก อย่าลืมนะ (ออกไป)

เขียว — อ่อ! ข้อนั้นไม่ต้องกังวล บ้าลู้จักดูแลคู่บ่าวสาว เย็นอย่างคิเพลาะบ้าเอง เคยเย็นเจ้าสาวมาแล้วสามครั้ง (มองดูแท่ม) เอ๊ะ! พ่อแท่ม ดูยังไงหน้าตามัวซัวไป

แท่ม — ตกรกซี! ไม่ชอบเลยเทียว

เขียว — อะไล! ไม่ชอบเบียร์หลี?

แท่ม — ม่ายซ่าย! บอกว่าไม่ชอบอ้ายเรื่องให้เช่าบ้านนี้น่ะ (กะดิ่งดัง — แท่มตกใจ)

เขียว — แน่ — คู่บ่าวสาวมาแน่แล้ว ไป๋! พ่อแท่มไปเบิ๊ดปะตูลับไป๋ (แท่มออกไปทางซ้าย) บ้าจะเก็บกวาดทางนี้ ไม่ได้ — ไม่ได้ — เดี๋ยวเขาเห็นเบียร์ของคุณนาย

เข้า ะลับปะทานเสียหมด เลา เขียว _ (ยิ้มกะดิ๊กกะดิ๊) ห้องนอน เลยก็ะอด (เอาผ้าขี้ริ้วสกปรก เช็ดแก้ว แล้วเอาไปเก็บบนชั้น ส่วนขวดนั้นเอาห่อผ้าถือไว้ นั่ง ลงบนพื้น)

(แง่มเข้ามา)

ของคุณ และคุณนาย ยังไงล่ะเจ้าค่ะ

(เร็วปรื๋อ) ย่ะ! จริงอย่างน้องว่า! ตกแต่งหรูดีมาก พี่ชอบวิธีให้สีของเขา

แง่ม _ (พูดอย่างเศร้า) เชิญชับ_ เชิญทางนี้ (เพื่องและดรุณีเข้ามา_ พะยักหน้ากับเขียว เขียวไหว้_ และขวดในห่อกะทบกันดังกริ๋ง)

เขียว _ (ไปทางขวา) แล้วห้องนี้คือลับปะทานอาหารเจ้าค่ะ แล้วต่อไป ข้างในมีห้องว่างอีกห้องหนึ่งเจ้าค่ะ เผื่อคุณมีแขกมาอยู่ด้วย

เขียว _ เชิญเจ้าค่ะ เชิญคุณเจ้าค่ะ

เพื่อง _ ไง! สบายดีหรือย้ำ?

เขียว _ สบายดี เจ้าค่ะ เชิญคุณนายเจ้าค่ะ (ไหว้และขวดกะทบกันอีก)

เพื่อง _ (พูดกับดรุณี) เจ้าทีดนี่ดูซิมกะทือ

แง่ม _ (อย่างละเหี่ย) นี่คือห้องนั่งเล่นชับ

เพื่อง _ อ้อ! น่าสบายมาก

ดรุณี _ จริงนะคะ ช่างประดิษฐ์ประดอยแต่ง

เพื่อง _ แล้วห้องนี้ล่ะ?

เพื่อง _ อ้อ! สำหรับแขก! แต่ขณะนี้ฉันเห็นจะยังไม่ต้องการแขกหรอก (ถอดเสื้อออกและวางบนเก้าอี้นวม)

เขียว _ ค้า! อีฉันก็นึกว่ายังไม่ต้องการเย็นแน่

แง่ม _ (อย่างละเหี่ย) นี่คือห้องน้ำและห้องแต่งตัว

เพื่อง _ นี่แน่ พ่อเจ้าประคุณ ไม่ต้องเศร้าโศกไปหรอก ฉันจะไม่จับตัวแกอาบน้ำหรอก (เดินเข้าไปชะโงกมองในห้องน้ำ แง่มออกไปเพื่อจะขนของ_ เพื่องหัน

มาทางครุณี) ไง! น้อง! ที่นี่ครัมไหมล่า? ขนชั้นสะบู่ กับกับสีผนัง ห้องอาบน้ำเย้อ เร่อเทียว อาบน้ำพลาง แต่งตัวพลางก็ได้

(แม่มขนของ มีกะเป๋า ๒ ใบ และหีบหมวก ๑ ใบ)

เพื่อง – อ้อ! ของมาแล้ว

แม่ – จะให้ผมไว้ห้องไหนฮับ?

เพื่อง – เอ้อ– นั่นของ ๆ แม่ครุณี– เอ้อ –เอาไว้ในห้องนอนนะ– แล้วก็ –เอ้อ– นั่นของ ๆ ฉันเอง เอาไว้–เอ้อ–ในห้องนอนก็แล้วกัน

ครุณี – อย่าเลยค่ะ! คุณพี่ ของ ๆ คุณพี่ไว้ในห้องน้ำดีกว่า

แม่ – (ละเหี่ย) ฮับ (แล้วเอากะเป๋าใบหนึ่ง กับหีบหมวกไปไว้ในห้องนอน)

เชียว – (ไปหาครุณี) คุณมีประสงค์จะให้อีฉันช่วยพับผ้าผ่อนให้ไหมล่ะคะ?

เพื่อง – (เข้าไปขวาง) ไม่ต้องหรอก เอ๊ย– เอ้อะ! อย่าเลยบ้า– ฉันจะทำเอง– นี่เราสั่งกับเข้าที่ร้าน หมี่น้ำเหลา เย็นนานแล้วยังไม่มาอีก

(แม่มออกจากห้องนอนเข้าห้องน้ำ)

เชียว – ยังไม่มาจะคะ ถ้ามาถึงเมื่อไรอีฉันจะให้คนยกขึ้นมาข้างบนนะจะคะ (เชียวไหว้และขวดในห่อกะทบกันดัง ถอยไปตรงประตูหันมาไหว้อีก ขวดกะทบกันอีกแล้วออกไป)

เพื่อง – อะ! อะ! พวกนี้เรียบร้อยดีไหมละ? ไง! ครุณีจ๋า! ในที่สุดเราก็ได้อยู่กันสองต่อสอง พี่อยากจะกอดมานานแล้ว

ครุณี – อะไร! ยุ่ง! มาในรถแท็กซี่ก็กอดแล้ว (กำลังจะกอด แม่มก็เข้ามาจากห้องน้ำ)

แม่ – ผมเย็ดหีบเรียบร้อยแล้วฮับ

(เพื่องและครุณีทำไก๋)

เพื่อง – อ้อ! อ้อ! ขอบใจมาก! ขอบใจมาก!

แม่ – (ละเหี่ย) คุณต้องประสงค์อะไรอีกไหมฮับ?

เพื่อง – ไม่ต้องประสงค์อะไรมิได้

ครุณิ – อ้อ! คุณพี่ โทรเลขถึงคุณพู้ง ยังไงล่ะ

เพ็อง – จริงซิ! (หันไปทางแจ่ม) แก ส่งโทรเลขถึงคุณพู้งนะ อ้อ! แก ไม่รู้จัก คุณพู้ง ไม่ใช่ริ? (คลำหาโทรเลขใน กะเป๋าเสื้อเชิ๊ต) อ้อ! นี่โทรเลขที่เขียนไว้แล้ว มันอยู่ไหนล่ะ (ยกเสื้อบนเก้าอี้นวม) โทรเลข อยู่ไหน? (ยกเสื้อขึ้นค้นในกะเป๋า) โทรเลข อยู่ไหน? (วางเสื้อ) อ้อ! จำได้แล้ว น้อง พี่ส่งให้น้องยังไงล่ะ

ครุณิ – เปล่าเลย พี่ไม่ได้ส่ง

เพ็อง – พี่ส่งให้แน่ ๆ เทียว

ครุณิ – คุณพี่ไม่ได้ส่งแน่ ๆ เทียว

เพ็อง – น้องอย่าเถียงเลย พี่จำได้แน่นอนเทียวว่า เมื่อ ขน รถไฟ _ พี่ล้วงกะเป๋านี้ (เอามือล้วงกะเป๋าเสื้อเชิ๊ต) แล้วยังว่า "เอาละนะ _ โทรเลขไปยังงี้ละ" (และเมื่อขณะดึงมือออกมาจากกะเป๋า โทรเลขก็ติดมือมาด้วย) แน่ะ! มันอยู่นี่เองละ เห็นไหม ล่ะ? ยอกแล้ว_ยอกว่าอย่าเถียงพี่ (หันไป ทางแจ่ม) นี่! แกเอาโทรเลขนี่ไปส่งทีนะ_กะเป๋าของเราหาย

ครุณิ – คุณพี่ ยอกคุณพู้ง ด้วยหรือเปล่าว่า ถ้าพบ กะเป๋า ละก็ให้โทรเลขยอกมา

เพ็อง – ยอกซิ (ไปหาแจ่ม) นี่! โทรเลข น่ะ – มัน ตั้งต้น ตรง ที่เขียนนี่แหละ และหมดตรงจบนั่นแหละนะ ไปเถอะไป๊

แจ่ม – ฮับ!

เพ็อง – เดี๋ยวก่อน แกชื่อไรนะ?

แจ่ม – ชื่อ ขะ_ขะ_แจ่ม_ฮับ! แจ่ม_ชอบแจ่ม

เพ็อง – ชะ! ชื่อก็งาม นามก็เพราะ ใช้ได้ ดีแล้ว ไปเถอะ

(แจ่ม ออกไป)

เพ็อง – (หันมาทางครุณิ) ไงน้อง? คนพวกนี้เรียบร้อยมากนะ

ครุณิ – จริงนะคะ ที่นี่เองหนอ ที่จะเย็นเรือนหออันสุขสบายของเรา

เพ็อง – ถูกแล้ว_ของเราสองคนเท่านั้น_ไหนเราลองเที่ยวตรวจดูให้ทั่ว

ก่อนซิ พี่อยากเห็นครัวว่าเย็นยังไง

ดรุณี — เดี๋ยวก่อนค่ะ น้องจะถอดหมวกเสียก่อน (ไปยืนที่ประตูห้องนอน แล้วหันหน้ากลับมาทางเพื่อง ซึ่งยืนอยู่ข้างเก้าอี้นวม)

เพื่อง — ถอดเสียก่อนก็ดีเหมือนกัน — แต่—เอ้อ—จะให้พี่ช่วยไหมล่ะ? (ดรุณียื่นมือตรงไปทางเพื่อง แล้วงอนิ้วเป็นเชิงเรียก เพื่อง วิ่งเข้าไปหา แล้วพาเข้าห้องปิดประตู ก็พอดีเขียวเข้ามา ถือขวดแชมเปญสี่ขวด แจ่มถือถาดอาหารตามเข้ามา)

เขียว — เอ้า! พ่อแจ่ม! เอามาตั้งเข้าซิ! ตั้งบนโต๊ะนี้ (แจ่มตั้งแล้วออกไป หยิบอาหารมาสองสามอย่าง รวมทั้งแฮ่กินด้วย) (เขียวไปเคาะประตูห้องนอน)

เขียว — คุณเจ้าคะ อาหารมาแล้วเจ้าค่ะ (เงียบไม่ตอย เขียวหันมามอง แจ่ม แจ่มเห็นเข้าเลย ตะโกน)

แจ่ม — (ตะโกน) คุณฮับ! อาหาร แจ่มแพ็กมาแล้วฮับ

เพื่อง — (อย่างร้องเพลง) ขอบใจ (เขียวไปที่โต๊ะและมองดูแจ่มจัดอาหาร)

เขียว — แหม! ให้ตายซิ กับเข้าเลี่ยมเล้มาก

แจ่ม — ไก่ย่างก็มี

เขียว — เปลี้ยวหวานก็มี

แจ่ม — แฮ่กินก็มี

เขียว — ลูกบัวต้มก็มี

แจ่ม — ลูกไม้ก็มีตั้งกละจาด

เขียว — ยังแถมเหล้าอีกสี่ขวด

แจ่ม — จริงหล่ะ เห็นจะต้องเปิดไว้ขวดนึง (จัดแจงเปิด)

เขียว — แหม! นี่ท่านจะลับปาทานยังไงหมดนะ นี่นะ แฮ่กินน่ะ ฉันชอบจัง (หยิบมากินชิ้นหนึ่ง) นี่เขาจะกินกันกี่คนนี่นะ?

แจ่ม — ก็สองคนเท่านั้นละซิ

เขียว — ที่ไหนได้ อ้ายเจ็กที่มาส่ง มันบอกว่าสำหรับแปดคนนั่นแน่

เขียว — พ่อแจ่มแน่ใจหลือว่าของนี่สำหลับบ้านนี้แน่?

แจ่ม — แน่ซินะ ตกรกซิ! มันยังบอก

เลยว่าสั่งทางโทรเลขจากกรุงเก่า

เขียว — งั้นก็ถูกแล้ว เพลาะคุณทั้งสองมาจากเมืองกลุง เออ! คนบ้านนอกนี่ช่างลับปาทานได้นะพ่อแง่มนะ บ้าเกลียดเกลียดคนกินจุ เบื่นไพล่ แต่อ้ายแฮ่กืน บ้าซ๊อยชอย (หยิบกินอิกชิ้นหนึ่ง)

แง่ม — พอทีเถอะ! พอทีเถอะ! ให้โอกาสเจ้าของเขาชอบบ้างซี (แง่มออกไปทางซ้าย)

เขียว — แหม! โต๊ะหลูมาก—อ้ายแฮ่กืนนี่ก็อล๊อยอล่อย (หยิบกินอิกชิ้นหนึ่ง) หวังใจว่าคงเหลือมาถึงเลามั้ง

(เพื่องและดรุณีเข้ามา)

ดรุณี — คุณพี่คะ ห้องนอนก็สวยนะคะ (ไปข้างขวาของเก้าอี้นวม เพื่องไปที่โต๊ะ)

เขียว — อิฉันดีใจเจ้าค่ะ ที่คุณนายพอใจห้องนอน

เพื่อง — แหม! กับเข้าแพ้จัง แน่ะน้อง เออแน่ะ! มีแฮ่กืนด้วย

เขียว — เออ! ของชอบของน้องเขียวแฮ่กืน (หันไปที่โต๊ะ)

(เขียวด่วนไปชิงเอาชามแฮ่กืนมาเสีย คล้ายกับว่าเบื่นของตน)

เขียว — ขออภัยโทษเถอะค่ะ นี่คุณนายจะลับปาทานแฮ่กืนจริง ๆ หรือคะนี่น่ะ?

ดรุณี — แน่ละ ก็ฉันชอบแฮ่กืนนี่

เขียว — (อย่างสังเวช) อย่าว่าข่าวเสือกเลย คุณนายเจ้าคะ คุณต้องละวังแฮ่กืนฤๅนี่นะเจ้าคะ เมื่อวานซืนนี่เอง เพื่อนของอิฉันคนหนึ่ง ลับปาทานแฮ่กืนเข้าไปจานหนึ่ง และภายในยี่สิบสี่ชั่วนาฬิกาละเจ้าค่ะ ต้องเอาไปฝั่งตายเพลาะแฮ่กืนเกิดเบื่นพิษขึ้นในลำไส้อ่อน

เพื่อง — (กันดรุณีไม่ให้เข้าใกล้แฮ่กืน) อย่าน้อง! ไม่ได้ อย่าเข้าใกล้มัน

ดรุณี — เวรกรรม! ทีนี้เห็นจะไม่แตะต้องแฮ่กืนอิกตลอดชาติ

เขียว — อย่าเลยค่ะ! นี่อิฉันเห็นจะต้อง

เอาไปเทเสียให้พ้น ถ้ามันขืน เพ็ญ เพ็ญ — (คุกเข่าบนเก้าอี้ พยายามตักไก่) ย่ะ! แปลกมาก

อยู่นี่ คุณนาย คงลับปาทานของอื่นไม่ลง (เขียวพาแอ่กอื๋น ครุณี ออกไป)

ครุณี — บางทีจะเย็นด้วยที่หมี่น้ำเหลาคนมาก จนถ้วยชามไม่พอใช้ เลยต้องยืมมาจากห้อยเทียนเหลา

ครุณี — ยายนี่แกช่างรอบคอบดีนะคะ

เพ็ญ — (เพ็ญ—วางมีด—เช็ดเหงื่อ—ถอนใจใหญ่ ลุกขึ้นไปกอดครุณีหน่อยหนึ่ง แล้วหันกลับเข้าสู้กับไก่ใหม่)

เพ็ญ — คนพวกนี้เรียบร้อยดีพิลึก รู้สึกว่าเขาพยายามเอาใจใส่ต่อเรามาก

(ครุณีนั่งที่โต๊ะ)

ครุณี — จนชั้นร้านหมี่น้ำเหลาก็ใจดีมาก ส่งอาหารประเดมาเสียใหญ่โต

เพ็ญ — เออ! ที่นี่ค่อยมีกำลังขึ้นหน่อย (ใช้กำลังเต็มที่) ฮา! ออกซิน่ะ อ้ายไก่ตัวนี้ถ้าจะเกิดพร้อมท้าวแสนปม (ตักใส่จานให้ครุณี) พี่ไม่ค่อยหิวนักหรอก แต่ออกจะกระหายสักหน่อย (ชี้ขวดแชมเปญ) ที่นี่แกละ (พยายามดึงจุกขวดไม่ออก—วาง—ถอนใจใหญ่—ลุกขึ้นไปกอดครุณีอีกหน่อยหนึ่ง) เอ้อ! ค่อยมีกำลังขึ้นอีกหน่อย (แล้วเข้าดึงจนเต็มกำลัง จุกหลุดออกเหล้าพุ่ง) แพ้ชิวะ ยี่ห้อนี้ดีมาก ต้องจำไว้ (รินให้ครุณี)

เพ็ญ — เอ้า! น้องจะรับทานอะไรก่อนล่ะ เอาอ้ายไก่นี่สักหน่อยรึ?

ครุณี — โอ๊ย! เอามาก ๆ ค่ะ ดูมันน่ากินมาก (หยิบตะเกียบงาขึ้น) นี่คุณพี่สั่งที่หมี่น้ำเหลาหรือคะ นี่น่ะ?

ครุณี — ช่างมันเถอะค่ะ น้องรู้สึกหิวมากวันนี้

เพ็ญ — เอ้า! น้องจะรับทานอะไรก่อนล่ะ เอาอ้ายไก่นี่สักหน่อยรึ?

ครุณี — โอ๊ย! เอามาก ๆ ค่ะ ดูมันน่ากินมาก (หยิบตะเกียบงาขึ้น) นี่คุณพี่สั่งที่หมี่น้ำเหลาหรือคะ นี่น่ะ?

เพ็ญ — ย่ะ (พยายามตัดไก่)

ครุณี — แปลกมาก ทำไมถ้วยชามมีแต่ยี่ห้อห้อยเทียนเหลาทั้งนั้น

ครุณิ – น้องชอบแชมเปญ – แต่ ๆ ไม่มากถึงเท่านั้นดอกค่ะ (ขยิบให้หยด)

เพื่อง – เอ๊ย! ไม่เมาดอกน่ะ ถ้าน้องไม่ชอบแชมเปญ น้องก็ไม่ใช่ผู้ชายน่ะซิ (ต่างดื่ม)

เพื่อง – แหม! ดีจัง

ครุณิ – ค่ะ! ดีมาก! ทุก ๆ สิ่งรู้สึกว่ามันดีไปหมดคืนนี้

เพื่อง – พี่ล่ะ? ดีไหมล่ะ?

ครุณิ – ทำไมจะไม่ดี

เพื่อง – น้องครุณิ! ในที่สุดเราก็ได้อยู่ด้วยกันสองต่อสอง อยู่ร่วมกันเสมอ เมื่อครั้งยังมันกันอยู่น่ะ คุณแม่ท่านไม่ค่อยให้โอกาสเลย

ครุณิ – และไม่ใช่เพราะความปลงใจของคุณแม่หรอก ที่เราได้มาอยู่ด้วยกันสองต่อสองเช่นนี้

เพื่อง – ยอดรัก! ยอดชีวิตของพี่! พี่ต้องมองน้องอยู่อย่างนี้พันปีก็ไม่เบื่อ (เอามือไปถูกไก่ย่างเข้า)

ครุณิ – อุ๊ย! ระวังไก่ค่ะ

เพื่อง – ระวังมันทำไม พี่ไม่ชอบไก่ อ้อ! ลืมไปว่าน้องชอบที่นี่ น้องจะรับทานอะไรอีกล่ะ? เอาผัดหน่อไม้หรือเมล็ดบัวต้มน้ำตาล?

ครุณิ – พอแล้วค่ะ

เพื่อง – เอาแชมเปญอีกไหมล่ะ? (พลางรินของตนเองครึ่งแก้ว รินของครุณิเต็มแก้ว ครุณิยกแก้วขึ้น)

เพื่อง – เดี๋ยวก่อน (เพื่องเปลี่ยนแก้วกัน) นั่นเป็นพิธีฝรั่ง น้องรู้ไหม?

ครุณิ – ไม่ทราบดอกค่ะ ทำยังงั้นทำไมล่ะคะ?

เพื่อง – อ๋อ! เป็นพิธีที่จะได้กินแก้วใหญ่ไงล่ะ (ต่างดื่ม)

เพื่อง – น้องรับทานอะไรอีกล่ะ? เอาเปรี้ยวหวานหน่อยไหมล่ะ?

ครุณิ – พอแล้วค่ะ น้องรู้สึกว่าไม่หิวอย่างที่คิดเลย เราไปเอาของออกจากหีบกันหรือยังล่ะคะ?

เพื่อง – จริงซิ! จะได้เอาผ้าห่มออกแต่อาหารเหล่านี้ล่ะ? เสียดายพิลึก ของดี ๆ เหลือเยะเทียว เราจะให้ยายแม่บ้านแกรึ?

ดรุณี — อุ๊ย! ไม่ได้หรอกค่ะ เอาของเหลือไปให้แก แกรู้สึกเย็นผู้ดีมาก เดี๋ยวแกจะโกรธเอา

(ดรุณีเข้าห้องนอน)

เพื่อง — จริงของน้อง น้องถูกเสมอ

(ตามเข้าห้องยืดประตู)

(ดาวเรืองเข้ามาทางซ้าย และชวนตามเข้ามาด้วย)

ชวน — แม่ดาวเรืองน่า อย่าเย็นทุกข์เย็นร้อนไปเลยน่า

ดาวเรือง — (ไปที่เก้าอี้นวม เปลี่ยนผ้าห่มออกวาง) จะไม่ทุกข์อย่างไรได้แหม! ยิ่งคิดแล้วยิ่งเสียวไส้ และยิ่งเชื่อแน่ขึ้นว่าเรือของเราเย็นโดนหัวคน แน่เทียว — จำได้เทียวว่าหัวดำๆ พอโดนโบ้งได้ยินเสียงร้องกรี๊ด อุ๊ย! (ทำสั่น) เธอก็เห็นเช่นนั้น แต่ทำไมไม่หยุดกลับไปดูก็ไม่รู้

ชวน — ฉันเห็นอะไร ตะคุ่มๆ ในน้ำจริง แต่เสียงนั้น ฉันเชื่อว่ามาจากริมตลิ่ง

ดาวเรือง — แรกฉันก็ออกจะเชื่อเช่นนั้น แต่เดี๋ยวนี้ไม่เชื่อแล้ว เดี๋ยวคุณชวนช่วยไปบอกเจ้ามาให้กลับเรือไปดูใหม่ ให้ถึงเมืองนนท์เทียวนะ (เรียก) จันทร์! จันทร์เอ๊ย! เอ๊ะ! นี่มันหายหัวไปไหนนะ!

ชวน — ก็ใครจะไปรู้ว่าเธอจะกลับบ้านคืนนี้ล่ะ มันก็ไปเที่ยวบ้างน่ะซี

ดาวเรือง — ไปเที่ยวทำไมพื้นไฟออกสว่างโล่โจ้ยังงี้ล่ะ — คงอยู่น่ะ

ชวน — (หันไปเห็นอาหารบนโต๊ะ) แน่! อาหารมาแล้วแฮะ!

ดาวเรือง — (เดินไปดูบนโต๊ะ) แล้วกัน! ใครแอบชิมเสียก่อนแล้ว

ชวน — มิหนำซ้ำ ยังเบิ๊ดแชมเปญเสียด้วยขวดนึง

ดาวเรือง — (ไปประตูซ้าย ตะโกน) จันทร์เอ๊ย! นางจันทร์! แง่ม! เจ้าแง่มโว้ย!

ชวน — นี่! แม่ดาวเรือง — อย่าเย็นทุกข์ไปด้วยเรื่องชนคนนั้นหน่อยเลยน่า

(เสียงนกร้องข้างใน)

ดาวเรือง — เอาเถอะ ฉันจะพยายามสงบใจ — แน่ะ! ได้ยินอีนางสีชมพู

ของฉันไหมล่ะ? พอมันรู้ว่ามา ก็ร้องรับเทียว เดี๋ยวต้องไปดู เพื่อง _ มันหน่อยนะ

ชวน _ เธอไปดูนกก็ไปเถอะ นกกับฉันไม่ค่อยจะถูกกันนัก

(ดาวเรือง ออกไปทางขวา ชวน ออกไปทางซ้าย) (เพื่องถือกางเกงจีนเข้ามา ครุณีตามเข้า)

เพื่อง _ ยังงั้นถูกแล้วละ คือพ่อเจ้าประคุณแม่ม_ซอยแม่ม นั่นน่ะพี่แกไพล่เอากะเป๋าของน้องไปไว้ห้องน้ำ และเอากะเป๋าของพี่มาไว้ในห้องนอน

ครุณี _ ยังงั้นก็ช่างเถอะ น้องจะไปหยิบเอาแต่ของที่ต้องการมาก่อน (ครุณีเข้าห้องน้ำ)

เพื่อง _ หล่อนน่าเอ็นดูเหลือเกิน (หันไปดูทางประตูห้องน้ำ มือกอดอก) เย็นยังไงนะ? แต่ก่อนจริง ช่างเห็นดาวเรืองสวยไปได้เคราะห์ดีจริง ๆ

(ดาวเรืองเข้ามา)

ดาวเรือง _ แน่! คุณเพื่อง! (หยุดยืนอยู่หน้าเก้าอี้นวม)

(เหลียว) อ้อ_ อ้อ_ อ้อ_ แม่ดาวเรือง (พยายามเอากางเกงแพรซ่อน โดยยัดเข้าไปทางหลังเสื้อ แต่ก็ยังห้อยออกมา)

ดาวเรือง _ เอ๊ะ! นี่มายังไง ไปยังไงกันนี่น่ะ? หุ้นส่วนของคุณเลือนนัดเสียแล้วรึคะ?

เพื่อง _ ก็ไม่เชิงดอกย่ะ_แต่_เอ้อ! ฉันมีเวลานิดหน่อยก็แวะมาเยี่ยมแหม! ดีเหลือเกิน_ไม่นึกเลยว่าจะพบคุณในบ้านของดิฉัน

เพื่อง _ (งง_บ้องกับตัวเอง) บ้านของเจ้าหล่อน? นี่เขาหมายความว่าอะไรนี่น่ะ?

ดาวเรือง _ โอ๋! คุณเพื่องขา (เข้าไปกอด) คุณมานี่คืนนี้ทำให้ดาวเรืองใจชื้นเหลือเกิน_เพราะดิฉันกำลังกลุ้มอก กลุ้มใจอยู่เชียวค่ะ คือขณะที่กลับจากกรุงเก่า ดิฉันสงสัย ว่าเรือยนตร์ของเรา ได้โดนคนอาบน้ำเข้า (เพื่องคอย ระวังดูประตูห้องน้ำ ตลอด

เวลา)

เพื่อง — อะไรนะ? ชนคนเข้างั้นรึ?

ดาวเรือง — ค่ะ — แถยเมืองนนท์น่ะค่ะ ดิฉันรู้สึกดังยังที่หัวเรือ แล้วได้ยินเสียงร้องวี๊ด คุณชวนน่ะ บอกว่าโดนขอนไม้ และเสียงร้องนั้นมาจากเด็กยนตลิ่ง แต่ดิฉันยังไม่เชื่อ — ยกพร่องเหลือเกินที่ไม่ได้หยุดตรวจตรา

เพื่อง — แต่ — แม่ดาวเรือง — หล่อนต้องรีบกลับไปดูเดี๋ยวนี้จึงจะได้ เร็วเข้าเถอะ คอยไม่ได้ (รีบไปเอาผ้าห่มมาให้) เอ้า! ห่มผ้าเสียซิ (กางผ้าให้)

ดาวเรือง — ไม่จำเป็นต้องไปหรอกค่ะ ดิฉันให้ชะยากับเข้ามา กลับไปดูแล้ว

เพื่อง — แต่หล่อนจะนั่งดูตาย อยู่อย่างไรได้ เมื่อรู้ว่าเราได้ทำให้มนุษย์คนหนึ่งสิ้นชีวิต หล่อนควรจะหาเรือยนต์อีกลำหนึ่ง แล้วก็ออกตามไป — ตามไปเสีย ให้ไกลเทียว ไปซิหล่อน

ดาวเรือง — ไม่ไหวแล้ว ดิฉันรู้สึกว่าจะขี้เรือยนต์ไม่ได้อีกแล้ว

เพื่อง — งั้นก็ว่ายน้ำไปก็แล้วกัน

ดาวเรือง — แต่อย่างไรก็ดี — ดิฉันได้คุณมาอยู่ด้วยแล้ว ค่อยอุ่นใจมาก อาจเย็นขอนไม้อย่างคุณชวนว่าก็ได้ — แต่เอาเถอะ ว่าแต่คุณเถอะนี่ทำยังไงถึงรู้จักบ้านนี้ของดิฉันคะ?

เพื่อง — อ้อ — เอ้อ — อ้า — คือมันยังงี้ —

ดาวเรือง — อ้อ! ดิฉันเดาถูกแล้ว คือคุณไปที่บ้านเก่าของดิฉันถนนสาทร แล้วคนที่นั่นเขาบอกว่าดิฉันมาอยู่บ้านใหม่ที่นี่ ถูกไหมคะ?

เพื่อง — ถูก — ถูกเผ็งเทียว — แหม! หล่อนทายเก่งเหลือเกิน (ไปทางขวา แต่หันหลังเดินเพื่อซ่อนกางเกง ไม่ให้ดาวเรืองเห็น — หลังออกหน้าโรง)

ดาวเรือง — แล้วคุณบอกนางจันทร์คนใช้ใหม่ของดิฉัน หรือเปล่า ว่าคุณเป็นใคร?

เพื่อง — ดูเหมือนเขาจะรู้จักฉัน

ดาวเรือง — แล้วคุณรู้ได้ยังไงว่าดิฉันจะกลับบ้านคืนนี้?

เพื่อง — อ้า! ทีนี้หล่อนทายไม่ถูกละ

ดาวเรือง — ถูกซิคะ! คือยังงี้! คือคุณรู้จากแม่สาว ๆ ตัวละครนั้นคนหนึ่งว่าคืนนี้ละครจะงดไหมคะ?

เพื่อง — ถูก — ถูกอีก — แหม! หล่อนนี่ทายเข่งทุกทีเลย

ดาวเรือง — (เดินไปที่โต๊ะอาหาร) คุณเลยมาคอยเสียอย่างสบายใจ

เพื่อง — ย่ะ — ฉันทำตามสบาย — เพราะฉันรู้ว่าหล่อนไม่รังเกียจ (เดินไปที่โต๊ะ)

ดาวเรือง — คุณหิวมากรึคะ?

เพื่อง — ย่ะ! รู้สึกพร่อง ๆ ไปหน่อย — แต่ฉันต้องการฆ่าเวลามากกว่า

ดาวเรือง — คุณเหงาหรือคะ? เพราะไม่มีดาวเรืองอยู่ด้วย?

เพื่อง — ย่ะ — เหงามาก

ดาวเรือง — เอ๊ะ! แต่นี่ใครกินเข้ากับคุณล่ะนี่น่ะ?

เพื่อง — เปล่าย่ะ — ไม่มีใครหรอก — คือฉันใช้จานสองใบ — คือเรื่องมันฉันคิดถึงหล่อนว่าไม่อยู่ด้วย ก็เลยชวนนางจันทร์ให้ — เอ้อ — —

ดาวเรือง — อะไรนะ? ย่าวของดิฉันมานั่งโต๊ะ

เพื่อง — เขาไม่กินจุดอกย่ะ — ฉันคอยกันเอาไว้ (เอากางเกงขึ้นเช็ดเหงื่อที่หน้า)

ดาวเรือง — (เห็นกางเกง) อ้อ! งั้นนี่เล่า!

เพื่อง — อ่อ! ไม่อะไรหรอก อ้ายนี่น่ะฉันถ้าจะเผลอไป — ไพล่เอาผ้าเช็ดหน้าไว้บนเตียง แล้วเอากางเกงใส่กะเข้าเสื้อมาได้

ดาวเรือง — คุณถ้าจะริบมาโดยด่วนนะ? (ดาวเรืองเข้าไปกอด แต่เพื่องเหลียวดูห้องน้ำและห้องนอนไม่หยุด)

เพื่อง — ย่ะ! ริบมากเทียว — เพราะฉันอยากพบหล่อนเหลือเกิน

ดาวเรือง — เอ๊ะ! นั่นเธอเป็นอะไรไปถึงคอยิดไปยิดมายังงั้น

เพื่อง — อ่อ! มันรู้สึกปวดคอย่ะ กะดูกมันขบกัน คอยพั่งซี (ทำยิดคอแล้วเดาะปาก)

ดาวเรือง — โถ! สงสาร!

เพื่อง — ย่ะ — มันร้ายมาก — มันทำเสียงกวนเพื่อนบ้านจนเขานอนกันไม่หลับ

ดาวเรือง — คุณ ควร จะริบไปหา หมอ — แต่ แน่ะ! ดิฉันให้น้ำมันทา (ไปทางหลังซ้าย)

เพื่อง — เอ๊ะ เอ๊ะ! นั่นหล่อนจะไปไหน? (วิ่งตามไปจับแขน)

ดาวเรือง — จะไปในห้องน้ำ (ไปตรงประตู)

เพื่อง — (ดึง) อย่าจ้ะ! อย่าเข้าไปในนั้น! เดี๋ยวจะบอกเรื่องให้ฟัง — เอ้อ — เรื่องมันยังงี้ คือ — พอฉันมาถึง — ฉันก็อาบน้ำ แล้วก็ทำสกปรกใหญ่ คือ ฉันมัวคิดถึงหล่อนอยู่ — เลยลืมขี้ดน้ำ — น้ำเลยไหลใหญ่เทียว — เต็มไปทั้งห้อง — เย็นทะเลสายเทียวย่ะ

ดาวเรือง — อ่อ! ไม่เย็นไรดอกค่ะ — ดิฉันว่ายน้ำเย็น เอ๊ะ! นั่นเธอได้ยินเสียงอะไรไหม?

เพื่อง — ได้ยินย่ะ แต่ไม่ใช่ในห้องน้ำดอก

ดาวเรือง — ดูเหมือน ได้ยิน ประตูนอก เปิด (ข้อง) พ่อหนูแดงเย็นแน่

เพื่อง — เอ๊ะ! นั่นใครนะ? ผู้ชาย — ใส่รองเท้าด้วย

ดาวเรือง — อ่อ! เห็นจะเย็นหมอ แกมาตรวจนกสิชมพูของดิฉัน มันเจ็บมาก เธอเข้าไปพักอยู่ในนี้ก่อนนะคะ (เปิดห้องพัสดุ) ดิฉันไม่อยากจะให้หมอแกสงสัย

เพื่อง — แต่นี่มันห้องกุดัง จะเข้าไปอุดอยู่ยังไงได้?

ดาวเรือง — ได้ซิคะ เดี๋ยวเดียวละ — ไม่นานหรอก อินกของดิฉันคอถ้าจะเคล็ดเหมือนกัน

เพื่อง — ให้ฉันเข้าไปในห้องน้ำดีกว่า

ดาวเรือง — ไม่ได้ — เดี๋ยวเธอ จะต้อง ยืนในน้ำ (เพื่องเข้าห้องพัสดุ)

(หลวงนารถฯ เข้ามา มือหนึ่งถือหีบหมวก อีกมือหนึ่งถือหมวก)

หลวง — (ก่อนเข้า) กะตู้วู้! ฉันเอง (โผล่เข้ามา) หนูแดง ของหล่อนไงล่ะ

ดาวเรือง — นั่นแน่ หนูแดง!

หลวง — (ไปหาดาวเรือง) ฉันได้ยินเสียงมีคนอยู่ เลยไม่กล้าเข้ามา (เอาหมวกวางบนเก้าอี้)

ดาวเรือง — อ่อ! ดิฉันพูดกับนกสิชมพูน่ะค่ะ

หลวง _ ทีนี้พูดกับหนูของหล่อนเถอะ แล้วคอยดูซิว่าหนูแดงชื้ออะไร มาฝากหวานใจ (เยี๊ดหิ้บ)

ดาวเรือง _ แหม! ดอกไม้_ต๊าย! ดิฉันยิ่งชอบอยู่ด้วย

หลวง _ ใครยอกดอกไม้_หมวกต่างหาก (เอาหมวกออกมา แล้วเอาหิ้บไว้ข้างหลังเก้าอี้นวม)

ดาวเรือง _ แหม! หมวกใหม่! สวยจัง! แล้วก็เงินล่ะคะ?

หลวง _ (เอาเงินมัดหนึ่งออกจากหมวก) มันก็อยู่ในหมวก

ดาวเรือง _ หนูแดงของดิฉันช่างเลือกของ (รับหมวกมา)

หลวง _ (ไปที่โต๊ะ) อ้อ! อาหารมาแล้ว ฉันหิวเย็นเสือเทียวเอ๊ะ! หล่อนตั้งต้นโจ้แล้วรึ?

(ดาวเรืองเอาหมวกวางบนโต๊ะข้างเก้าอี้นวม)

ดาวเรือง _ ค่ะ! ดิฉันคอยไม่ไหว เลยต้องกินก่อน แหม! หนูแดงคะ ดิฉันไม่สบายเลย เห็นจะเย็นด้วยอ้ายแฮ่กันนั่นเอง มันทำเหตุไม่เห็นมีแฮ่กันสักชิ้น

หลวง _ ดิฉันกินเสียหมดแล้วค่ะ! คลื่นไส้เหลือเกิน (ไปนอนบนเก้าอี้นวม)

(ชวนเข้าจากซ้าย)

ชวน _ นี่_แม่ดาวเรือง_เกิดเหตุใหญ่แล้ว ยายเขียวเจ็บมาก หมอมาอยู่ข้างล่างแน่ะ หมอบอกว่าสงสัยแฮ่กันที่แกกินเข้าไปเวลานี้ซักปะหงับปะหงับ

หลวง _ อะไรนะ? แฮ่กันอีกรายหนึ่งแล้วรึ? แม่ดาวเรืองก็กินแฮ่กัน

ดาวเรือง _ ค่ะ_ค่ะ_และดิฉันรู้สึกไม่สบายมาก โอย! โอ๊ย_โอ๊ย_ (ทำเย็นลม)

หลวง _ เร็วเข้าซิ_ไปตามตาหมอนั่นชิ้นมานี่เร็ว

ชวน _ พรากมาไม่ได้หรอก_ยายเขียวกำลังจะขาดใจ และหมอกำลังพยายามช่วยรั้ง (ชวนออกไปทางซ้าย)

หลวง _ ฉันจะริบไปตามหมออีกคนหนึ่งเดี๋ยวนี้ แต่ก่อนอื่น หล่อนจะต้องใช้ถุงน้ำร้อน (เดินไปที่

ห้องพัสดุ)

ดาวเรือง — (ลุกขึ้นโหยง) ไม่มีหรอกค่ะ ในห้องนั้น ดิฉันเอาไปลืมไว้เสียที่กรุงเก่าแล้ว

หลวง — ยังงั้น ฉันต้องไปหาซื้อ แหม! เคราะห์ดีที่ฉันอยู่นี่ นี่ถ้าอยู่คนเดียวมิแย่รึนี่ (หยิบหมวก) ฉันจะรีบไปหาหมอน้ำร้อนกับถุง เอ๊ย! หมุงน้ำร้อนกับถอ เอ๊ย! บ้า! (หลวงออกไปทางซ้าย)

ดาวเรือง — (ไปที่ห้องพัสดุ แล้วเปิดประตู) คุณคะ! ออกมาได้แล้ว

(เพื่องเข้ามา)

เพื่อง — สาธุ! พันทุกข์พันร้อน ไปที่อ้ายข้างในนั่น เหม็นอับแทบขาดใจ — แต่เอ้อ! ใครนะ? ที่มานั่นน่ะ? รู้สึกว่าจำเสียงได้

ดาวเรือง — อ๋อ! เขาเป็นหมอสัตว์ค่ะ เขาบอกว่าอินกสิชมพูของดิฉันน่ะถ้านวดเสียนิดหน่อยก็หาย

(เวลานี้ดาวเรืองอยู่กลาง ขวา — เพื่องกลาง ซ้าย)

เพื่อง — งั้นก็ดีแล้ว

ดาวเรือง — (หยิบผ้าห่มจากเก้าอี้นวม) งั้นดิฉันจะเข้าไปในห้องนอนเดี๋ยวนี้นะคะ เดิรทางมาโสมักโสมม ยังไม่ได้ล้างหน้าล้างมือเลย

(ดาวเรืองเข้าห้องนอนไป)

เพื่อง — ตายแล้ว! นี่เราจะทำยังไงนี่? ไม่ได้! ต้องพาดรุณีไปเสียให้พ้น (ไปกะซิบที่ประตูห้องนอน) ดรุณี—ดรุณีจ๋า—อุวะผิดห้อง (โกรธตัวเอง และเตะตัวเอง แล้วไปกะซิบที่ประตูห้องน้ำ) ดรุณี—แม่ดรุณีจ๋า—น้อง

ดาวเรือง — (เปิดประตู และยืนอยู่ที่ประตู) คุณเรียกดิฉันหรือคะ?

เพื่อง — (พูดอย่างแผ่ว) ปล่าวจ๊ะ ฉันเรียก อ้าย เข้าก๊อกห้องน้ำ น่ะจ๊ะ บอกให้รู้ตัว ว่าฉันจะเข้าไปวิดทะเลสาบของเขาให้แห้ง

ดาวเรือง — วุ้ย! คุณไม่ต้องกังวลหรอกค่ะพรุ่งนี้เช้า นางจันทร์มันก็ทำเองน่ะแหละ

เพื่อง — รอยังไงได้ ยายเขียวแกขึ้นมาบอกเมื่อตะกี้นี้เองละ ว่าน้ำหยดใส่หัวแก

ดาวเรือง — เอ๊ะ! นั่นเสียงคุณเย็นอะไรไปคะ?

เพ็ญ — มันเย็นยังไงไปก็ไม่ทรายละย่ะ อยู่ๆ ก็หายไปเฉยๆ อาจเย็นด้วยเพราะอ้ายที่คอต่อนี่แหละย่ะ คงจะเดาะมากขึ้น

ดาวเรือง — โถ! สงสาร! คุณควรเอาน้ำมันหม่องทาเสียค่ะ มันอยู่ในห้องน้ำแน่ะ

เพ็ญ — ย่ะ! ย่ะ! เห็นจะต้องเอา

(ดาวเรืองกลับเข้าห้องนอนไป) (เพ็ญเอามือขวาดึงประตูห้องนอน มือซ้ายดึงประตูห้องอาบน้ำ ก็พอดีประตูห้องพัสดุเปิด เพ็ญเห็น)

เพ็ญ — อุวะ! เราทำไมไม่เย็น พระนารายณ์นะ (ครุณีดึงประตูห้องน้ำจะให้เปิด เพ็ญดึงให้ปิดทำอย่างนี้สองสามครั้ง)

ครุณี — (พลางร้องข้างใน) คุณพี่ขา— น้องออกไม่ได้— น้องออกไม่ได้

(เพ็ญปล่อยประตูห้องน้ำ ครุณีเข้ามา แต่งตัวด้วยเสื้อคลุมอาบน้ำอย่างสวย มือถือแปลงผมเงิน)

เพ็ญ — แหม! ต้องดึงกันแทบตายแน่ะนะ

ครุณี — ค่ะ! มันเย็นอะไรไปนะคะ?

เพ็ญ — (ทำมองที่กรอบประตู) เขาทาสีไว้ใหม่ๆ จะ— มันยังไม่แห้งดีมันจึงผิด (ปิดประตูห้องพัสดุ)

ครุณี — คุณพี่คะ คุณพี่ช่างคิดน้องชอบมากเทียว

เพ็ญ — เอ๊ะ! ชอบอะไรยะ?

ครุณี — เสื้อตัวนี่ละซิคะ สวยสวย น้องเห็นจัดวางไว้ให้ในห้องน้ำ คุณพี่ละช่างคิด

เพ็ญ — เอ้อ— เอ้อ— พี่ดีใจที่ถูกใจน้อง

ครุณี — แล้วแปรงเงินนั่นอีกค่ะ งามงาม —ซ้ำยังสลักอักษร ด. ไว้ด้วย

เพ็ญ — (ย้อง) ด. ดาวเรือง ต่างหาก

ครุณี — คุณพี่ละช่างสรุ่ยสร่าย คุณพี่ก็รู้แล้วว่าคุณแม่ท่านก็ซื้อให้ชุดหนึ่งแล้ว

เพ็ญ — อ่อ— เอ้อ— พี่รู้สึกว่าจะยอมให้แปรงที่คนอื่นให้ ถูกผมของน้องไม่ได้ มันต้องเย็นแปรงของพี่เอง

ครุณี — คุณพี่ละ จะแกล้งทำให้น้องเสีย

เด็ก เห็นจะต้องหยิกเสียให้ขาเขียวเทียว

เพื่อง — ไม่มีเวลาจะหยิกกันแล้วย่ะ เราต้องรีบไปจากบ้านนี้เดี๋ยวนี้ (เอาแปรงมาวางบนโต๊ะ)

ครุณี — จะไปจากบ้านนี้— เดี๋ยวนี้— เอ๊ะ! คุณพี่หมายความว่ายังไง?

เพื่อง — ถูกแล้วน้อง เราต้องรีบไปเดี๋ยวนี้ เอ้า! แต่งตัวใหม่ซิ — เอ๊ะ เอ๊ะ! ไม่มีเวลาเสียแล้ว ไม่ต้องแต่งดอก (พยายามลากมือไปทางประตูเข้า)

ครุณี — นี่ คุณพี่เป็นอะไรไป นี่น่ะ? (สะบัดไม่ยอมไป)

เพื่อง — เราอยู่นี่นานไปอีกนาทีหนึ่ง ก็ไม่ได้แล้ว

ครุณี — เหตุอะไรจึงจะไม่ได้?

เพื่อง — เพราะยายเขียวข้างล่างแกเจ็บหนัก

ครุณี — เอ๊ะ! เจ็บเป็นอะไรคะ?

เพื่อง — เป็นกาฬโรค— โรคเปลี๊กน่ะ

ครุณี — เป็นกาฬโรคเทียวรึคะ?

เพื่อง — จ๊ะ! (ทำก้มลงพังทีพื้น) แน่! พังซิ! ได้ยินแกไอไหมล่ะ?

(ครุณีจะก้มลงพังบ้าง)

เพื่อง — (ห้าม) อย่า อย่า! น้องอย่าเข้าใกล้พี่นัก โรคนี้ติดต่อได้อย่างง่ายดาย หมอขึ้นมาเตือนเมื่อตะกี้นี้เอง

ครุณี — หมอมาแล้วรึคะ?

เพื่อง — ย่ะ! มาแล้ว และหมอบอกว่าต้องนวดแรง ๆ และแกคงร้องเอ็ดตะโร บ้านนี้ไม่เหมาะสำหรับเป็นเรือนหอเสียแล้วน้อง ไปเถอะ เอาผ้าผูกผมเข้า

ครุณี — งั้นตกลง (เดินไปจะเข้าห้องนอน)

เพื่อง — (ตามไปจับไว้) คิดอีกทีหนึ่ง — น้อง — เวลาก็ไม่มีพอสำหรับจะผูกผม

ครุณี — มีซิคะ — น้องจะไปหัวเปล่า ๆ อย่างนี้ยังไงได้

เพื่อง — แต่น้อง! ตัวเยิม มันกำลังขึ้นมาพลุ่ง ๆ (เหลือบเห็นหมวกของดาวเรือง) อ้อ— อ้อ— น้อง พี่ลืมบอกน้องไปว่าพี่มีของขวัญให้น้องอีกอย่างหนึ่ง

ครุณี — แหม! คุณพี่คะ หมวกนี่ก็สวย

(หยิบหมวกและหยิบเงินออกจากหมวก) แล้วเงินนี่สำหรับน้องด้วยรึคะ? (ชูเงิน)

เพื่อง — เปล่า! (แย่งเงินมา) เงินนั่นของพี่ พี่ส่งไปให้ห้างค่าหมวก — แต่ห้างเขากลับส่งคืนมา เมื่ออยากคืนเราก็ไม่ขัด (เอาเงินใส่กะเป๋า ขณะที่ดรุณีใส่หมวก)

ดรุณี — สงสัยนัก! ถ้าคุณพ่อเห็นน้องใส่หมวกใบนี้ จะว่ายังไงนะ?

เพื่อง — อ่อ — ไม่ต้องสงสัยดอกน้อง ท่านไม่เห็นหรอก ไปซิน้องเร็วๆ เข้า (จับมือดรุณีแล้วดึงไปทางประตูทางเข้า)

ดรุณี — ตายจริงคุณพี่ — น้องจะไปยังงี้ยังไงได้

(กะดิ่งหน้าบ้านดัง)

— แน่ะ — นั่นคงเย็นโทรเลขตอบของเราแน่ (ดรุณีออกประตูไป)

(ดาวเรืองเข้ามาจากห้องนอน)

ดาวเรือง — คุณคะ! นั่นเสียงใครมาที่ประตูบ้านไม่ใช่รึคะ?

เพื่อง — อ่อ! ย่ะ ย่ะ! ไม่มีเรื่องอะไรหรอก — อีตาบ้าอะไรคนหนึ่งก็ไม่รู้ มาคุยเรื่องสุนัข — ฉันไล่ไปแล้ว หล่อนอย่าเย็นห่วงเลย

ดาวเรือง — แกต้องการอะไรนะ?

เพื่อง — อ่อ! แกต้องการจะขายจักรเย็บผ้า

ดาวเรือง — อะไรถึงมาดึกดื่นอย่างนี้ล่ะ?

เพื่อง — แกถ้าจะรู้ว่าฉันนอนดึก

(ดาวเรืองเข้าห้องนอน)

ดรุณี — (ตะโกนข้างใน) คุณพี่คะ — คุณพี่! คุณแม่มา!

เพื่อง — แกจะมาหาเปรตอะไรที่นี่!

(คุณนายเพิ่งหิวกะเป๋าเดินทางเข้ามา ดรุณีตามเข้า)

เพิ่ง — ไง! พ่อเพื่อง

เพื่อง — นี่คุณแม่มาทำไมนี่นะ?

เพิ่ง — พ่อเพื่องไม่ดีใจรึที่แม่อุตส่าห์มา? (เอากะเป๋าวางยนเก้าอี้)

เพื่อง — ให้ลาก ____

เพิ่ง — ว่าอะไรนะ?

เพื่อง — เปล่า! ผมว่าดีใจแทบลากเลือดหัวใจแม่รีบวดร้าว เมื่อคิดถึง

ว่าหนูน้อย ๆ ของแม่ ต้องจากไปอยู่คนเดียว

เพ่อง — อ้อ คนเดียว ! แล้วผมน่ะไม่นับงั้นรึ ? ความจริงเราไม่ได้อยู่คนเดียวอย่างคุณแม่เข้าใจหรอก (ยื่นมือไปรับครุณี แต่ครุณีกลับไปหาแม่)

ครุณี — คุณแม่คะ ! คุณแม่ !

เพ่อง — เอ๊ะ ! นี่ออกจะเกินไปเสียแล้ว

เพิ้ง — สำหรับดวงใจแม่แล้ว ไม่มีอะไรที่จะเกินไป ไม่มีใครรู้เลยว่าแม่จะมานี่ เออ ! พ่อเพ่อง เธอช่างทำทิ้งโทรเลขไว้ให้แม่เห็น เพื่อจะให้แม่ตามมาถูก แม่รู้แล้วว่าเธอต้องการให้แม่มามากกว่าพ่อ พอแม่รู้ แม่ก็ค่อย ๆ ด้อม (เสียงสูง) ด้อม ด้อม ด้อม —

เพ่อง — จุ๊ จุ๊ ! อย่าพูดดังนัก

ครุณี — ค่ะ ! มีคนเจ็บเป็นกาฬโรคอยู่ข้างล่าง

เพิ้ง — อะไร ? กาฬโรคหรือ ?

เพ่อง — ครับ ! มันติดต่อง่ายที่สุด เราต้องย้ายบ้านเดี๋ยวนี้

เพิ้ง — จะต้องย้ายรึ ?

เพ่อง — ครับ ! ย้าย ! ไปอยู่โฮเต็ลหรือที่พักคนเดินทาง หรือที่ไหนก็ได้ — แต่ต้องย้ายแน่

เพิ้ง — อ้อ ! ไม่ต้องย้ายหรอก แม่อยู่นี่แล้ว ไม่ต้องกลัวตัวเยิมชะนิดใดหมด อ้ายยานั่นหนูลืมใส่หีบมา — แต่แม่เอาตามมาด้วยแล้ว (ยิ้มแฉ่ง)

ครุณี — ยาอะไรคะ คุณแม่ ?

เพิ้ง — (ไปที่กะเป๋าเดินทาง) อ้ายยาที่แม่ผะสมไว้ สำหรับเรือนหอของหนูไงล่ะ (เปิดกะเป๋า) ควรจะมีติดตัวเสมอ เพราะไม่รู้ว่าเมื่อไรจะเกิดโรคระบาดขึ้น (หยิบเอากะป๋องยาออกมา) นี่ไงล่ะ !

เพ่อง — นั่นมันอะไรกัน นั่นน่ะ ?

เพิ้ง — (ถือไปหาเพ่อง) นี่น่ะหรือ ? คือยาน้ำสีเขียว ของท่านพระครูเขียววัดป่าช้าง รินทิ้งไว้ถ้วยตะไลเดียวเท่านั้น ตัวเยิมภายในระยะห้าสิบวาตายหมด (เปิดจุกใต้จมูกเพ่อง)

เพ็ง – ไอ๊ย่า! อย่าว่าแต่ตัวเยิมเลย ช้างก็ตาย (แย่งเอากะป๋องมายีดเสีย)

เพ็ง – งั้นเราริบจัดการราคยาเถอะ แต่เอ้อ! หนู – ลูกจะให้แม่นอนห้องไหนล่ะลูก ห้องนี้เหลอ? (ตรงไปห้องนอน)

เพ็ง – (ไปดึงแขนไว้) ไม่ได้หรอกครับ ห้องนั้นเย็นห้องอยู่เหนือคนเจ็บพอดี แหม! ตัวกาฟันไต่ขึ้นมาตามฝาเย็นฝูง ๆ เทียว

ดรุณี – (ไปทางประตูขวา) คุณแม่คะ! ทางนี้แน่ะค่ะ มีห้องว่าง (ออกไปทางขวา)

เพ็ง – (ไปทางประตูขวา) แล้วก็พ่อเพ็งเอายานั้นรินใส่แก้วทิ้งไว้ในห้องนะ มีชีวิตอะไรมันประหารหมด (ออกไปทางขวา)

เพ็ง – ขอให้มันจริงอย่างว่าเถิด! (เพ็งค่อย ๆ คลานเข้าไปทางประตูขวา เปิดฝากะป๋องแล้วเอาเข้าไปวางในประตูแล้วปิด – และ

เพ็ง – อยากรู้นักว่าท่านชอบเผาวัดไหนแน่ (เพ็งนับห้องต่าง ๆ ห้องว่างนี่ – ห้องนอนนี่ – ห้องน้ำนี่ – แล้วเดินไปเปิดห้องพัสดุ)

เพ็ง – ห้องนี้ยังซ่อนได้อีกหนึ่งคน (เอาชอกมากากะบาดไว้)

(ดรุณีเข้ามาทางขวา)

ดรุณี – คุณพี่คะ ขอกะเบ้าของคุณแม่เถอะ ท่านจะนอนแล้ว

เพ็ง – ได้ซีน้อง (ดรุณีกลับออกไป – เพ็งต่อ) ทำไมคืนนี้จะให้ดรุณีนอนกับแม่ได้นะ? เขาว่าขุนช้างกว่าจะได้เข้าหอก็แสนที่จะลำยากลำบน แต่อยากรู้นักว่าจะลำยากกว่าเราไหมนะ? (เดินส่ันหัวไปหิ้วกะเบ้าออกไปทางขวา)

(เสียงชวนข้างในทางขวา)

ชวน – แม่ดาวเรืองยะ แม่ดาวเรือง – ฉันขอกล่าวเย็นกลอนหน่อยเถอะว่า (เดินเข้ามาทางขวา) เมื่อมิทุกข์ทุกใจจิงใคร่ทุกข์ –

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร ประเทศไทยเขษมสรณ์

ชื่อโง่ ๆ เช่นนั้นด้วย

เพื่อง — แปลง่ายนิดเดียวละครับ คุณแม่พี่แกโกหก

เพ้ง — แม่ก็ออกจะเชื่อ ๆ เช่นนั้น

เพื่อง — ผมไม่ได้หมายความถึงคุณพ่อนะครับ ผมว่าผู้จัดการต่างหาก — แต่เดี๋ยวก่อน — คุณแม่โทรศัพท์ไปอ้ายโฮเต็ลหลาย ๆ ชั้นอันไหน ?

เพ้ง — ก็อ้ายอันที่มีเจ็ดชั้นน่ะ

เพื่อง — นึกแล้วเชียว — คุณพ่อท่านไม่อยู่หรอกครับที่เจ็ดชั้น มันสูงไม่พอกับท่าน ท่านไปอยู่ที่เก้าชั้นเสมอ

เพ้ง — แหม ! โล่งใจที่พ่อเพื่องช่วยบอกให้ แม่เกือบจะสงสัยเสียแล้ว

(ชะยากะหืดกะหอบเข้ามาทางขวา)

ชะยา — คุณเพื่องคะ ดิฉันลืมลูกไม้เสียได้ (ไปที่โต๊ะแล้วเลือกเอา)

เพื่อง — ได้ — เมื่อต้องการลูกหมายก็ได้

เพ้ง — นั่นใคร นั่นน่ะ ?

เพื่อง — (ดึงแขนเพ้งไปข้างขวา) ผม

จะเล่าเรื่องให้ฟัง — คือเอ้อ ! — เขาเป็นลูกความของผมเอง และเขามาหาแล้วลืมเอาหมายยึดตัวไป — หมายที่จะไปยึดตัวผัวเรื่องพ่องอย่างไงล่ะ คุณแม่อย่าเอะอะไปนะ เขาอาย — คิดดูซิว่าผัวทิ้งลูกไว้ให้หกคนแล้วเหลือเผื่อไว้ให้อันเดียว (ไปหาชะยา) นี่แน่คุณ — เมื่อกันลูกหมายได้แล้วก็รีบไปเร็ว ๆ นะจะได้ยึดตัวคุณชวนทันพรุ่งนี้มาใหม่เถอะ จะหาลูกหมายไว้ให้อีกมาก ๆ (ขับแขนพาดันไปทางประตูซ้าย แล้วออกไปทั้งสองคน)

(ดรุณีเข้ามาทางขวา)

ดรุณี — คุณแม่คะ หนูเอาของออกจากหีบเสร็จแล้ว เอ๊ะ ! นี่พี่เพื่องอยู่ไหนล่ะคะ ?

เพ้ง — อ๋อ ! เขาไปส่งลูกความ

ดรุณี — อะไร ! ลูกความทำไมมาหาค่ำคืนป่านนี้

เพ้ง — ถูกแล้ว — ลูกความ ! แหมน่าสงสาร เขามีลูกหกคน และ

เบี้ยอันเดียว เขามาเอาหมาย ดาวเรือง — เขามาทำอะไรอยู่ที่นี่ ?
แต่แน่ะหนู ! — แม่พึ่งรู้ว่าแม่ เพื่อง — ทำอะไรก็ไม่ทราบ
โทรศัพท์ไปผิดชั้น เดียวแม่ ดาวเรือง — และดิฉันเห็นมีกะเป๋าของใครไม่
ะโทรศัพท์ไปให้ถูกชั้น คืออ้าย ทราบ มาอยู่ในห้องนอนสองใบ
เก้าชั้นน่ะ เพื่อง — นี่แม่ดาวเรืองเชื่อแน่ละว่านี่เป็น
ครุณี — เอาซิคะ — ทำอย่างไรเสีย ก็คง บ้านของหล่อน ?
พบที่นั่น — หนูจะต้องไปอาบน้ำละ ดาวเรือง — แล้วกัน งั้นดิฉันก็ละเมอละซิ !
เพิ้ง — ะอาบก็ไปอาบซิ แต่อย่าอาบ แน่ะ ! คุณช่วยไปดึงตัวยายนั่น
นานนักล่ะ แกออกมาจากห้องนั้นทีเถอะ
(ครุณีเข้าห้องน้ำ ปิดประตู เพื่อง — ได้ซิ ! ได้ซิ ! แต่อ้อ ! เจ้าแก่ม
ปั๋ง เพิ้งออกไปทางขวา ปิด เอาจดหมายถึงหล่อนมาทิ้งไว้
ประตูปั๋ง ดาวเรืองเข้ามาจาก ยนโต๊ะนั่นแน่ะย่ะ — เดี๋ยวฉันจะไป
ห้องนอน ปิดประตูปั๋ง แล้วเพื่อง เอายายนั่นออกมาให้ได้ อย่า
เข้ามาทางซ้าย) เย็นทุกข์เลย
ดาวเรือง — (ยืนอยู่หน้าประตูห้องนอน) ดาวเรือง — เดี๋ยวก่อน คุณเพื่อง — นี่เรือง
คุณเพื่องคะ ! นี่บ้านนี้มันเย็น สำคัญ — นี่จดหมายของตัวเจ้า
อะไรไปนี่น่ะ ? แก่มเอง (อ่าน) “คุณที่นับถือ
เพื่อง — (ตัวสั่นเดินมากลาง) ก็ไม่ ผมรู้สึกไม่สบายใจมาก จึง
ทราบย่ะ ! ก็ดูมันเหมือนเก่า ต้องขอสารภาพโทษว่า ในขณะ
ดาวเรือง — (ไปกลาง) เหมือนอะไร ? ที่คุณไม่อยู่ แม่จันทร์เขาได้
ดิฉันเห็นผู้หญิงเดินเข้าไปในห้อง ตกลง เอาบ้านนี้ให้คู่ข่าวสาวคู่
นั้นคนหนึ่ง ดูเหมือนเคยเห็นๆ หนึ่งเช่า และเขาพึ่งแต่งงาน
หน้าด้วย กันมาใหม่ๆ จากอยุธยา — แต่
เพื่อง — ฉันเองก็รู้สึกว่าเห็นเงาๆ ข่าวที่นับถือ — แก่ม — ชอบแก่ม ”

อ้อ – ที่นี่กหน้ายายคนนั้นออก แล้ว แกคือแม่ยายของคุณพุ้ง จริงไหมล่ะ ?

เพื่อง – จริง ! จริง ! ประหลาดจัง ทำไมแกจึงมาอยู่ที่นี่นะ ?

ดาวเรือง – ถ้ายังงั้น คุณพุ้งกับเจ้าสาวก็คงอยู่ที่นี่ด้วย

เพื่อง – เออ ! จริงซี

ดาวเรือง – งั้นเขาคงอยู่ในห้องน้ำทั้งคู่

เพื่อง – จริงน่ะแหละ สงสัยอยู่แล้วว่าเขาไปข้างไหน

ดาวเรือง – ดูเหมือนดิฉันได้ยินเสียงในห้องน้ำ เดี๋ยวต้องแอบมองดูหน่อย (ย่องไปมองทางรูกุญแจ)

เพื่อง – นี่นี่ ! หล่อน อย่า เข้าไป นะ สงสารพุ้งเขามั่งซี

ดาวเรือง – (หันมาหาเพื่อง) เห็นแต่เจ้าสาว ไม่เห็นคุณพุ้ง

เพื่อง – สันเคราะห์ไปที

ดาวเรือง – เจ้าหล่อนกำลังเช็ดตัวเทียว

เพื่อง – งั้นรึ ?_(เดินจะไปแอบมองบ้าง)

ดาวเรือง – คุณเพื่อง _ (ไปดึงกลับ) คุณลืมตัวเสียแล้ว รู้ไหมว่าเย็นเมียของเพื่อน

เพื่อง – จริงซี ! ยังงั้นก็ใช้ไม่ได้ ! แล้วนี่หล่อนจะทำยังไงต่อไป ?

ดาวเรือง – (ไปที่เก้าอี้นวม) ดิฉันคิดว่า_ดิฉันจะต้องทำใจป้ำ _ จะไล่เขาไปอย่างไรได้ _ เพราะมันไม่ใช่ความผิดของเขา เอาเถอะ ! คืนนี้ดิฉัน จะนอน บนเก้าอี้นวม นี่แหละ

เพื่อง – (ไปกลาง) หล่อนช่างใจดีมาก แต่ถ้าหล่อนจะใจดีมากกว่านี้อีก ถ้าหล่อนไปพักเสียที่โฮเต็ล คืนนี้

ดาวเรือง – อะไร ? จะไปดึก ๆ ยังงั้นรึคะ ?

(เสียงเคาะที่ประตู)

(ประตูห้องน้ำเปิด _ เวลานี้ทั้งสองคนนั่งบนเก้าอี้นวม ดรุณีเข้ามา แต่ไม่แลเห็น เพื่อง และดาวเรือง)

เพื่อง – ระวัง _ เจ้าสาวออกแล้ว (ดึงดาวเรืองให้หมอบลง)

ดรุณี – นั่น คงเย็นกะเบ้าที่หาย มาแล้ว

(ออกไปประตูซ้าย)

ดาวเรือง – (ลุกขึ้นยืน) แหมดูซี ! เห็นไหมล่ะ ! หน้าด้าน เอาเสื่ออายน้ำของดิฉันไปใส่ได้ ดิฉัน

ไม่ยอมละ

เพื่อง — (ตาม) แต่หล่อนคิดบ้างซิว่าวันนี้เย็นคืนวิวาห์ของเจ้าหล่อน พุ่ง ถ้าเจ้าหล่อนอยากโก้ก็ยอมให้โก้เสียหน่อยก็แล้วกัน

ดาวเรือง — (หันกลับมาหาเพื่อง) จริงนะ! แล้วคุณพุ่งแกคงตกใจมาก เมื่อรู้ว่าแกมาเลือกเอาบ้านของดิฉันเป็นเรือนหอ

เพื่อง — แน่นอนเทียว! คงขันมาก

ดรุณี — (เสียงข้างในประตูซ้าย) ตายตาย! คุณพุ่งมาเดี๋ยวเห็นเข้ายังไงหรอก

(ดรุณีวิ่งเข้ามาจากประตูซ้าย เข้าห้องนอนแล้วปิดประตู พุ่ง พุ่งเข้าแต่งตัวหรูติดช่อดอกไม้ เข้ามา)

พุ่ง — แต่ฉันเห็นแล้วละย่ะ (เห็นเพื่อง) แน่เพื่อง — กันได้ข่าวว่าคุณนายเพิ่ง — (เห็นดาวเรือง) อ้าว — แม่ดาวเรือง!

ดาวเรือง — (กับเพื่อง) เห็นไหมล่ะคะ ว่าคงจะตกใจ? แน่ะ คุณพุ่ง — คุณเห็นจะไม่ทราบกะมังว่าเรือนหอของคุณนี่น่ะ คือบ้านของดิฉันเอง

พุ่ง — อะไรนะ เรือนหอของฉัน?

(เพื่องเอามือทิ่งอาณัติสัญญาณกับพุ่ง พอดาวเรืองเหลียวมาทางเพื่อง พุ่งทำอาณัติสัญญาณให้เพื่อง กลับกันไปมาเช่นนี้ประมาณ ๓ ครั้งในระหว่างการสนทนานี้)

เพื่อง — ก็นางจันทร์ ย่าวแม่ดาวเรืองมันให้แกเช่าบ้านนี้ยังไงล่ะ

พุ่ง — อะไรนะ ให้กันเช่า?

ดาวเรือง — ค่ะ! ให้คุณและภรรยาของคุณเช่า — ภรรยาของคุณก็ช่างขี้อายขี้อาย จนชั้นผัวจะเห็นตัวอยู่ในเสื้อคลุมอาบน้ำก็ไม่ได้

เพื่อง — จริงนะ เมียของแกน่ะ ช่างขี้อายจัง และแน่ะ! แกรู้ไหมว่าแม่ดาวเรืองเขาจะใจน้ำ และจะไม่ไล่แกให้ไปอยู่ที่อื่นอีก

พุ่ง — อะไรจะไล่กันไปอยู่ที่อื่น?

เพื่อง — เขาจะไม่ไล่หรอก

ดาวเรือง — ไม่ไล่หรอกค่ะ ดิฉันจะให้คุณอยู่ในห้องดิฉัน

พุ้ง — (สะดุ้ง) อ้อ—เอ้อ—งั้นรึยะ?

เพื่อง — บ้าจริง ๆ เทียวแก—ขอบใจซิ ขอบใจซิ (ขยับไปทางเก้าอี้นวม)

พุ้ง — (ไปหาดาวเรือง) ย่ะ! ขอบใจมาก—ฉันเอ้อ—ถ้าไม่ได้หล่อนก็หมดท่า

ดาวเรือง — เอาเถอะค่ะ คุณพุ้ง ไปเถอะค่ะ เดี๋ยวจะหาว่าเราแกล้งหน่วงไว้ (ขยับไปทางซ้าย)

พุ้ง — (ไปประตขวา) นี่หมายความถึงกันรึนี่น่ะ? แล้ว—แล้วกันทำยังไงล่ะทีนี้

เพื่อง — แกน่ะหัวมันทึบนักเถอะไป ไปสระเสียทีเถอะไป

พุ้ง — คิเหมือนกัน กันไม่ได้สระมานานแล้ว (ตรงรี่ไปทางประตูห้องนอน)

เพื่อง — (วิ่งตามไปขัดไว้) เฮ้ย! ไม่ใช่ห้องนั้น! ไม่ใช่ห้องนั้น!

ดาวเรือง — ทำไม! ห้องของเขา เขาจะเข้าไม่ได้รึ?

เพื่อง — ก็เขาบอกว่าเขาจะไปสระหัวต่างหาก (ขัดพุ้งดันเข้าห้องน้ำไป)

นี่ ห้องนี้—ห้องนี้—สระหัวละก็อย่าลืมถอดหมวกล่ะ (กลับมากลาง) เจ้าข้านี่มันมาทำไมกันก็ไม่รู้

ดาวเรือง — พิลึกจริง จะให้เมียเขาอยู่หอหนึ่ง แล้วผัวอยู่อีกหอหนึ่งยังงั้นเหลอ?

เพื่อง — เปล่า! ฉันไม่ได้หมายความยังงั้นหรอก

ดาวเรือง — (ไปหาเพื่อง) วันนี้ออกจะมีคนกวนเรามากนะคะ?

เพื่อง — ย่ะ! ออกจะมากสักหน่อย (พากันเดินไปที่เก้าอี้นวม)

ดาวเรือง — น่าเสียดายจริง เพราะคุณรีตั้งใจจะมาพบดิฉันคนเดียวเท่านั้น แต่ไม่เย็นไรหรอกค่ะ เวลานี้เราก็อยู่ด้วยกันแล้ว ชื่นใจที่คุณมาอยู่ด้วย

เพิ้ง — (เรียกข้างในโรง) ครุณิ—ครุณิ

เพื่อง — แน่ะ—เสียงแม่ยาย

(เพื่องดึงดาวเรืองให้หมอบลงบนเก้าอี้นวม แล้วเอาผ้าคลุมส่วนตัวเองนั้นหลบลงไปใต้มุม

เก้าอี้ทางประตูขวา_เพิ้งเข้ามา)

เพิ้ง _ ครุณี ครุณี! (แล้ววิ่งไปจะเข้าประตูห้องน้ำ ประตูปิด ดึงไม่ออก ก้มลงมองดูที่รูกุญแจย้ายตัวไปมา เพื่อให้เห็นถนัดแล้วถอยออกมาทำหน้าพิศวง)

เพิ้ง _ โอย! ขอโทษเถอะค่ะ (มองเห็นดาวเรืองบนเก้าอี้นวมนึกว่าครุณี แล้วเกเดิรไปมากลางห้อง กะวนกะวาย) แน่ะ! หนูอยู่นั่นเอง หนู_แม่จะต้องริบไปแล้ว_แม่เย็นทุกข์เรื่องพ่อของหนู_แม่ได้โทรศัพท์ไปที่เก้าอี้นั้นแล้ว เขาบอกว่าไม่เคยรู้จักหลวงนารถฯเลย_แม่เชื่อว่าแกคงจะไปติดอยู่กับนางดาวเรืองตัวร้ายนั่นเย็นแน่ แม่จะไปตรวจดูทุกๆชั้นในกรุงเทพฯ จะต้องหาตัวให้ได้

(เพิ้งออกไปทางซ้าย)

ดาวเรือง _ (ลุกขึ้น) เรื่องอะไรยายนั่นแกถึงมาเรียกดิฉันว่าอีตัวร้าย _แล้วทำไมหาว่าผัวของแกมาติดดิฉัน หลวงนารถฯผัวแก ดิฉันก็ไม่รู้จัก ไม่ได้_ต้องไปเรียกมาถามให้รู้เรื่อง (ขยับจะไปตาม)

เพื่อง _ (ดึงไว้) อย่า_อย่าเลยนะเรื่อง มันก็แก่มแข้งอยู่แล้ว หล่อนไม่คิดบ้างริว่าชายทุกๆคนที่เห็นหล่อนก็พากันหลงรักหล่อน เพราะฉะนั้นภรรยาทุกๆคนในกรุงสยามจึงพากันหึงหล่อน คุณเห็นเช่นนั้นริคะ?

เพื่อง _ ไม่เห็นละย่ะ ฉันรู้แน่เทียวละตามบ้านนอกทุกๆครัวเรือนเทียวละย่ะ พอผัวบอกว่าต้องมาธุระที่กรุงเทพฯละก็เย็นต้องสงสัยว่ามาติดหล่อนเสมอเทียว แล้วกลับบ้านก็ทะเลาะกันยกใหญ่

ดาวเรือง _ ดิฉันช่างไม่ทราบเรื่องนี่เลย รู้สึกเสียใจที่ทำให้ผัวเมียต่างๆต้องทะเลาะเบาะแว้งกัน แต่คิดอีกทีก็น่าภูมิใจ เอาเถอะ! ไว้แกกลับมาดิฉันจะต้องอธิบายให้แกเข้าใจ ออกจะไม่ดีที่เขาทะเลาะกันเช่นนี้เสมอ ดิฉัน

หนังสือพิมพ์ ของ ไทยเขษม

เห็นจะต้องแจ้งความในหนังสือพิมพ์เพื่อตัดทเสียทีนะคะ ว่าดิฉันได้ตกลงมั่นกับเธอแล้ว

เพื่อง — อย่า — อย่าเพ่อทำเช่นนั้นเลยย่ะ ให้ข่าวมันค่อย ๆ รั่วออกไปดีกว่า

ดาวเรือง — งั้นก็ตามใจเถอะค่ะ เดี๋ยว! ดิฉันจะต้องโทรศัพท์ถามคุณชวนเสียหน่อยว่า ดิฉันโดนคนตายพุ้งจริงหรือไม่จริง

(ดาวเรืองออกไปทางประตูขวา)

เสียงพุ้งร้องในห้องน้ำ — โอ้ว่าเจ้าสาลิกาแก้วเสียงแจ่วแจ้วจับใจ อยู่ในห้องฯลฯ

เพื่อง — (ไปที่ประตูห้องน้ำ) พุ้ง! พุ้ง! เร็วเข้า!

(พุ้งเข้ามาแต่เสื้อชั้นใน — หัวยุ่ง — มีผ้าเช็ดตัวพันคอ — พลางหวีผม)

พุ้ง — ทำไมกันอีกล่ะ?

เพื่อง — นั่นแกเข้าไปทำไมนั่นน่ะ?

พุ้ง — อ้าว! ก็แกบอกให้กันสระหัวกันก็สระน่ะซี

เพื่อง — แกมันโง่จริงจริ๊ง — กันว่าเย็นการเปรียบเทียบเท่านั้น และเอาเย็นจริง ๆ ได้ แล้วทำไมแกต้องพันคอด้วยล่ะ? — เอ้า — เอาเสื้อนี่ใส่เสียเร็ว (ช่วยเอาเสื้อนอกใส่ทับผ้าเช็ดตัวลงไป) แกต้องแต่งตัวสุภาพหน่อยซีน่า — แน่ะ! แกต้องช่วยกันหน่อยรู้ไหมล่ะ?

พุ้ง — (พลางหวีผม) ก็กันกำลังช่วยแกอยู่เห็นไหมล่ะ แกบอกให้กันสระหัวกันก็สระ นี่จะให้กันทำอะไรอีกล่ะ?

เพื่อง — นี่แกอย่าหวีมากนักซี เดี๋ยวสมองที่แกมีอยู่นิดหน่อย จะติดหวีไปหมด นี่คอยพ่งทางนี้ — คือแกต้องแยกแม่ดรุณีและแม่ดาวเรือง อย่าให้พบกันได้ ขณะที่กันออกไปข้างนอก

พุ้ง — อะไรนะ? แกจะให้กันคนเดียวอยู่โต้กับผู้หญิงสองคนยังงั้นรึ?

เพื่อง — ต้องทำเช่นนั้น เย็นหนทางเดียวเท่านั้น ที่จะแยกแม่ดาวเรืองไปเสียจากที่นี่ได้ (หยิบหมวกของดาวเรืองที่วางอยู่บนโต๊ะ

ข้างเก้าอี้นวม)

พุ้ง — มันออกจะเย็นทางอ้อมอยู่นา ทำไมไม่แยกแม่ครุณีไปเสียล่ะ ?

เพื่อง — กันได้พยายามแล้วตลอดเวลา แต่เจ้าหล่อนไม่ยอมไป เรื่องมันก็จะต้องอย่างนี้ — คือแม่ดาวเรื่องหล่อนเข้าใจว่าหล่อนเอาเรือไปชนคนเข้าในขณะที่มาจากอยุธยา ความจริงน่ะหล่อนชนลูกมะพร้าวห้าว แต่เราต้องให้เจ้าหล่อนเข้าใจว่าเย็นคน กันจะไปแจ้งความโรงพักหลอกให้ตำรวจมาจับตัวแม่ดาวเรื่องไปเสีย (ขยับไปทางประตูขวา)

พุ้ง — แต่แน่ะเพื่อง ! ถ้าแม่ครุณีถามถึงแกจะให้กันบอกว่าแกไปไหนล่ะ ?

เพื่อง — (กลับมากลาง) ก็บอกว่าคุณแม่โทรศัพท์มาจากเก้าชั้น —ให้กันไปที่เก้าชั้น เพราะท่านไปอยู่ที่เก้าชั้นแล้ว เพื่อจะไปค้นคุณพ่อ เพราะคุณพ่อไปที่เก้าชั้น เพื่อจะไปดูเก้าชั้น ไปละ — เดี๋ยวกลับ (หยิบหมวกแล้วขยับไปทางประตูซ้าย)

พุ้ง — เดี๋ยวก่อน — แก — อีกอย่างหนึ่ง กันอยากเข้าใจแน่ว่า กันเย็นผัวแม่ครุณีหรือเปล่า ?

เพื่อง — เออเย็น — แต่ยังๆ นะ (ออกไปทางซ้าย)

พุ้ง — งั้นตกลง (เต้นรำรอบๆ ห้องแล้วร้องเพลงทำนองฝรั่ง) "เราเย็นผัวของครุณี — ครุณี — ครุณี เราเย็นผัวของครุณี — แต่ต้องยั้งยั้ง"

(ดาวเรื่องเข้ามาทางขวา)

ดาวเรื่อง — ฮะฮะ ! คุณพุ้ง แต่งงานแล้วชักครึ้มนะคุณ

พุ้ง — ย่ะ ! ครึ้ม (ร้องต่อ) "เราเย็นผัวของครุณี — ครุณี — ครุณี เราเย็นผัวของครุณี — แต่ต้องยั้งยั้ง (เต้นรอบๆ)

ดาวเรื่อง — ไม่ต้องประกาศหรอกค่ะ เรารู้แล้ว แต่นี่คุณเพื่องไปไหนล่ะคะนี่น่ะ ?

พุ้ง — (มาข้างโต๊ะ) เพื่องรึ ? อ๋อ — เอ้อ — อ้า — อ้อ ! เขาไปโรงพัก

อ้าว! นี่ไปไหนกันหมดล่า?

(ชะยาเข้ามา)

ชะยา – ไม่ยักมีใครอยู่ – อ้ายเรานี่กว่าแม่ดาวเรื่อง คงจะเย็นห่วง คอยฟังข่าว

ชวน – เขาแปลก ๆ ยังงี้เสมอแหละ – กะต๊อ ริอ้น ส่ง เราไปถึงเมืองนนท์ เพื่อให้รู้แน่ว่าเราชนคนหรือชนขอนไม้แน่ ไพล่เย็นลูกมะพร้าวห้าวไปได้ – กินหู้หมด – แต่ทำไมไม่ยักอยู่คอยฟังข่าว – แต่โอ! ถึงเขาไม่อยู่ กับเข้าเก๊กยังอยู่ก็ใช้ได้

ชะยา – แต่ดูซิ แกฉันเสียก่อนแล้วและไม่ได้ฉันคนเดียวด้วย

(ทั้งสองนั่งลงกินอาหารและดื่มเหล้า – ชวนนั่งที่หัวโต๊ะ ชะยานั่งทางซ้าย)

ชวน – จริงซิ! ไม่ได้กินคนเดียว คงเย็นพ่อหนูแดงแก่ของเขานั่นเองมากินด้วย แล้วก็คงพากันไปเที่ยวแล้ว

(เพื่องเข้ามาทางขวา)

ชะยา – แน่! คุณเพื่อง! นี่มาอยู่นี่ทำไม นี่น่ะ? ดิฉันคิดว่าคุณยังอยู่ในกรุงเก่าอีก

เพื่อง – ย่ะ – ย่ะ – ฉันยังอยู่กรุงเก่า – แต่ – เอ้อ – ฉัน – เอ้อ – มา – –

ชวน – คุณได้รับเชิญให้มารับประทานสับเปอร์ด้วยซิ

เพื่อง – เปล่า – ฉัน – เอ้อ – แวะมาเยี่ยมแม่ดาวเรื่องหน่อย

ชะยา – ก็นี่เขาไปไหนล่ะ? หรือเข้าใจว่าชนคนตายแล้ว เลยหนีเตลิดเปิดเปิงเที่ยว

เพื่อง – ถูกแล้ว – ถูกแล้ว – แหม! หล่อนทายถูกเปิงเที่ยว แม่ดาวเรื่องกำลังซ่อนตัวเวลานี้

ชะยา – โอย! ไม่จำเย็นต้องซ่อนแล้ว แกไม่ได้ชนคนหรอก แกชนแต่ลูกมะพร้าว นี่เขาซ่อนอยู่ที่ไหนล่ะ?

(แจ่มออกทางซ้าย และมีจดหมายในมือ)

เพื่อง – ไว้เย็นพนักงานของฉันเอง ฉันจะบอกเขาให้

แจ่ม – จดหมายถึงคุณดาวเรื่องครับ

ชะยา – โอย! ฉันไม่คอยใครละ ลงมือ

กินเถอะ_ไก่นี่อร่อยทั้ง

เพื่อง _ แต่แน่ะ_(ไปที่หัวโต๊ะ) แกกินไม่ได้หรอก

ชวน _ เย็น ยังไงไปถึง ๆ ก็กินไม่ได้ ?

เอาเถอะ ! ถึงแม้ว่าพ่อหนูแดงนั้นแกเย็นคนเสียเงินก็จริง แต่กับเข้าเหล่านี้ผมเย็นคนสั่งเองนี่นา

เพื่อง _ อ๋อ ! เมื่อแกอยากกินก็ได้ แต่จะขอบอกให้ทราบไว้ว่า ยายเขียว แก เจ็บ หนัก อยู่ ข้าง ล่าง หมอให้คนขึ้นมาบอกเมื่อตะกี้เองว่า ถ้าทำเสียงหนวกหู แกอาจขาดใจได้

ชะยา _ (ลุกขึ้นไปหาเพื่อง) แกเจ็บเย็นอะไรนะ ?

เพื่อง _ เย็นเรคโปล๊ก_เอ๊ยโรคเปล๊ก ! กาฟโรค !

ชะยา _ (หน้าตื่น) โอ๋ยโย๋ ! ไม่เอาแล้ว ฉันไปละ ! คุณชวนมาไปเถอะ_ไปบ้านคุณก็แล้วกัน แล้วเอาอ้ายพวกนี้ติดมือไปด้วย _เอาฉันได้ไก่แล้ว

ชวน _ งั้นฉันจะเอาเหล้าไปเอง

ชะยา _ เอ๊า ! เอาเย็ดย่างไปด้วย

เพื่อง _ จะเอาอะไรไป ก็เอาไปให้พอใจเถอะ แล้วก็เอาตัวของตัวไปเสียด้วยก็แล้วกัน แต่ระวังอย่าเดิรให้ดังอย่างนี้นะ (กะทืบเท้าโครม ๆ) จำไว้ เพราะกาฟเย็นโรค

ชวนและชะยา _ จุ๊ ! จุ๊ ! (ขยับจะออกไป)

ชะยา _ ลาก่อนละค่ะ คุณเพื่อง _ แล้วอย่าลืมบอก แม่ดาวเรือง เรืองลูกมะพร้าวนะ

(ชวนและชะยาออกไปทางซ้าย เพิ่งเข้ามาทางขวา)

เพิ่ง _ นี่พ่อเพื่อง ! _ นี่จะแปลว่ายังไงนี่น่ะ ?

เพื่อง _ ผมแปลไม่ออกหรอกครับ_ผมยังไม่ได้เรียน

เพิ่ง _ พึ่งซี ! แม่โทรศัพท์ไปที่โฮเต็ลหลาย ๆ ชั้นนั่นน่ะ_เพื่อจะบอกพ่อแม่หนูว่าแม่มาอยู่ที่นี่ เพราะคุณหลวงบอกว่าถ้ามากรุงเทพฯ ละก็เย็นค้างที่นั่นเสมอ แต่ผู้จัดการบอกว่าคนชื่อหลวงนารถบำเรอไม่มี และไม่เคยได้ยิน

ย่ะ เรื่องจะขับตัวเธอละซิ (ดื่มเหล้าที่อยู่บนโต๊ะ) เพื่อง

ดาวเรือง — ต๊าย! อะไรเรื่องขับดิฉัน?

พุ้ง — ย่ะ ย่ะ! เขาจะมาขับ แล้วเพื่องเขาไปกลบเกลื่อน (ดื่มอีกอั๊ก)

ดาวเรือง — แหมแกช่างแสนดี เรื่องถ้อยเรื่องความละก็ แกเก่งมาก ดิฉันรู้สึกเย็นใจเทียว อ้อนี่คุณเพื่องเล่าเรื่องเอ็กซิเดนให้พุ้งแล้วซิ

พุ้ง — ย่ะ! เพื่องกับฉันไม่มียัดยังอะไรกัน

ดาวเรือง — ไม่ทรายเลยว่าคุณทั้งสองสนิทกันถึงเพียงนั้น

พุ้ง — ถ้าไม่สนิทกันเขาจะขอให้ฉันเย็นย่าวนำรี?

ดาวเรือง — อะไรนะ? (หยุดคิด) อ๋อ! แกถ้าจะยอกคุณแล้วซิ เรื่องมันดิฉันแล้ว

พุ้ง — ย่ะ ย่ะ ย่ะ — เอ้อ! เขาโซคดีมาก

ดาวเรือง — นี่แน่ะ คุณพุ้ง ดิฉันตรองแล้วเห็นว่าดิฉันกับคุณเพื่องไม่ได้พบปะกันเสียนาน และดิฉันมีเรื่องที่จะต้องพูดด้วยมากมาย และที่นี่มันออกจะยุ่งนักจริงไหมล่ะ?

พุ้ง — ย่ะ! ค่อนข้างจะเลอะเทอะอยู่สักหน่อย

ดาวเรือง — ดิฉันเชื่อแน่เทียวว่าคุณและภรรยาของคุณคงจะได้รับความสุขสบาย ถ้าคุณพาหล่อนไปอยู่บ้านของดิฉันอีกบ้านหนึ่งที่ถนนสาทร บ้านนั้นดีค่ะ — มีเครื่องเรือนเรียบร้อย ดิฉันพยายามจะให้เขาเช่า แต่ยังไม่มีคนเช่าบ้านนั้นสบายมากเทียว ไปนะคะที่นี่คุณเพื่องแกคงต้องการอยู่คุยกับดิฉัน

พุ้ง — ฉันทรายแล้วย่ะว่าเพื่องเขาอยากคุยด้วยจะตายไป

ดาวเรือง — ยังงั้นดิฉันจะไปบอกภรรยาเธอนะคะ (ขยับไปทางประตูห้องนอน)

พุ้ง — (ดึงกลับ) อย่าจ้ะ! อย่า! อย่าเลย!

ดาวเรือง — ดิฉันต้องบอกหล่อนเองค่ะ เพราะดิฉันเย็นคนจัดการ

พุ้ง — (ดึงดาวเรืองมากลาง) อย่า! ไม่ได้! หล่อนไม่รู้จักเมียฉัน

ดาวเรือง — ทำไมนะ? หล่อนทะเลิ้ยใจงั้นรึ?

พุ้ง — เรื่องมันยังงี้ — คือ หล่อน ยังไม่เคยต่อการที่ฉันเป็นสามีนัก

ดาวเรือง — อ๋อ! งั้นรึ! งั้นคุณก็ไปยอกพุ้งเองก็แล้วกัน ดิฉันจะไปตามเจ้าแม่ (ดาวเรืองออกไปทางซ้าย)

พุ้ง — เซ็กแน่! นี่เราจะทำอย่างไรล่ะ? แต่ยังไงมันก็ต้องทำ (ไปเคาะประตูห้องนอน) แม่ดาวเรือง —แม่ดาวเรือง— เอ๊ย—แม่ดรุณี —แม่ดรุณี

(ดรุณีเข้ามาแต่งตัวอย่างงาม)

ดรุณี — คุณเคาะประตูหรือคะ?

พุ้ง — ย่ะ—เอ๊ะ! นั่นแต่งตัวทำไมกัน?

ดรุณี — อ๋า! คุณคงจะนึกว่าดิฉันเห่อนะคะ แต่ความจริงอดลองใส่ไม่ได้ พี่เพื่องยังไม่เห็นชุดนี้หรอกค่ะ และอยากให้เห็นนักเหมาะกับดิฉันไหมคะ?

พุ้ง — แหม! สวยมากเทียวจ้ะ แต่เราไม่มีเวลาที่จะพูดกันถึงเรื่องนั้นแล้ว (จับแขนสั่น)

ดรุณี — เอ๊ะ! คุณหมายความว่าอะไร? และนั่นทำไมผมคุณเบี่ยกล่ะนั่นน่ะ?

พุ้ง — อ๋อ! ฉันสระผมย่ะ แต่เราไม่มีเวลาพูดถึงเรื่องนั้นอีกน่ะแหละ (สั่นแขนอีก)

ดรุณี — นี่คุณเป็นอะไรไปนี่น่ะ? และนี่พี่เพื่องอยู่ไหนล่ะ?

พุ้ง — (สั่นแขนดรุณี) เพื่องเขาสั่งให้ฉันบอกเธอว่าคุณแม่โทรศัพท์มาว่าต้องการพบด่วน

ดรุณี — เอ้อ! นี่คุณแม่ไม่อยู่ดอกหรือนี่

พุ้ง — (สั่นแขนดรุณีแรงขึ้น) เปล่า! ไม่อยู่ ท่านไปหาคุณพ่อเธอที่เก้าชั้น แต่เราไม่มีเวลาที่จะพูดถึงเรื่องนั้นแล้ว เราต้องไปจากที่นี่เดี๋ยวนี้แหละ (ดึงแขนมาทางซ้าย)

ดรุณี — (ไม่ยอมไป) เอ๊ะ! นี่ทำไมทุก ๆ คนต้องการที่จะให้ดิฉันไปเสียจากที่นี่นักนะ?

พุ้ง — คือเรื่องมันเกิดเข้าใจผิดกันขึ้นใหญ่ บ้านนี่น่ะไม่ใช่หอของเธอหรอก คือเจ้าของบ้านนี้

มีบ้านอยู่สองบ้าน แล้วเอเย่นต์พูดว่าเขาให้เช่าบ้านผิดไป บ้านนี้คือบ้านที่ผิด

ครุณี — แต่เขาคงไม่หวังว่าจะให้เราย้ายบ้านคืนบ้านนี้เย็นแน่

พู้ง — ต้องย้ายซี คือเข้าของบ้านเกิดกลับบ้านขึ้นมาคืนนี้ และดูเหมือนเขาจะต้องต้อนรับคนสำคัญอะไรก็ไม่ทราบที่นี่

ครุณี — ก็แต่ทำไมเขาไม่ไปต้อนรับที่บ้านอีกบ้านหนึ่งล่ะ ?

พู้ง — เราไม่มีเวลาพอที่จะพูดถึงเรื่องนั้นอีกน่ะแหละ — เราต้องรีบไปเดี๋ยวนี้แหละ

ครุณี — แต่พี่เพ้อง ว่ายังไงล่ะ ? เขารู้แล้วหรือว่าเรามาผิดบ้าน ?

พู้ง — อ่อ ! เขารู้แล้ว และเขาฉุนมากเทียว เขาว่าทนอยู่ที่นี่ไม่ไหว ขอให้ฉันพาเธอไป พอเขาเสร็จธุระกับคุณแม่แล้วเขาจะเลยตามไปบ้านใหม่

(ดาวเรืองเข้ามาทางซ้าย)

ดาวเรือง — อ้อ ! เจ้าสาวอยู่นี่เอง ไง ! คุณพู้ง บอกเรื่องแล้วรึคะ ?

— ย่ะ ย่ะ ! ฉันบอกเสร็จแล้ว นี่หล่อนจะไปห่อเข้าของเดี๋ยวนี้แหละ

ดาวเรือง — ฉันจะไปช่วยเก็บของ

ครุณี — (ไปทางประตูห้องนอน) อ่อ ! ช่างเถอะค่ะ ฉันมีของนิดเดียวและยังไม่ทันแก้ออกหมดเลย

ดาวเรือง — ฉันเสียใจจริง ๆ นะคะที่ต้องขอให้เธอไปอย่างนี้ แต่อีกบ้านหนึ่งก็สบายมาก

ครุณี — ฉันเชื่อเทียวค่ะ ว่าคงสบาย

พู้ง — แน่แน่เทียว เราคงสนุกสบายกันใหญ่โต

(ครุณีเข้าห้องนอน)

ดาวเรือง — คุณล่ะ ? ของเข้าหีบแล้วรึคะ ?

พู้ง — อ่อ ของฉันรียะ อยู่ในหีบเสมอไม่เคยออก

(แข่มเข้ามาทางซ้าย)

ดาวเรือง — ยังงั้นเจ้าแข่มก็ขนของออกมาได้

พู้ง — ขนได้ซี มันอยู่ในห้องน้ำนั่นแน่ะ

(แข่มเข้าห้องน้ำ)

ดาวเรือง — จริง ๆ นา ภรรยาคุณน่ะ ยิ่งพิศก็ยิ่งงาม เคราะห์ดีมากที่คุณคว้ามาเสียก่อน — ก่อนที่คุณ

เพื่องแกมีโอกาส ผู้หญิงลักษณะอย่างนี้ละถูกใจคุณเพื่องนัก

พุ้ง — อ้า — ฉันก็ออกจะรู้สึกเช่นนั้น

ดาวเรือง — ไม่ได้ ฉันต้องไปช่วยหล่อนเก็บของ

พุ้ง — อย่าเลยจ๊ะ — อย่า! หล่อนไม่ชอบเร่งรัดย่ะ — หล่อนชอบเก็บของมาก อย่าไปแย่งความสนุกของหล่อนเลย

ดาวเรือง — ยังงั้นดิฉันจะไปดูถ้าว่าเสร็จหรือยัง

(ดาวเรืองเข้าห้องนอน)

พุ้ง — โอย! คนี้แย่!

(แจ่มเข้ามาจากห้องน้ำ คือหมวก — ไม้เท้า และเสื้อของพุ้ง เกะกะรุงรัง และออกไปทางซ้าย) (หลวงนารถฯ พรวดพราดเข้ามา — มือถือถุงน้ำร้อน)

หลวง — ชื่นใจ — เย็นยังไงบ้าง — เที่ยวหาถุงน้ำร้อนจนได้ — เอ๊ะ! คุณพุ้ง! นี่มาทำไมอยู่ที่นี่น่ะ?

พุ้ง — แน่คุณพ่อ! — เอ๊ย — คุณหลวง — ทราบไหมว่าบ้านนี้น่ะบ้านใคร?

หลวง — ถามได้ — ก็บ้านแม่ดาวเรืองละซี

นี่เขาไปไหนล่ะนี่น่ะ?

พุ้ง — เขาอยู่ในห้องนอนกับภรรยาผม

หลวง — อะไรภรรยาของคุณ?

พุ้ง — ผมผิดไป — ภรรยาของเพื่องน่ะ

หลวง — ดรุณีเหลอะ? อยู่ไหนอยู่ไหน? ตายจริง นี่แม่เพิ้งจับฉันได้แล้วหรือนี่น่ะ?

พุ้ง — ยังไม่ได้ทีเดียว — แต่กำลังมาแล้ว — บ้านนี้น่ะ คือบ้านที่เพื่องเขาตั้งใจจะให้เย็นเรือนหอ แต่ไม่สำเร็จ

หลวง — งั้นรึ?

พุ้ง — งั้นซีครับ! นางจันทร์มันเอ่อเอามาให้เช่า ทีนี้เลยเกิดต้องเปลี่ยนไปอยู่บ้านถนนสาทรละ

หลวง — อ๋อ! บ้านอีกบ้านหนึ่ง ของแม่ดาวเรืองละซี

พุ้ง — ครับ! ถูกแล้ว

หลวง — นี่เธอว่าดรุณีอยู่นี่แน่รึ? ให้มันเห็นไม่ได้

พุ้ง — ไม่ได้ก็รีบไปเสียซีครับ

หลวง — แล้วเธอว่าแม่เพิ้งกำลังเที่ยวตามฉันใหญ่ไม่ใช่รึ? ขืนออกไปถ้าสวนกันที่ประตูจะว่ายังไงล่ะ?

หนังสือพิมพ์ไทยเขษม

– ไม่ได้ – ต้องซ่อน (เปิดประตูห้องพัสดุ – ไม้กวาดล้มออกมา พุ่งกันหลวงและไม้กวาดเข้าไปในห้องพัสดุ – ปิดประตู)

(ดาวเรืองและดรุณีเข้ามา – ดรุณีหิ้วกะเป๋า)

ดรุณี – เธอช่างกรุณามาก ขอขอบพระคุณค่ะ

(แม่มเข้ามาทางซ้าย)

ดาวเรือง – โอ๊ย! ไม่เย็นไรมิได้ เมื่อมันเกิดเช่นนี้ขึ้น ใคร ๆ ก็ต้องช่วยเหลือเต็มที่

(แม่มหิ้วกะเป๋าออกไปประตูหน้า)

พุ่ง – พร้อมแล้ว? งั้นลาเถอะ – ไปซิแม่ดรุณี – มาไย่ –

ดรุณี – ลาละนะคะ – ฉันจะไม่ลืมบุญคุณของเธอเลย แล้วไปเยี่ยมฉันบ้านโน้นบ้างนะคะ

ดาวเรือง – ค่ะ! ฉันจะยินดีมาก

(ดรุณีออกไปทางซ้าย)

พุ่ง – (ไปหาดาวเรือง) ลาละ แม่ดาวเรือง เธอช่างกรุณามาก จนฉันไม่รู้จะตอบแทนยังไงได้ เพื่อง

อยู่เย็นเป็นสุขเถอะแม่คุณ

(พุ่งออกไปทางซ้าย)

(หลวงออกจากห้องพัสดุ)

คุณหลวง!

หลวง – ชื่นใจ – เห็นไหม? หนูแดงไปหาถุงน้ำร้อนจนได้ (ชูอวด)

ดาวเรือง – (เข้าไปหยิบดู) ตายจริง! ถุงยางด้วย ก็รู้แล้วว่าดิฉันเกลียดถุงยาง ได้กลิ่นละทำให้คลื่นไส้เหลือเกิน คุณหลวงต้องไปหาชะนิดกะเบื้องมาให้ได้

หลวง – ชะนิดกะเบื้องรึ? แต่ฉันสังเกตว่าหล่อนสยายขึ้นมาก เห็นจะไม่จำเป็นแล้ว

ดาวเรือง – (ไปนอนบนเก้าอี้นวม) อะไรได้คะ! โอ๊ย! ตลอดเวลาที่คุณหลวงไม่อยู่ ดิฉันไม่สบายมากเทียว – เกือบไม่ได้ลุกจากเก้าอี้เลยเทียว – โอย มันปวดจ๋ ๆ – อาจกลับเย็นอีกเมื่อไรก็ได้ – โอย! คุณหลวงรีบไปเร็ว ๆ ซิคะ ไปหาให้ได้ – ไปซิ – ไปซิ – ไปเร็ว ๆ ซิ

(เพื่องเข้ามาทางซ้าย)

เพื่อง – ทำยังไง ๆ เขาก็ไม่มารับ –

ฉันได้พยายามเต็มที่ (เห็นหลวง) อ้าว—อยู่นี่เองๆ

หลวง — อ้อ! พ่อเพื่อง (ไปกลาง) (อยู่ขวา) นี่คุณรู้จักคุณหลวงบำเรอฯ เพื่อนเก่าของดิฉันด้วยรึคะ?

ดาวเรือง —

เพื่อง — ถามได้—(ข้อง) ทีนี้โอกาสของเราละ—ฉันรึจะไม่รู้จักตายี่คนนี้ (เคาะหน้าอกหลวง) พ่อเจ้าชู้ไก่แจ้ (หลวงเอาถุงน้ำร้อนซ่อนในเสื้อ) อ้อ! ทีนี้เข้าใจแล้ว คือตลอดเวลาที่ฉันไม่อยู่ หล่อนก็คบค้าสมาคมกับ—พ่อ—พ่อ—พ่อเศษมนุษย์คนนี้—ดีแล้ว หล่อนว่า เราเลิกคบกันเสียที และฉันจะยอมให้พุ่งและเจ้าสาวอยู่ใต้ชายคาของหล่อนต่อไปอีกไม่ได้ กรุณาบอกให้เขาทั้งสองลงไปหาฉันที่นอกถนนทีเถอะ (ขยับไปทางซ้าย)

ดาวเรือง — (วิ่งไปหาเพื่อง) โธ่! คุณคะ! อย่าเพ่อไป—อย่าเพ่อไปซิคะ (ดึงแขนไว้) ตาคนนี้ไม่ได้เป็นอะไรกับดิฉันเลย ดิฉันเกลียดหน้าออกจะตายไป (หันไปทางหลวง) ไป๋, ไป๋, ไปให้พ้น ไปซิ บอกว่าฉันเกลียด—ฉันเกลียดแก (ตรงรี่เข้าใส่หลวง พลางดึงแขนเพื่องไว้ด้วยมือหนึ่ง ส่วนอีกมือหนึ่งเงื้อดเงื้อไล่หลวง)

(หลวงออกไป)

(หันมาหาเพื่อง) คุณเพื่องคะ ดิฉันรู้สึกว่ารักคุณขึ้นอีกมากมาก เพราะเหตุที่คุณมีความหึง แน่ะ, ดิฉันจะบอกข่าวดีให้ (ดึงแขนเพื่องมานั่งที่เก้าอี้นวม) คุณคะ, ดิฉันได้ความคิดเริ่ดเทียว

เพื่อง — อะไรนะ? ได้อีกแล้วรึนี่?

ดาวเรือง — ได้ซิคะ คือยังงี้ ดิฉันได้ส่งคุณพุ่งและเจ้าสาวให้ไปขึ้นหอที่บ้านอีกบ้านหนึ่งของดิฉัน ในที่สุด เราก็ได้อยู่ด้วยกันสองต่อสอง ดีใจไหมคะ?

(เพื่องฟุบลงบนเก้าอี้นวมสะอื้น)

(บีดม่าน)